

Kollektív traumák, határhelyzetek, természeti és társadalmi katasztrófák

*a Magyar Szociológiai Társaság éves konferenciája és közgyűlése
2011. november 11-13., Miskolci Egyetem*

Absztraktok ***Abstracts***

**MAGYAR SZOCIOLÓGIAI TÁRSASÁG
BUDAPEST · 2011**

Kollektív traumák, határhelyzetek, természeti és társadalmi katasztrófák

*a Magyar Szociológiai Társaság éves konferenciája és közgyűlése
2011. november 11-13., Miskolci Egyetem*

Absztraktok *Abstracts*

MAGYAR SZOCIOLÓGIAI TÁRSASÁG
BUDAPEST · 2011

Szerkesztők

Bakos Ádám
Kund Attila
Paksi Veronika
Tibori Timea
Turai Katalin

Kiadó

Magyar Szociológiai Társaság

Cím: 1014 Budapest, Országház utca 30.

Tel: (70) 624 7701, 7704, 7718

Fax: (1) 224-0790

E-mail: mszt@socio.mta.hu

Honlap: www.szociologia.hu

ISBN 978-963-88633-2-4

Minden jog fenntartva.

A konferencia támogatói:

Miskolci Egyetem

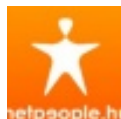

*Gyarmati Sütőmester Tanműhely Kft.
Csoma Ernő és Kovalik Miklós családi
pincészetei*

*A kis példányszámú
könyvtár specialista*

Full Sopron Kft.

A konferencia weboldalát és az absztraktkivonatot
összeállította: Netpeople.hu

TARTALOMJEGYZÉK

Előadások absztraktjai magyar és angol nyelven.....	8
Albert Fruzsina, PhD - Dávid Beáta, PhD - Havasi Éva, PhD - Kóczé Angéla, doktorjelölt (9. Települési hátrányok)	9
Bacskai Katinka, doktorjelölt (15. Emlékezés Tomka Miklósról)	11
Balázs János, CSc (8. Fogyatékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés).....	12
Balogh Péter, PhD hallgató (9. Települési hátrányok).....	13
Bartal Anna Mária, PhD (1. Természeti katasztrófák szociológiája)	14
Báti Anikó, PhD (5. Túléleési stratégiák: traumák és utóéletük)	15
Baumann Tímea, PhD-hallgató (2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése).....	16
Bíró Judit, dr habil - Praszák Gergő (13. Attitűdök változása Magyarországon és Európában).....	17
Bocsi Veronika, PhD (11. A szocializáció peremvidéke)	18
Bói Krisztina, MA (10. Munkaerőpiaci hátrányok)	19
Bordás Andrea, PhD hallgató - Ceglédi Tímea, PhD hallgató - Márkus Zsuzsanna, MA (11. A szocializáció peremvidéke)	20
Buzinkay Nóra (11. A szocializáció peremvidéke)	22
Ceglédi Tímea, doktorjelölt (11. A szocializáció peremvidéke)	23
Csoba Judit, PhD - Nagy Zita Éva (10. Munkaerőpiaci hátrányok).....	24
Daróczi Gergely, PhD hallgató (7. Integrációs nehézségek)	26
Drjenovszky Zsófia, PhD (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?)	27
Elekes Györgyi, PhD hallgató (7. Integrációs nehézségek)	28
Erdei Gábor, Ph.D. (15. Emlékezés Tomka Miklósról).....	29
Erős Ferenc, DSc (4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben)	30
Fabó Edit, PhD (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?)	31
Farkas Judit, PhD (12. Életformák, életmódok)	32
Fekete Sándor, doktorjelölt (6. Interetnikus viszonyok).....	33
Fényes Hajnalka, PhD, Habil (11. A szocializáció peremvidéke).....	34
Fenyves Katalin, PhD (4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben).....	35
Ferenc Viktória (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája).....	36
Ferencz Zoltán, MA (1. Természeti katasztrófák szociológiája).....	37
Filebics Magda, MA (9. Települési hátrányok).....	38
Földvári Mónika, PhD - Rosta Gergely, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósról).....	39
Földvári Sándor, MSc (6. Interetnikus viszonyok)	40
Furmanné Pankucsi Márta (6. Interetnikus viszonyok)	41
Gereben Ferenc, CSc (15. Emlékezés Tomka Miklósról).....	42
Gerő Márton - Kopper Ákos, PhD (3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései)	43
Gordon Győri János, PhD - Németh Szilvia - Borsfay Krisztina (7. Integrációs nehézségek).....	44

Gyetvai Gellért, MA (8. Fogyatékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés).....	45
Gyukits György - Márkus Anna (9. Települési hátrányok).....	46
Hajdu Gábor, PhD hallgató - Hajdu Tamás, PhD hallgató (13. Attitűdök változása Magyarországon és Európában)	48
Hajdu Tamás, PhD hallgató - Hajdu Gábor, PhD hallgató (13. Attitűdök változása Magyarországon és Európában)	49
Havasi Virág, PhD (10. Munkaerőpiaci hátrányok).....	50
Hegedűs Rita, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósról)	51
Janky Béla, PhD (7. Integrációs nehézségek)	52
Jelenfi Gábor - Rosta Gergely, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósról)	53
Kanczler Balázs, MA (12. Életformák, életmódok).....	54
Kapitány Ágnes - Kapitány Gábor, DSc (5. Túlélési stratégiák: traumák és utóéletük)	55
Katona Vanda, PhD hallgató (8. Fogyatékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés).....	56
Katona Vanda, PhD hallgató - Zászkaliczky Péter, PhD - Kereki Judit, PhD hallgató (8. Fogyatékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés).....	57
Kecskés Ádám (8. Fogyatékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés).....	59
Kerülő Judit, CSc (7. Integrációs nehézségek).....	60
Keszei András, PhD (4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben)	61
Király Gábor, PhD - Paksi Veronika, PhD hallgató (13. Attitűdök változása Magyarországon és Európában)	62
Kiss Tamás (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája).....	64
Kmetty Zoltán, phd hallgató (3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései)	65
Kolozsvári Csaba, doktorandusz - Csibi Monika, PhD - Csibi Sándor, doktorandusz - Klement Mariann, doktorandusz (12. Életformák, életmódok).....	66
Kovács Klára, PhD (11. A szocializáció peremvidéke)	68
Kovai Melinda, PhD (2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése)	70
Krémer Balázs, CSc - Ábrahám Katalin, Farkas Éva, Prókai Orsolya (7. Integrációs nehézségek).....	71
Krémer Balázs, CSc - Boi K. - Koltai J. - Kurucz E. - Nagy Z. É. - Mód P. - Ottucsák M. - Pál Zs. (6. Interetnikus viszonyok).....	72
Kroó Adrienn, MA (4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben)	73
Kunt Gergely, PhD hallgató (4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben).....	74
Lipcsei László, BA - Balogh Nóra - Fényes Hajnalka (11. A szocializáció peremvidéke)	75
Makó Ágnes, PhD hallgató (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?)	76
Máté-Tóth András, PhD, Habil (15. Emlékezés Tomka Miklósról)	77
Mód Péter (10. Munkaerőpiaci hátrányok)	78
Molnár Eleonóra, doktorjelölt (15. Emlékezés Tomka Miklósról)	79
Morvai Tünde (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája)	80

Murányi István, PhD (13. Attitűdök változása Magyarországon és Európában)	81
Nagy Beáta, CSc - Vicsek Lilla, PhD (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?).....	83
Neumann Eszter - Kovai Melinda - Oblath Márton (11. A szocializáció peremvidéke)	85
Nyüsti Szilvia, BA (11. A szocializáció peremvidéke).....	87
Papp Richárd, PhD (2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése)	88
Papp Z. Attila, PhD (7. Integrációs nehézségek)	89
Papp Z. Attila (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája)	90
Pári András (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?).....	91
Pászka Imre, kandidátus (3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései).....	93
Prazsák Gergő, PhD - Miletics Marcell - Hazay Zsófia (7. Integrációs nehézségek)	95
Pusztai Gabriella, Ph.D. (15. Emlékezés Tomka Miklósról)	96
Rajki Zoltán, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósról)	97
Salat Levente , PhD (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája).....	98
Sörös Anett, PhD hallgató (11. A szocializáció peremvidéke).....	99
Szabó Máté - dr. Hajas Barnabás, dr. jur. (1. Természeti katasztrófák szociológiája)	100
Szalma Ivett, doktorjelölt - Szél Bernadett, Ph.D. - Takács Judit, Ph.D. (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?)	102
Szél Bernadett, PhD - Szalma Ivett, PhD jelölt (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?).....	104
Szendró Zoltán (3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései)	106
Szentesi Balázs, PhD hallgató (6. Interetnikus viszonyok)	107
Szepessy Péter Donát, PhD (5. Túlélési stratégiák: traumák és utóéletük)	108
Szilágyiné dr Szemkeő Judit, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósról).....	109
Takács Zoltán, Doktorjelölt (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája)	110
Tardos Róbert, CSc (3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései).....	112
Tibori Timea, CSc (12. Életformák, életmódok).....	113
Tornyai Zsuzsa Zsófia, doktorjelölt - Bocsi Veronika, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósról).....	114
Török Péter, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósról).....	115
Tóth Gergely, PhD hallgató - Hajnóczky Tamás, MA hallgató (9. Települési hátrányok).....	116
Tóth Judit Gabriella, MA (6. Interetnikus viszonyok)	117
Vass László (2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése)	118
Vasvári Louise O., Ph.D., (2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése).....	120
Vidra Zsuzsanna - Bernát Anikó, Fleck Gábor, Kovács Éva, Virág Tünde (9. Települési hátrányok).....	121
Zombory Máté, PhD (2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése)	122
Zsolt Péter, PhD (1. Természeti katasztrófák szociológiája)	123

Előadások szekciók szerinti csoportosításban.....124

1. Természeti katasztrófák szociológiája.....	125
2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése	125
3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései.....	125
4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben	125
5. Túlélési stratégiák: traumák és utóéletük	126
6. Interetnikus viszonyok	126
7. Integrációs nehézségek.....	126
8. Fogyatékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés.....	127
9. Települési hátrányok	127
10. Munkaerőpiaci hátrányok.....	127
11. A szocializáció peremvidéke.....	127
12. Életformák, életmódok	128
13. Attitűdök változása Magyarországon és Európában	128
14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?	128
15. Emlékezés Tomka Miklósról.....	129
16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája.....	129

Előadások

Albert Fruzsina, PhD - Dávid Beáta, PhD - Havasi Éva, PhD - Kóczé Angéla, doktorjelölt (9. Települési hátrányok)

email: albert.fruzsina@gmail.com

tudományos főmunkatárs, főiskolai tanár, MTA Szociológiai Kutatóintézet, Károli Gáspár Református Egyetem

email: pet5639@ella.hu

tudományos főmunkatárs, főiskolai tanár, MTA Szociológiai Kutatóintézet, SOTE

email: eva.havasi@gmail.com

statisztikai főtanácsadó, Központi Statisztikai Hivatal, ELTE Szociológia

email: angelakocze@hotmail.com

tudományos munkatárs, MTA Szociológiai Kutatóintézet, Central European University, Department of Sociology

Nehéz sorsú asszonyok

2009-2010-ben a „Roma Nők Munkaerő Piaci Esélyeinek Vizsgálata” elnevezésű kutatási projekt az előadókön kívül Kóczé Angéla és Havasi Éva részvételével valósult meg, az SzMM támogatásával. A kutatás egyik célja az volt, hogy feltárja a gender és az etnikai alapú diszkrimináció összefonódását a szegénységben élő nők esetében. A fő kutatási kérdéseink a következők voltak: I. Más-e szegénynek lenni a főváros közelségében (versenyképes, fejlett) területi adottságokkal rendelkező lakóhelyen, illetve Budapesttől távol egy fejletlen, alacsony versenyképességű térség lakóhelyen élve? II. Más-e szegénynek lenni egy roma családban, mint egy nem-roma családban? III. Különbözik-e az asszonysors a lakóhely és a bőrszín függvényében? A terepmunka 2009. második felében és 2010. elején két kistérség kiválasztott településein zajlott.. Az adatfelvétel roma és nem-roma szegénységben élő gyerekes asszonyok körében kérdőív segítségével történt és mélyinterjúkkal, fókuszcsoporthozos beszélgetésekkel egészült ki. Előadásunkban a kutatás főbb eredményeit szeretnénk röviden bemutatni.

Women living a hard life

In 2009-2010 the presenters, together with Kóczé Angéla and Havasi Éva, carried out a research project entitled „The analysis of the labour market opportunities of Roma women”, financed by the Ministry of Social Affairs and Employment. The project aimed at finding out more about the intermingling of gender and ethnicity based discrimination in case of poor women. Our main research questions were: I. Is poverty different in the vicinity of the capital (in a competitive, developed region) or far away from it, in an underdeveloped region? II. Is it different to be poor in a Roma, or a non-Roma family? III. Is the fate of women different in the context of their skin colour and place of residence? Fieldwork was carried out in selected settlements of two micro-regions in late 2009-early 2010. There was a survey of Roma and non-Roma women

with children, which was complemented with in-depth and focus group interviews as well. Our presentation would briefly summarize the main results of the study.

Bacskai Katinka, doktorjelölt (15. Emlékezés Tomka Miklósrá)

email: bacskai.katinka@gmail.com

Humán Tudományok Doktori Iskola

Egyházi iskolák a PISA 2009-ben

Az OECD országokban a diákok 15%-a tanul nem állami fenntartású iskolákban. Ezek között vannak olyanok, amelyek államilag támogatottak (ezek többnyire egyházi iskolák), valamint független magániskolák. Hagyományosan Hollandiában, Belgiumban, az Egyesült Királyságban, Finnországban, Lengyelországban, Magyarországon és még néhány további országban erős az egyházi szektor. A különböző oktatási szektorok tanulóinak eredményessége számos mérés szerint eltérő. Az egyházi iskolák tanulóinak jobb eredményeit számos tényezővel magyarázták (vallásosság Lee, 2002 és Standfest, 2005; tanításon kívüli tanári befektetés Brutsaert, 1995; társadalmi tőke Pusztai 2007, tanár diák kapcsolat Dronkers - Róbert 2005) A PISA teszt, amelyet az OECD szervez világszerte, az egyik legnagyobb hatású teljesítmény felmérés. A PISA monitorozó jellegű felméréssorozat, amely három területen (alkalmazott matematikai műveltség, alkalmazott természettudományi műveltség és szövegértés) teszteli a tizenöt éves diákok tudását. A cél a mindennapi életben használható tudás mérése. 2009. Előadásunkban ezen iskolák diákjainak teljesítményét vizsgáljuk különös tekintettel az egyházi iskolák légkörjellemzőire.

Church-run schools in PISA 2009

In OECD countries 15% of students are enrolled in schools that are privately managed. These schools are managed directly or indirectly by a non-governmental organisation, and can be either government dependent (mostly church schools) or independent private schools. The church sector is traditionally strong among others in Great Britain, Holland, Poland and Hungary. The performance of students in public and private schools is different according to numerous surveys. Researchers have suggested several explanations for reason of higher performance of students in church schools (religiousness Lee, 2002 and Standfest, 2005; extracurricular activities Brutsaert, 1995; social capital Pusztai, 2007; students' and teachers' approach improving learning efficiency Dronkers - Róbert, 2005; etc.) The OECD Programme for International Student Assessment (PISA) is one of the most famous educational surveys. PISA tests critical thinking in math, science, and reading up to the age 15. In our presentation we would like to talk about the performance of students of government dependent private schools, trends in their performance since 2000, and first of all: the school climate in these institutions.

Balázs János, CSc (8. Fogyatékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés)

email: balazs.janos51@barczi.elte.hu

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Gyógypedagógus értékrend - karakter vagy szakmai szocializáció?

Magyarországi értékkutatások azt mutatják, hogy a foglalkozási kultúra, valamely pontosan körülírható szakmai közösséghez való tartozás jelentős differenciáló tényezője az értékrendnek. Az eddigi értékkutatások azonban kevésbé tudnak választ adni arra a kérdésre, hogy a sajátos értékrendek mennyiben magyarázhatók a szakmai karrier során bekövetkező pályaszocializációval és mennyiben azzal, hogy a sajátos hozott értékrend tesz alkalmassá a különböző pályatípusok esetében a sikeres adaptációhoz. A gyógypedagógus a közvélekedés és a belső szakmai énkép szerint különleges, a sajátos értékrendű, rendkívüli embertípus. A pályaszocializáció előtt álló gyógypedagógiai szakos egyetemi hallgatók értékvizsgálata lehetővé tette, hogy kimutassuk azt, hogy a hozott értékrend mennyire és milyen irányban tér el a kortárs csoportok értékrendjétől.

Value system of special education teachers - result of character or professional socialization?

It is proven by certain value studies that the different vocational cultures may be significant factors of the differentiation of the value system. However, the value studies could lesser explain whether the influence of professional socialization causes the development of these special vocational value orders or the influence of original socialization makes one adaptable to accept certain professional cultures. Both in the public opinion and in the self-image of actors of this profession the typical teacher of special education possess an extraordinary value order. The investigation of the values of students in special education made possible to show the differences between them and the peer groups.

Balogh Péter, PhD hallgató (9. Települési hátrányok)

email: augurbp@gmail.com

egyetemi tanársegéd, Szegedi Tudományegyetem Szociológia Tanszék, BCE Szociológia és Társadalompolitika Intézet

Kiélezett helyzetek: területi hátrányok

A tervezett előadás keretében a magyarországi területi hátrányokkal, továbbá azok átalakulásával, átalakítási törekvéseivel foglalkozunk. Célunk annak bemutatása, hogy a társadalmi, politikai és gazdasági változások, átrendeződések közepette milyen esélyei vannak a hátrányos helyzetben lévő területeknek a felzárkózásra. Azt igyekszünk feltárni, hogy milyen kiélezett helyzetek mutathatók ki a területi egyenlőtlenségek csökkentését célzó társadalompolitikai intézkedések tekintetében. Az előadás során elsőként felvázoljuk azon elméleti keretet, mely sikerrel alkalmazható a központi beavatkozások és a területi egyenlőtlenségek kapcsolatának (új gazdaság)szociológiai értelmezésére. Ennek keretében amellet érvelünk, hogy az állami szerepvállalás vizsgálata képet adhat a kollektív hátrányok felhalmozódásáról. Kutatásunk keretében kvantitatív statisztikai másodelemzést végzünk a kérdések empirikus tesztelésére. Ennek során olyan modelleket használunk, melyek segítségével az alternatív magyarázatok köre szűkíthető, növelve az összefüggések belső érvényességét. Munkánk jelentőségét a kollektív hátrányok és a kiélezett területi egyenlőtlenségek kapcsolatának empirikus feltárásában látjuk.

Tense situations: spatial drawbacks

In our planned presentation we pay attention to the Hungarian spatial drawbacks, furthermore to the transformation, modification intentions of them. Our aim is to demonstrate what chances the disadvantaged regions have to catch up during the social, political and economic changes, rearrangements. We wish to explore what kind of tense situations can be detected concerning the social policy aimed to decrease regional inequalities. In the presentation at first we outline the theoretical frame which can be applied successfully to interpret the connection of central interventions and territorial inequalities on the basis of (new economic) sociology. We argue that through the analysis of state activities the culmination of collective drawbacks can be demonstrated. In our research we apply quantitative secondary data analysis to examine empirically the problems. During that we employ models that are capable to exclude the alternative explanations to gain high internal validity. We consider our research to be significant because of the empirical examination of the connection of collective disadvantages and tense spatial inequalities.

Bartal Anna Mária, PhD (1. Természeti katasztrófák szociológiája)

email: ambartal@gmail.com

docens, PPKE BTK Szociológiai Intézet

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet árvízi segélyprogramjának hatásvizsgálata Szendrőn

A kutatás célja, hogy - míg a nemzetközi humanitárius segélyakcióknál bevett gyakorlat a programok hatásvizsgálata, addig - Magyarországon először teszünk kísérletet arra, hogy egy karitatív civil szervezet segélyprogramjának hatásvizsgálatát elvégezzük. Az Ökumenikus Segélyszervezet 2010-ben 227 családot (épület-helyreállítással 87-tet felújítási utalvánnyal 140-et.) támogatott. Az árvízi katasztrófa után egy évvel elvégzendő hatásvizsgálat egyrészt kiterjed a segélyprogram szervezettségével, támogatási formáival való elégedettség és megítélés mérésére, valamint az ezeket befolyásoló okok feltárására, másrészt pedig a további fejlesztési programot megalapozó szolidaritási háló vizsgálatára a helyi társadalomban. A kérdőíves és mélyinterjú vizsgálatok eredményeitől azt várjuk, hogy hatékonyabbá teszi a karitatív szervezet(ek) segélyprogramjait, illetve feltárhatjuk a szolidaritási háló elemeit és működését katasztrófa helyzetben.

Impact assessment of the assistance program carried out by the Hungarian Inter-church Aid (HIA) after the flooding in Szendrő

While impact assessments of humanitarian projects are today indispensable to improve the efficiency of international aid actions, in Hungary we make the first attempt to assess the impact of an assistance project which was carried out in Szendrő after the flooding in 2010. The HIA provided assistance for 227 families, 87 families were helped by rebuilding their homes, and 140 families received vouchers for buildings materials. One year on the research focuses on the questions how the effected people are satisfied with the assistance, and attempts to measure of the satisfaction. Second, we analyse what factors are influencing people's satisfaction. Third, we are looking at the solidarity networks, because they provide the basis for further development programs. We expect that findings based on questionnaires and in-depth interviews can be helpful to aid organisations in designing of their projects in more efficient way. Deeper understanding solidarity networks' features, particularly during natural disasters, can be beneficial for the activities of aid groups.

Báti Anikó, PhD (5. Túlélési stratégiák: traumák és utóéletük)

email: bati@etnologia.mta.hu

tudományos munkatárs, MTA Néprajzi Kutatóintézet

Inségételek és az étel, mint büntetés

A tanulmány a táplálkozáskultúra "tárgyát" elemzi: az ételek által képviselt negatív értékeket keresi a hétköznapi életétől eltérő élethelyzetekben, ínséges időszakokban a néprajzi szakirodalom, 20. századi magyar emlékiratok és a szerző recens néprajzi gyűjtései nyomán. Empirikus tapasztalatok és a helyi kultúra, valamint a vallási előírások behatárolják egy közösségen belül a fogyasztható élelmiszerek körét, az étrendet és az étkezések menetét. A tanulmány az értékrendet az életmód egészén belül, az étrenden keresztül ragadja meg. Értelmezi az ételek vélt és valós szerepét; melyek azok a mindennapi létezéshez az adatközlő szerint legfontosabbnak tartott alapanyagok, amelyeket hiányuk esetén igyekeznek pótolni, és milyen alternatívák közül választhatnak. A tanulmány elsősorban azokra az élelmiszerekre koncentrál, amelyeket a többség elutasít fizikai tulajdonságai vagy a hozzá kötődő érzelmek miatt (például a döghús, rágcsálók húsa), negatív értéket képviselnek, mégis egyes periférikus társadalmi csoportok rendszeresen fogyasztják, illetve ínséges időkben (éhínség, háború, beszolgáltatások) szükségmegoldásként átmeneti táplálékként szolgálhatnak. Az étel részét képezi a büntetés eszközkészletének is: az éheztetésre, az egyhangú étrendre és a váratlan minőségi eltérésekre is példákat hoz a szerző magyar, 20. századi emlékiratok nyomán.

Need foods and foods as penalty

The article analyses the subject matter of food culture, exploring the negative values attached to foods in extraordinary situations on the basis of 20th century Hungarian autobiographies and the author's own ethnographical data collection. Empirical experiences, the local culture as well as religious prescriptions limit the scope of consumable foods, the diet and the sequence of meals. The article points out the values underlying a diet within a given lifestyle. The author interprets the actual and supposed roles of foods, what raw materials and foods are considered by the informants as inevitable for everyday life necessary to be supplemented if they run out of them, and what alternative solutions they have. The author primarily concentrates upon foods that the majority of the society rejects, either because of their physical traits or the related emotions (e.g. necrophagous diet, or consumption of meat of rodents). These foods are negatively assessed generally, nevertheless, members of some marginalised social groups regularly consume them, or they function as exigency solution or as provisional provisions in lean years (e. g. famine, war, surrender times). Food may be used as a means of punishment as well: cases of starvation, monotonous diet and unexpected quality differences are presented by the author relying on 20th century Hungarian memoirs.

Baumann Tímea, PhD-hallgató (2. A személyes és a történelmi idő drámai

egybeesése: kollektív traumák személyes megélése)

email: baumann.timi@manografia.hu

meghívott előadó, Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, PTE-ID Kultúratudományi Doktori Program

A kollektív és egyéni trauma elbeszélése és elhallgatása a kopácsi emlékezetközösségben

Előadásomban a horvátországi magyarokat a délszláv háború (1991-1995) ért kollektív trauma emlékezetét és elbeszéléseit mutatom be a kopácsi emlékezetközösségben végzett terepmunkám eredményein keresztül. A kopácsi magyarok a háború időszaka alatt különösen nagy társadalmi megrázkódtatást szenvedtek el, mivel falujuk szerb megszállás alá került, és így a Krajinai Szerb Köztársaság részévé vált 1997-ig. Az események következtében a kopácsi magyar közösség is három különböző stratégia között kényszerült választani: a közösség egy része otthon maradt szerb megszállás alatt; a közösség másik része a menekülést választotta, mely irányulhatott Horvátország felé vagy más országokba (elsősorban Magyarországra). Bármelyik megoldási stratégia mellett döntöttek a közösség tagjai, különböző okoknál fogva és különböző mértékben traumatizálódtak az események hatására. Vizsgálatom arra fókuszált, hogy a közösséget és az egyént ért trauma milyen különböző stratégiák mentén kerül elbeszélésre vagy elhallgatásra. Előadásomban a készített narratív életút-interjúk kapcsán szeretnék rámutatni arra, hogy a vizsgált terepen hogyan mutatható ki az egyéni elbeszélésekben a közösség egészét ért kollektív trauma. Ehhez három interjút ismertetnék, melyből az első egy otthon maradt, a második egy visszatért, a harmadik pedig egy Magyarországon maradt menekülttel készült.

Narratives and keeping back of the collective and individual trauma in the memorial community of Kopács

I will introduce in my presentation the memories and narratives of the collective trauma which befell the Hungarian communities in Croatia during the Third Yugoslav War (1991-1995) through the results of my fieldwork at the memorial community of Kopács (Kopačevo). The Hungarian community of this village suffered a social shock, as the area was occupied by the Yugoslav People's Army and became a part of the Republic of Serbian Krajina till 1997. As a consequence the members of the community could choose between three different strategies: they could stay at home under Serbian occupation, or could flee to Croatia or to other countries (mostly to Hungary). By any of these strategies, they were traumatized from different reasons and in different ways. My survey focused on the ways of narratives and keeping back the traumatic memories of the community and of the individual. In my presentation I will show how the collective trauma can be followed through the biographical interviews. For this I will examine three interview, one made with a person staying in Kopács, another with a refugee who went back to Kopács after the war, and a third one with a refugee who stayed in Hungary.

Bíró Judit, dr habil - Prazsák Gergő (13. Attitűdök változása Magyarországon

és Európában)

email: birojudit1@t-online.hu

ELTE Társadalomtudományi Kar, Szociológia Doktori Iskola Interdiszciplináris Doktori Program

A deviáns viselkedés határai

A köz- és a magánügyek határa Európa országaiban különbözőképpen alakul (Csepeli és Prazsák 2010). A különböző emberi viselkedéseknek az elfogadhatóság határára szorítása, elutasítása, deviánssá minősítése kulturális meghatározottságok függvényében alakul. Az előadás az European Values Study legutóbbi kutatásai alapján Európa közvéleményét a szerint mutatja be, hogy a különböző deviáns viselkedések elfogadása, illetve elutasítása alapján hol húzzák meg a határt az európaiak a magán- és a közsféra között. A különböző országokban tapasztalható határmegvonások kulturális, gazdasági és történelmi okokkal is magyarázhatók (Szűcs 1983). A deviáns és a normatív viselkedések közötti határmegvonások alapján kísérletet teszünk a napjainkban is releváns európai kulturális egységek körvonalazására és összehasonlítására.

The fuzzyness of deviance

The border between public and private affairs is constructed in different way in the individual countries of Europe (Csepeli, Prazsák, 2010). Labeling of varieties of human behaviors resulting social exclusion depends on cultural determinants. Based on the most recent wave of the European Values Survey the paper will aimed at to reveal the cross-national differences in Europe concerning evaluation of different human behaviors labeled as deviant. Shifts in labeling of different individual behaviors between countries will be explained by the theory of the three European regions developed by J.Szűcs (Szűcs, 1983). The paper will try to find evidence for the endurance of the three historical regions in Europe based on the data stemming from the part of European Values Survey dealing with evaluation of behaviors that can be considered as manifestations of anomie.

Bocsi Veronika, PhD (11. A szocializáció peremvidéke)

email: bocsilveron@gmail.com

adjunktus, Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar, Debreceni Egyetem Neveléstudományi Doktori Program

A szabadidő a campusokon - egy fókuszcsoportos vizsgálat tanulságai

Az életmódkutatások szemszögéből nézve a campusok világát a kötetlen keretek, a viszonylagos rendszertelenség, valamint a szabadidő hangsúlyos jelenléte teszi érdekes kutatási témává. A Debreceni Egyetemen az utóbbi években zajló átfogó kérdőíves kutatások a hallgatói szabadidő kvantitatív oldalát már megragadták, a Szabó Ildikó vezetésével zajló Campus-lét kutatás, amelynek égisze alatt jelen vizsgálat is megvalósult, azonban az életmód ezen szeletének kvalitatív, fókuszcsoportos interjúk segítségével történő feltérképezését is célul tűzte ki. Kutatásunk fő célja a szabadidő csoportszervező, csoportteremtő szerepének a feltárása, amelyet a következő részterületek vizsgálatával közelítünk meg: a hallgatói szabadidő tevékenységrendszerének, valamint az ehhez való viszornak a feltérképezése, a campusok és a hallgatói szabadidő határainak egybeesése, valamint "campusok szabadidejének szocializációja". Elemzésünk első eredményei alapján a hallgatók kötetlen tevékenységei rendkívül diffúz képet mutatnak, a vártnál csekélyebb integratív erővel bírnak az évfolyamok szintjén, valamint e szálak jelentős része lépi át a campusok határait.

Leisure time on campuses - results of a focus group study

The informal atmosphere, relative irregularity and the lot of freetime make the word of the campuses is made interesting from the point of view of the lifestyle researches. Overall surveys in the latest years at the University of Debrecen have already examined the quantity of the students' leisure activities, but the Campus-lét Research which was led by Ildikó Szabó that consisted the present research has aimed to examine this aspect of lifestyle from a qualitative point of view by focus group interviews. Earlier researches pointed out that faculties have great influence on the students' lifestyle so the focus groups were organised according to the faculties. The main goal of our research is the exploration of grouporganising role of the freetime. This is examined through the following subfields: the examination of the system of students' leasure activities and the way they feel about it, the coincidence of the campuses and the boundaries of students' freetime, and the socialisation of leisure acitivities of the campuses. According to our first results, the students' informal acitivities show rather diffuse picture, and they have less effect in the level of the different faculties as we have expected and they spread out of the boundaries of the campuses.

Bói Krisztina, MA (10. Munkaerőpiaci hátrányok)

email: krisztina.boi@ncsszi.hu

tanácsadó, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet

Az akadályozott/megváltozott munkaképességű és az egészségkárosodott emberek munkaerő-piaci pozíciója

Az előadás célja a társadalmi kirekesztéssel leginkább veszélyeztetett, saját megítélésük alapján akadályozott/megváltozott munkaképességű, valamint az egészségkárosodott emberek munkaerő-piaci pozíciójának jellemzése, összehasonlítása. A kétmintás adatfelvételnek köszönhetően a definiálásból adódó különbségek megfogalmazásán túl lehetőség nyílik az egyes csoportok pontos körülírására, valamint a speciális problémák interpretálására is. Az említett célcsoportokra jellemző ismérvek (pl. munkához szükséges kulcskompetenciák, képzettség, munkavállalási hajlandóság, munkahely(ek), jövedelmi helyzet) alapján javaslatok fogalmazhatóak meg arra vonatkozóan, hogy miként lehetne ezen hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeit növelni. adatfelvétel: A kutatást a TÁMOP-5.4.1. sz. kiemelt projekt keretében az NCSSZI megbízásából a TÁRKI végezte el. A kutatás célja a társadalmi kirekesztettség szociológiai vizsgálata az akadályozott/megváltozott munkaképességű és az egészségkárosodott népesség körében. Az adatfelvétel 2010.decembertől 2011.januárig zajlott, 2 x 2000 fős háztartási mintán. kulcsszavak: megváltozott munkaképesség, egészségkárosodás, munkaerő-piaci helyzet, jövedelmi helyzet

Labour positions of people with mental/physical disabilities or health problem

In my presentation I analyze and compare labour positions of people living with mental/physical disabilities or health problem in their own homes. Due to the 2-sample-survey, the research will provide us with explanations not only related to definition discrepancies but also as regards describing different layers of this community and also to interpret other special problems. Based on some definite features (such as key-competencies for work, qualification, willingness to work, workplaces, financial situation) of the above mentioned target groups we can make policy recommendations in order to improve opportunities of these disadvantaged groups at the labour-market. The research was conducted by the TÁRKI and was ordered by the NIFSP, in the framework of a TAMOP 5.4.1. project that aimed at modernizing social services in Hungary and improving decisionmaking process in social policy. The project had a research pillar that aimed to explore and describe the plight and deprived situation of handicapped population. The surveys were carried out with the participation of 2*2000 households, between December 2010 and January 2011
Keywords: disability, labour-force situation, financial situation

Bordás Andrea, PhD hallgató - Ceglédi Tímea, PhD hallgató - Márkus Zsuzsanna, MA (11. A szocializáció peremvidéke)

email: bordasandi@yahoo.com

adjunktus, Nagyvárad Egyetem, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Nevelés- és Művelődéstudományi

email: t.cegledi@gmail.com

tudományos munkatárs, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Program

email: zsu.markus@gmail.com

Debreceni Egyetem

A tanulás közösségformáló ereje vagy a közösség tanulási potenciáljai? A tanuló közösség jellemzői a debreceni szakkollégiumokban

A tömegesedett felsőoktatásban egyre inkább felértékelődik minden olyan lehetőség, amely a tanulást és a közösségre találást együttesen tudja biztosítani. A szakkollégiumok a legjellemzőbb példák erre. Ezekben az intézményekben vizsgáltuk meg a tagok tanuláshoz köthető közösségi tevékenységeit. A hazai oktatáskutatás világában még új keletű wengeri gyakorlatközösség elméletéből indultunk ki, amelyre a külföldi pedagógiai szakirodalom a tanuló közösség fogalmát építette. Kérdésünk, hogy a tanuló közösségek jegyei közül melyek megerősítése tehetné hatékonyabbá a tanulást, s melyek lehetnek mintaértékűek más tanuló közösségek, vagy akár a felsőoktatás számára. Öt különböző profilú debreceni szakkollégiumot vetettünk kvalitatív vizsgálatok (egyéni és fókuszcsoporthoz interjú, résztvevő megfigyelés) alá. Eredményeinket tovább árnyalják a Campus-lét kutatás hallgatói kérdőívének eredményei, amelyben a szakkollégisták és nem szakkollégisták tanulási attitűdjeit vizsgáltuk meg. Eredményeink: a vizsgált szakkollégiumi programok nem mindegyike kínál valódi tudásmegosztást a deklarált célok szintjén, ám a látens csoportdinamikai hatások kedvezően hatnak a tanuló közösséggé válásra.

Power of learning in making a community - community's learning potentials? Learning communities' features in colleges in Debrecen

In the mass high education there are increasingly appreciated all the opportunities that can provide and strengthen both learning and community. The so-called colleges for advanced studies are the most typical examples. This research is based on E. Wengers' theory about community of practice, which isn't well-known in the Hungarian world of educational research, whereas the international researchers built the concept of learning community on it. In our research we aimed to find out which of the learning communities' features should be reinforced for a more effective learning even in the context of high education. In our empirical work we applied qualitative methods (personal and group interviews, participatory action research) in five colleges of different profiles in advanced studies in Debrecen. Our results are

refined by the survey among the students of Campus-lét which shows differences between the learning attitude of college and non-college students. As our results showed, not all college programs provide the knowledge sharing process in their declarations, but the effects of latent group dynamic offer several possibilities to develop these groups in learning communities.

Buzinkay Nóra (11. A szocializáció peremvidéke)

email: szemi8811@gmail.com

Debreceni Egyetem

Debreceni egyetemisták a fesztiválokon

A fesztiválok térnyerése mára világjelenséggé vált. A mai fesztiválok azonban már nem csupán zenei koncertek összességei, hanem ezeken túl egyfajta közösségi élményt is biztosítanak, így alkalmasak lehetnek különböző szociológiai vizsgálódásokra. A fesztiválok alatt lehetőség van különböző emberek, kultúrák, szubkultúrák megismerésére. A 21. században- a számítógépek és az individuális tevékenységek korában- fontos lehet egy olyan rendezvény, mely képes összehozni pár napra az embereket. Kutatásom háttereként az ifjúsági korszakváltás elméletét, szubkultúra elméleteket, valamint Gábor Kálmán Sziget vizsgálódásait tanulmányoztam. A kutatás feltáró jellegű, ezért hipotézist előzetesen nem fogalmaztam meg. Célcsoportomként a Campus-lét OTKA kutatáshoz kapcsolódva a debreceni egyetemistákat választottam, megjelenésüket különböző fesztiválokon. Vizsgálódásaim során (részrtveő megfigyelés, fókuszcsoprtos interjúk) a legfontosabb elemek: a motiváció; a fesztiválózó életforma elemei, és az azzal való azonosulás; valamint, hogy van-e csoportképző szerepük a fesztiválóknak.

University students of Debrecen at music festivals

The spread of festivals has become a global phenomenon. Nowadays festivals are not only about the concerts, but furthermore provide social experience, thus can be the subject of different sociological studies. During the festival it is possible to get to know different people, cultures and subcultures. The era of computers and individual activities, festivals can bring together people for a few days. My research background was the changed youth period theory, subculture theories, and Gábor Kálmán's studies about the Sziget festivals. It is an exploratory research, thus I do not have any hypothesis yet. I chose university students in Debrecen as my target group referring to the Campus-lét OTKA study. My study's key elements are: the festival lifestyle, identification with it, and the festival's group forming role.

Ceglédi Tímea, doktorjelölt (11. A szocializáció peremvidéke)

email: cherd@cherd.unideb.hu

tudományos munkatárs, Felsőoktatási Kutató és Fejlesztő Központ, Magyarország,
Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Program

A kedvezőtlen családi háttér ellenében - A reziliencia mint magyarázat?

Előadásunkban egy az átfogó összefüggésekbe nem belesimuló jelenséget (anomáliát) teszünk szociológiai vizsgálat tárgyává. Életutakat mutatunk be, amelyek eltérnek a kedvezőtlen családi háttér és iskolai teljesítmény között fennálló, már sokszor bizonyított negatív sztochasztikus összefüggéstől. 29 hallgató életútinterjút elemezzük, akik kedvezőtlen családi háttérük ellenére kimagaslóan teljesítettek iskolai pályafutásuk során. Sikereségükre a szociológiában Magyarországon újnak számító reziliencia szakirodalmának segítségével kísérelünk meg választ adni. Sugland, Waxman, Rutter, Luthar, Garmezy valamint Sameroff nyomán az életutakban jelenlévő rizikó és kompenzáló tényezőkre fókuszálunk, azok környezeti és individuális dimenzióit egyaránt figyelembe véve. Elemzésünk legfontosabb megállapítása, hogy reziliens hallgatóink rendelkeznek az adott társadalmi térben elérhető kompenzáló tényezők felismerésének és megragadásának képességével, ám ez a képesség önmagában nem elegendő, ha a külső erőforrások (tanári személyiségek, kortárskapcsolatok, érzelmileg stabil és ösztönző szülői háttér) nem állnak folyamatosan a hallgatók rendelkezésére.

Inspite of the presence of disadvantageous family background - Resilience as the explanation?

In the centre of this sociological investigation is an anomaly: a phenomenon that does not fit into the comprehensive interrelations. Paths of lives are presented that are divergent from the negative stochastic correlation between family background and school achievement proved by the researches several times. There are 29 analysed interviews with students who succeeded in school inspite of the presence of disadvantageous family background. Their success is explained by the resilience theory that is new for the community of Hungarian sociologists. Based on Suglands', Waxman's, Rutter's, Luthar's, Garmezy's and Sameroff's studies the focus of the analysis is on the risk- and compensatory factors in the paths of lives. The individual and environmental dimensions of these factors are taken into consideration as well. The results suggest that the resilient students can recognise and grab the compensatory factors that are available in their social environment. However, the individual capacity is sufficient only in a case when there are continuously available and relevant compensatory factors (teachers', peers' and parents' support).

Csoba Judit, PhD - Nagy Zita Éva (10. Munkaerőpiaci hátrányok)

email: csoba.judit@dragon.unideb.hu

egyetemi docens, Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola

Az aktív eszközök hatása a munkanélküliek munkaerő-piaci és társadalmi státuszának változására

Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat által támogatott kutatási program, melynek eredményeit a konferencia keretében szeretnénk bemutatni- három aktív munkaerő-piaci eszköz - munkaerő-piaci képzés, bértámogatás, közfoglalkoztatás - működésének, hatékonyságának vizsgálatára irányult. A kontrollcsoportot is alkalmazó kutatás mintavétele kétlépcsős rétegzett mintavételi eljárással történt, melynek eredményeként 1041 fő aktív eszközök által érintett, valamint 1068 fő beavatkozásokkal nem érintett személyt kérdeztünk meg. A kérdőíves adatfelvétel 2010. augusztus 15.- 2010. szeptember 30. között zajlott. A kutatás során a mindenkori változásokat - az eddigi hatásvizsgálatokhoz képest újszerű módon- négy időmetszetben követtük: beavatkozás előtti állapot, beavatkozás időpontja, az aktív eszközből való kilépés ideje és a kérdezés időpontja. Kérdőívünkkel a nettó elhelyezkedési hatás vizsgálata mellett azt is mértük, hogy mi a különbség a célcsoport és a kontrollcsoport bemeneti mutatói között, az egyes eszközök milyen sajátosságokat mutatnak, milyen jellemző kimeneteket tapasztalunk, és hogy milyen további tényezők befolyásolják a közvetlen és közvetett, "kemény" és "soft" hatásokat. A kutatás eredményei közül összegzésként célszerű azt kiemelni, hogy a munkanélküli létből való kimenetet érdemben magyarázza, hogy az érintett milyen eszközben vesz részt (vagy nem vesz részt). Az egyes eszközök között tapasztalható bemeneti különbségek nem önmagukban magyarázzák a kimenet során tapasztalható eltéréseket, hanem az eszközbe való bekerüléssel együtt: a hatás tehát összegződik.

The effect of active tools on the change of labour market and social status of the unemployed

The research program, which was supported by the National Employment Service aimed the analysis of the functioning and effectiveness of three active labour market tools - labour market training, wage support and public employment. For the research that also involved a control group we used two-stage stratified sampling and as a result we interviewed 1041 people, who were involved and 1068 people who were not involved in active tool programs. The questionnaire survey took place between August 15th and September 30th in 2010. In the course of the research the actual changes - in a non-orthodox way compared to other analyses of efficiency until now - we used four time segments: state before intervention, the time of intervention, the time of quitting the active tool and the time of the survey. Beside the investigation of the net employment effect with our questionnaire we also measured the difference between the input indicators of the target group and the control group, examined which characteristics are noticeable in case of the different tools, which typical outputs can we find and which further factors have influence on the direct and indirect, "hard" and

"soft" effects. Among the findings of our research it is suitable to point out that quitting unemployed status is properly explained by the fact, which active tool people were involved in (or were not involved in). The differences of the input factors in case of various tools do not purely explain the differences observed by the output but together with the fact if people get into a certain tool: thus the effect is additive. Key words: active labour market tools, labour market training, wage support, public employment, analysis of efficiency

Daróczi Gergely, PhD hallgató (7. Integrációs nehézségek)

email: daroczi.gergely@gmail.com

Corvinus Szociológia Doktori Iskola

Hajléktalanok egy képzelt világban

Előadásomban egy valós, egyre nagyobb méreteket öltő társadalmi probléma, a hajléktalanok számának alakulásának egy mikroszimulációs modelljét kívánom bemutatni. Az eljárás kidolgozása során figyelembe vettem a hajléktalansághoz vezető utak és veszélyek szakirodalmi forrásait, a magyar lakosság demográfiai jellemzőit és a gazdasági, ill. társadalmi tőkék allokációját is. A hajléktalan emberek életében ideális esetben a többségi társadalommal összekötő kapocsként funkcionáló szociális munkások száma és eredményessége a szimulációs modell külső paramétereként került meghatározásra. A modellben a hajléktalanok közötti kapcsolatok, azoknak a reintegrációt segítő vagy éppen gátló hatása nem került beépítésre - így az ágens alapú megközelítés helyett a szociálpolitikai döntéshozásban hasznosabb, a külső tényezők értékek szerint meghatározható változásaira koncentrálnó mikroszimuláció keretét nem lépi át az előadás. A modell paramétereinek változásaival együtt járó hatások vizsgálata és az alapján a lehetséges összefüggések feltárása segítségével sikeresen előre jelezhetővé válhat a hajléktalanok számának alakulása, ill. annak tudatosan tervezett csökkentésére is lehetőség nyílhat.

Simulating the number of homeless people

This presentation discusses some microsimulation models about the number of homeless people in Hungary. Without any interaction between the elements the models consists of the following parameters: demographic and economic characteristics of the country, number of social workers and the odds of advancing or dropping quality of life among citizens. Estimating the effects of the distinct parameters might help us to forecast the number of homeless people in the near future, besides it could help to check the theoretical effectiveness of the social sector.

Drjenovszky Zsófia, PhD (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?)

email: drzsofi@gmail.com

tanársegéd, Károli Gáspár Református Egyetem, BCE Szociológia Doktori Iskola

Otthon a gyerekekkel, vagy vissza a munkába?

Otthon a gyerekekkel, vagy vissza a munkába? A XX. századtól kezdődően egyre nagyobb arányban képviseltetik magukat a nők a munkaerőpiacon. Egyre többeknek kellett döntenie arról, belépnek-e a munkaerőpiacra. Hasonló döntési helyzetben állnak a nők akkor is, mikor a gyermek születésével kiesnek a munkavégzésből, és meg kell hozniuk a döntést arról, mikor kapcsolódjanak újra vissza. Előadásomban azon tényezők vizsgálatát ismertetem, melyek befolyásolhatják a nők otthon töltött idejének hosszát gyermekük születését követően. A kapott eredmények értékes információkkal szolgálnak a nők munkába történő visszatéréséről szóló döntésének minél jobb megértéséhez. Két olyan kérdésre kerestem a választ, melyet a korábbi kutatások ebben az összefüggésben Magyarországon még nem tárgyaltak: 1, Melyek azok a háttérváltozók, értékrendbeli és egyéb tényezők, amelyek befolyásolják az otthon töltött idő hosszát? 2, Ezek a változók hogyan változnak a gyermekszám függvényében? A feltett hipotéziseket két mintán teszteltem: másodelemzést végeztem a TÁRKI Háztartás Monitor 2003-as adatbázisán, valamint önálló adatfelvételt készítettem egy magyarországi nagyvállalatnál. Az adatok feldolgozásához statisztikai elemzést végeztem, s a kapott eredményeket jelenleg - a kisgyermekükkel - otthon tartózkodó kismamákkal készített interjúkkal egészítettem ki.

At home with the child or back to work?

At home with the child or back to work? As of the beginning of the 20th century, women have been represented on the labour market in an ever growing proportion. More and more women had to make decision on whether joining the labour market or not. Women have to make similar decisions when they drop out of work due to the birth of their child(ren), and they have to decide on when they are ready to return. Thus, the topic of this presentation is the analysis of the period between quitting and returning to the labour market in the process of having children. The results obtained give us valuable information for understanding the women's choice about returning to work as much as possible. I was seeking answer for two questions which were not yet discussed in Hungary in this context before: 1. Which are the background factors, values and other elements which influence the length of the time spent at home? 2. How do these factors change in relation to the number of children? I have tested my hypothesis on two samples: I have performed a secondary analysis in the database of TÁRKI Household Monitor 2003 and I have carried out a separate data-collection at a significant Hungarian company. In the course of examining, I have used statistic analysis, which I have completed with interviews done with mothers currently staying at home with their little children.

Elekes Györgyi, PhD hallgató (7. Integrációs nehézségek)

email: elekes_gyorgyi@yahoo.com

Eötvös Lóránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar Szociológia Doktori Iskola
interdiszciplináris társadalmi kutatások doktori program

Sikeres romák iskolai mobilitása

Előadásomban a cigányságra, mint szociokulturális csoportra jellemző cselekvés stratégiákat vizsgálom narratív interjú technika segítségével. Az előadás háttérét nyújtó kutatásban olyan diplomás, vagy diploma közeli romák élettörténetét elemzem, akik a roma társadalomhoz mérten kiemelten sikeresek voltak az oktatás jelentette mobilitási csatornában. Igyekszem rámutatni azokra a társadalmi tényezőkre, amelyek segítik, s amelyek hátráltatják az egyéni boldogulást, s amelyek a társadalmi cselekvés magas kontingenciájú folyamatát előszelektálják, másrésztől azonban nem szűkítik be teljes mértékben a cselekvők mozgásterét. A vizsgálata igazolja Bourdieu társadalomelméleti eredményeit, vagyis a társadalmi rétegek közötti egyenlőtlenségek nemcsak a gazdasági és a kulturális tőkében érhetők tetten, hanem a társadalmi tőke tekintetében is. Az elemzések megerősíti azt a feltételezést, hogy a roma etnikumú fiatalok tanulmányi teljesítménye nem választható el a tanulók mikrotársadalmi kapcsolatrendszerétől, illetve a sikeres másodlagos szocializációtól. A vizsgálat új eredménye, hogy a sikeres iskolai mobilitás akkor valósul meg, ha a családi környezet nagyobb homofiliát mutat a többségi normákkal, a társadalmi kapcsolatokat pedig nagyobb heterofília jellemez. Az előadásban elsősorban ezen állítás igazolására törekszem.

The school mobility of successful Roma students

My presentation contains an analysis, based on a narrative interview technique, of typical action strategies adopted by members of the Roma community taken as a socio-cultural group. In the research project underlying this presentation I studied the life stories Roma individuals holding or about to obtain university degrees, who have been particularly successful - by the standards of the Roma community - in the mobility channel of the education system. I will highlight a variety of societal factors enabling or impeding the progress of the individual, preselecting the high contingency process of social action without fully restricting the actors' manoeuvring room. The research confirmed Bourdieu's social theory conclusions in that inequalities between social groups appear not only in the form of economic and cultural capital but also in social capital. The analysis confirms the assumption that the school performance of young people belonging to the Roma minority is inseparably linked to their micro social relationships and to successful secondary socialisation. One new finding of the research is that successful school mobility occurs where the family environment shows a higher degree of homophilia with the majority norms while social relationships are characterised by a higher level of heterofilia. My presentation will focus primarily on proving this latter point.

Erdei Gábor, Ph.D. (15. Emlékezés Tomka Miklósrá)

email: erdei.gabor2@gmail.com

tudományos munkatárs, Debreceni Egyetem Tudományegyetemi Karok

Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományok Intézete Andragógia Tanszék, Debreceni Egyetem Humán Doktori Iskola

Kísérlet az egyház andragógiai elemeinek azonosítására

Az egyház (jelen értelmezésünk a keresztény történelmi egyházakra irányul) tevékenységeit elsősorban teológiai aspektusból vizsgálják. Ugyanakkor a társadalmi tanítás kérdése az utóbbi évtizedekben felértékelődött. Ennek eredményeként az egyházak tevékenységeit még több aspektusból, differenciáltan vizsgálhatjuk. Az egyháznak így nagyon jelentős (felnőtt)nevelési, (felnőtt)oktatási és (felnőtt)képzési szerepei és funkciói is vannak. Kutatásunkban - amely két esettanulmányon keresztül valósult meg - megpróbáljuk az egyházak andragógiai elemeit, jellegzetességeit azonosítani. A kutatás célja kettős: egyrészt az egyházak tevékenységében azonosítani a fent említett elemeket, másrészt az andragógia egyik kevésbé kutatott, elhanyagolt területének elemzése, és a kutatói közösségek figyelmének orientálása.

Experiment with identifying the role of andragogy in the life of the church

The activities of the church (in this aspect we have investigated the historical Christian churches) has mostly been investigated by theological aspects. However, the social education and message of the church has become more important and significant in the last decades. The result of this, we can understand if the church activities from more various aspects. From this point of view, the church has adult education functions as well. Our research - which has been based upon two case studies - has tries to identify the andragogical elements and specialties of the church. The research has two scopes: firstly, to clarify and identify the above mention elements and aspects, secondly to orient the scientific approach of the scholars towards this uncovered fields of the andragogy.

Erős Ferenc, DSc (4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben)

email: erosferenc@gmail.com

tud. tanácsadó, MTA Pszichológiai Kutató Intézet, PTE BTK Pszichológiai Doktori Iskola

Utó-emlékezet

Előadásomban a Soá generációnak tagjaival készült élettörténeti interjúkból válogatott szövegeket vetek össze olyan szövegekkel, amelyek második generációs életutakat bemutató újabb irodalmi művekből (többek között Pataki Éva, Johanna Adorján, Gárdos Péter, György Péter) műveiből származnak. Az összehasonlító tartalomelemzés alapján a Soá traumájának többgenerációs hatásának különféle reprezentációt vizsgálom.

Post-memory: Elaboration and representation of „second generation” experiences in life history interviews and literary works

In my lecture I will take texts from life history interviews made with members of the second generation of the Shoah , and compare them with excerpts from recent literary narratives retelling seond generation life courses (works of Éva Pataki, Johanna Adorján, Péter Gárdos, Péter György etc.) On the basis of a comparative content analysis I will examinde different represe óntations of the multigenerational effect of the Shoah trauma.

Fabó Edit, PhD (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?)

email: fabo.edit@lib.elte.hu

tudományos munkatárs, Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár

Ismerkedési fórumtémák a 19. század végén

A férfiak és a nők ritkán találkozhattak kötetlenül egészen a 20. századig. Ma már ez fel sem tűnik, de akkor mindemellett a férfiaknak jóval több lehetőségük volt munkára, művelődésre, tanulásra, szórakozásra, mint a nőknek. Az egymáshoz való önálló közeledésre alig volt mód, legfeljebb külön erre az esetre megszervezett, mások (rokonok, nagynénik) által felügyelt helyzetben. Ez önmagában is (illemszabályokkal megerősített, mesterségesen fenntartott) traumatizált helyzet volt. Ennek feloldására nyújtott alkalmat az 1881-es "Hymen" szépirodalmi és házassági folyóiratnak a házassági hirdetések mellett a levelezési rovata is. Rendkívül érdekes lenne megnézni, hogy a fent említett okoknál fogva a meglehetősen különböző kulturális háttérű férfiak és nők, milyen közös témákat találtak. Hasonlóan tanulságosak az előforduló témák, népszerűségük és sokféleségük. Az akkori fiatalok közti párbeszéd utal tapasztalataikra, gondjaikra, kilátásaikra, műveltségi szintjükre, kulturális igényeikre, élethelyzetükre.

Forum Topics of Making Acquaintances at the End of the 19th Century

Men and women rarely could meet informally until the 20th century. Nowadays it's no problem, but at that time, in addition men had much more opportunity to work, culture, study, entertainment, than women. The independent move closer to each other was hardly possible, at most specially for this events organised by the others, and the situation was supervised by relatives, aunts. This situation, which was confirmed by rules of conduct, artificially maintained itself was traumatized. A kind of solution to this problem was a "Hymen". A literary and marriage journal in 1881 had the correspondance column by the marriage and partnership advertisements too. It would be very interesting to see that the above-mentioned reasons, men and women from the rather different cultural backgrounds, the common themes were found. Similarly informative are the occuring topics of correspondence, their popularity and diversity. The dialogue among young people of that time relates to their experiences, troubles, perspectives, level of education, claims to culture, circumstances of life.

Farkas Judit, PhD (12. Életformák, életmódok)

email: farkasjudit1@yahoo.com

egyetemi adjunktus, PTE Néprajz - Kulturális Antropológia Tanszék, PTE Interdiszciplináris Doktori Iskola, Néprajz- és Kulturális Antropológia Tudományok Doktori Program

A magyar ökofalvak mint alternatív életmódkísérletek

A fenntarthatóság kérdése a közelmúltban rendkívül komoly kérdéssé vált. A fenntarthatósági diskurzusok elsősorban környezeti, gazdasági és technikai kérdésként kezelik a problémát, de egyre több olyan törekvés jelenik meg és kap nyilvánosságot, amely a társadalmi aspektust helyezi központba, és az értékrendbeli változások szükségességére hívja fel a figyelmet. Ezen törekvések között számos olyan alulról szerveződő, a többségitől eltérő, alternatív megoldási kísérlet létezik, melyek helyi szinten, gyakran egymással szoros együttműködésben törekednek a komplex (környezeti, gazdasági, társadalmi) fenntarthatóság, az ökológiai alapelveken alapuló önfenntartó életmód megvalósítására. Közéjük tartoznak a magyar ökofalvak is. A gazdasági válság hatására ezek a falvak hirtelen az érdeklődés fókuszába kerültek, és egyfajta menekülési lehetőségként értelmeződnek, ahol egyre több, a gazdasági világválságtól, de főként a teljes gazdasági-társadalmi összeomlást és káoszt hirdető jóslatoktól megrémült ember keresi a menekülési lehetőséget. Előadásomban azt mutatom be, hogy a magyar ökofalvak milyen értékrendet követnek, milyen alternatív életformát valósítanak meg; hogy hogyan gondolkodnak a természeti és társadalmi katasztrófákról, és milyen alternatívákat kínálnak az ideérkező "katasztrófa-turisták" számára.

Hungarian ecovillages as alternative lifestyle-attempts

The question of sustainability has become an extremely important problem recently. Discourses of sustainability handle this problem primarily as an environmental, economical and technical question, but more and more ambitions appear and get publicity putting the social aspect in the centre, and drawing attention to the necessity of changes in the norms. In these efforts there are lots of alternative attempts being organized from the bottom level and differing from the majority. In the local scenes, they usually work in intense co-operation to endeavor for a complex (ecological, economical, social) sustainability, and for the realization of a self-supporting life based on ecological principles. The Hungarian ecovillages belong to this category. During the current economical crisis these ecovillages suddenly got into the focus of attention, and they are interpreted as a possibility of escape. More and more people search for an escape there, those people who are frightened by the slum and the prophecies of an economical-social collapse and chaos. In my paper I present the norms and the alternative ways of life of the Hungarian ecovillages; I introduce what they think about natural and social catastrophes, and finally what alternatives they offer to the "catastrophe-tourists" visiting ecovillages.

Fekete Sándor, doktorjelölt (6. Interetnikus viszonyok)

email: feketesandor@gmail.com

tanársegéd, Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar Politikatudományi Intézet

Mi lesz veled, multikulturalizmus?

Multikulturálisnak az olyan társadalmat nevezzük, amelyben különböző kultúrákhoz tartozó embercsoportok élnek együtt. Mivel a kultúra mindazon értékek összességét jelenti, amelyeket az emberek illetőleg egy emberi társadalom vagy csoport magának megteremtett és objektivált, s mivel a kultúra szélesebb fogalom, mint a civilizáció, valamilyen kultúrája minden emberi társadalomnak, a civilizáció előtti társadalmaknak is van. Megkívánhatja-e a többségi társadalom vagy éppen az állam a polgáraitól, hogy azonos kultúrfokon álljanak? Úgy vélem, hogy bizonyos értelemben igen. Ugyanis az állam valamennyi polgára ugyanazokkal a jogokkal és egyben ugyanazokkal a kötelességekkel is rendelkezik. Hogyan viszonyuljunk a többnyelvűséghez "többségiként", s hogyan "kisebbségiként"; utóbbi esetben megengedhető-e a saját nyelv oppozíciós motivációjú használata? Úgy vélem, a multikulturalitás elvét ugyanazon a civilizációs értékrenden belül szükséges érvényesíteni.

What will happen to you Multiculturalism?

We are calling the society multicultural, in which to different civilizations owing groups to edge. The civilization means sum total aggregate of on all that valuables, which up concerning a human society or group for you the folks built. The civilization more broad notion, than all peoples of civilization, some kind of civilization to society, and the civilization is also for societies before. The majority society could just desire almost the state from its citizens, so that a same they stand on cultural level? I presume so, that it is sure of intelligence yes. Namely with rights and in one piece with the same with the solemn duties any citizens of the state also command the same. The multiculturalism seized on the same within the scale of values with civilization it needs to validate.

Fényes Hajnalka, PhD, Habil (11. A szocializáció peremvidéke)

email: fenyesh@gmail.com

egyetemi adjunktus, Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tsz.

Az önkéntesség és az arra ható okok a felsőoktatásban tanuló fiatalok körében

A Debreceni Egyetem hallgatói körében 2010-ben egy online kérdőíves kutatás zajlott, amelyből mi a diákok önkéntes munkavégzését térképezzük fel. Eredményeink szerint a rendszeres önkéntes munkavégzés több mint kétszeresére nőtt a diákok körében 2010-re (2-3%-ról 6-7%-ra), és 2010-ben a Debreceni Egyetem hallgatóinak összesen 26,1%-a végzett önkéntes munkát évente vagy annál gyakrabban. Megállapítható, hogy a fiatalok növekvő arányban, de az önkéntes munka jelentőségéhez és a külföldi részvételi arányokhoz képest csak kismértékben vesznek részt az önkéntes tevékenységekben. A szakirodalom tanulsága szerint napjaink fiataljaira az új típusú (nem feltétlenül altruista motivációjú) önkéntesség a jellemző és ez felhívja a figyelmet az önkéntesség újfajta mérésének szükségességére is. Előadásunk második felében az önkéntes tevékenységre ható okokat térképezzük fel egy logisztikus regressziós modell keretében. Eredményeink szerint a klasszikus demográfiai változók csak kis mértékben, míg az értékek és a vallásosság szignifikánsan befolyásolja az önkéntesség gyakoriságát a fiatalok körében, összhangban a külföldi szakirodalom eredményeivel.

Volunteering among Higher Education Students, and Factors affecting it

In 2010 an online quantitative research was conducted among the students of the University of Debrecen. In this presentation we will focus on volunteering of students. Our results show that the frequency of volunteering doubled since 2005 among students (in 2010 the regular volunteers are 6-7% of the students), and in 2010 26.1% of the students did voluntary work yearly or more frequently. We can state that the regularity of students' voluntary work increased, but compared to its' importance and the participation rates abroad they do voluntary work only very rarely. Based on the literature the young generation today participates in new types of volunteering, in which their motivation is not dominantly altruistic, and this calls our attention to the necessity of new measurements and indicators of volunteering. In the second part of our presentation we explore the factors effecting volunteering of the young generation in the frame of logistic regression model. Our data show that the effects of classical socio-cultural variables are weak, but the religious attitudes and the values of students influence significantly the frequency of volunteering, in accordance with the literature.

Fenyves Katalin, PhD (4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben)

email: fenyves.k@t-online.hu

főiskolai docens, Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, Történelemtudományi
Doktori Iskola

A kitelepítettek hangjai

Magyarországon 1950 és 1953 között több mint húszezer embert vittek kényszerlakhelyre bírói ítélet nélkül, közigazgatási határozattal. A kitelepítettek mintegy fele 1950-ben került a Hortobágy 12 zárt családi táborába, míg Budapestről 1951 májusától költöztették az ország keleti részébe az úgynevezett „osztályellenségeket”, a II. világháború előtti vezető réteg tagjait. A különböző kitelepítésekről megjelent visszaemlékezések és dokumentumközlések igen nagy száma ellenére a magyar történelem e traumájáról máig nem készült átfogó, értelmező történelmi feldolgozás. Közben azonban a visszaemlékezők nagy többsége nő, emlékezéseik nem „női hangon” szólnak. Férjeikkel, apáikkal, fiaikkal közös élményeiket hangsúlyozzák, és nem szólnak a sajátosan női megpróbáltatásokról, ritka a nemi vagy családi szerepek alakulásáról szóló beszámoló. Előadásomban Vasvári Lujza kutatásaira alapozva arra a kérdésre keresek választ, hogyan és mennyire mesélnek másként a kitelepített nők, mint a kitelepített férfiak, illetve mint azok a nők, akiknek elbeszélései révén immár a holokauszt női hangjait is megismerhettük.

Voices of the dislocated

In Hungary between 1950 and 1953 more than twenty thousand people were subjected to forced relocation without any court order, only by administrative decision. More than half of the dislocated people were taken into Hortobágy's 12 family camps in 1950, while from the May of 1951, the so called "class-enemies", members of the upper class before the Second World War, were dislocated from Budapest. Despite the very big number of memoirs and documents published, a comprehensive, analytical historical study on this trauma of the Hungarian past is yet to be written. But even though the great majority of the subjects providing narratives about their experiences are women, their voices are not "feminine". They are stressing their common experiences with their husbands, fathers, and sons and leave out all suffering only relevant to women. Reports about the gender- and familial roles are rare. Basing my argument on Louise Vasvári's researches I'll try to answer the question in which ways the voices of the dislocated women memorialists differ from the voices of their masculine counterparts and from the voices of the feminine Holocaust victims.

Ferenc Viktória (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája)

email: fevikt@gmail.com

Pécsi Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola

Nyelvi jogok, nyelvpolitika a kisebbségi felsőoktatásban

Egy kisebbségi közösség megmaradását, nyelvének megőrzését nagyban meghatározzák azok a jogok, amelyeket az adott többségi állam biztosít a kisebbségi nyelv használatára. Előadásomban a Magyarországgal szomszédos országokban működő magyar nyelvű kisebbségi felsőoktatás helyzetét mutatom be, számba véve azokat a nyelvi jogokat és nyelvpolitikai törekvéseket, amelyek országonként meghatározzák a kisebbségek felsőoktatás működési kereteit. Ennek érdekében célszerűnek tartom röviden ismertetni a nyelvi jogok kialakulásának történetét, a nyelvi emberi jogok más emberi jogoktól eltérő különös természetét. A nyelvi jogok közül előadásomban célzott figyelmet szentelek az anyanyelvi (felső)oktatáshoz való nyelvi emberi jog bemutatásának, illetve annak, hogy hogyan viszonyul ehhez a Magyarországgal szomszédos államok többsége az elmélet és a mindennapi gyakorlat szintjén, s hogy miért ragaszkodik hozzá a kárpát-medencei magyar kisebbség.

Language rights, language policy in minority higher education

The maintenance and keeping the language of a minority community is highly determined by those rights, which the given majority state provides for the usage of the minority language. In my presentation I will demonstrate the situation of minority higher education of Hungarians outside Hungary, investigating all the language rights and language policy trends which have any impact on the minority higher education system. In order to do that it is reasonable to give a short introduction to the recent developments of the field Linguistic Human Rights, and to show the special nature of language rights between other kinds of human rights. In the present paper I will focus on introducing the right to get (higher)education in one's mother tongue, further on I will show Hungary's neighbours attitudes towards this right both in theory and in practice level, and finally I will try to reveal why the Hungarian minority insists on the right to get (higher) education in their mother tongue.

Ferencz Zoltán, MA (1. Természeti katasztrófák szociológiája)

email: ferencz@socio.mta.hu

tudományos munkatárs, MTA Szociológiai Kutatóintézet

Az árvízi sebezhetőség társadalmi indikátorai: esettanulmányok két Felső-Tisza-vidéki területen

Az előadásban bemutatandó kutatás célja az, hogy egy árvíz által erősen veszélyeztetett régióban meghatározzuk az árvízi sérülékenység társadalmi indikátorait. Mivel feltételezésünk szerint a sérülékenység tényezői között statisztikai adatbázisokban nem található jellemzők (pl. a veszéllyel kapcsolatos felkészültség, a problémákkal való megbirkózás képessége, társadalmi kapcsolatok, bizalom) is szerepelnek, a kérdést szociológiai mérési módszerekkel közelítettük, és a sérülékenység legfontosabb társadalmi indikátorait kérdőíves vizsgálatok eredményeinek elemzésével választottuk ki. A cikk két Felső-Tisza vidéki régióban (Bodroghöz és Bereg) végzett kutatásból kirajzolódó sérülékenységi indikátorok alapján olyan ajánlásokat fogalmaz meg, amelyek a sérülékenység hatékony csökkentését segíthetnék.

Social indicators of the vulnerability in flood

The paper aims to develop indicators of social vulnerability related to flood impacts on the regional level. Impacts are seen here as a function of the exposure as well as the vulnerability dimensions. Because key vulnerability factors include several variables that cannot be found in statistical databases, such as preparedness to the hazard, mental coping capacity, social relations, and trust, an approach based on questionnaire surveys instead of only using statistical data from institutions was chosen. The analysis is based on an empirical survey conducted in the Bodroghöz area and in the Bereg region within the Tisza flood basins. We found that while the most important variables influencing impacts were the exposure level and the geographic location, the most important factors of vulnerability were found to be the following: health, education, savings, opportunities of taking loans, trust in the members of the community and in institutions, and perception of preparedness of institutions against floods. Based on the results we give some policy recommendations with regard to increasing the resilience of the exposed communities. These include, increasing public spending on education, strengthening social cohesion, introducing contingency loans so that borrowing is feasible also for the poorer communities and improving flood preparedness by providing relevant information for inhabitants.

Filebics Magda, MA (9. Települési hátrányok)

email: filebics@som-onkorm.hu

Somogy Megyei Esélyegyenlőségi Iroda

Az eladott falu

Előadásomban egy Somogy megyei település helyzetének bemutatásán keresztül szeretném felhívni a figyelmet a vidéken élő emberek életének folyamatosan növekvő nehézségeire, az elszegényedés társadalmi következményeire. A település társadalomtörténetének rövid bemutatását követően a rendszerváltozás során végbement, illetve az akkor elkezdődött gazdasági és társadalmi folyamatok bemutatása révén keresem a választ arra a kérdésre, - mi vezetett oda, hogy a község önkormányzata arra kényszerült, hogy elárverezze a tulajdonában levő vagyontárgyakat? Ennek következtében feltételezhetően csökken a közszolgáltatások és szociális ellátások száma és minősége, csökken a település népessége, - a természetes fogyáson túl - hiszen a faluban élők is „menekülőre fogják”... Az újabb hátrányok az egyének és családok, területi egységek kirekesztődését idézhetik elő, helyi konfliktusok generálód(hat)nak, aminek következtében a forrásokhoz való hozzájutásból is kirekesztőd(het)nek. Mindez hova vezet?

House of Opportunities - Kaposvár

Through introducing the situation of a village in Somogy County, in my presentation I would like to pay attention to the continuously growing difficulties of people's lives in countryside and to the social results of impoverishment. First I describe the social history of the village, then the on-going economic and social processes during the political change searching for the answer to the following: What reasons had led to the fact that the self-government of the village was forced to sell up their owned property. Due to it, quality and quantity of public services and social allowances will presumably diminish, as well as the population of the settlement -above the level of natural decrease-, because people living there are about to run away... These new disadvantages can cause exclusions of individuals, families and territorial units, local conflicts (might) be generated, in consequence of which they might be excluded from getting sources. Where does it lead to?

Földvári Mónika, PhD - Rosta Gergely, PhD (15. Emlékezés Tomka

Miklósr)

email: foldvari.monika@t-online.hu

egyetemi adjunktus, Semmelweis Egyetem

email: rosta.gergely.laszlo@gmail.com

tudományos munkatárs, Münsteri Egyetem (Németország)

Szekularizáció és az egyház szerepe Tomka Miklós életművében

Tomka Miklós munkásságának két központi, egész pályafutását végigkísérő témája volt a szekularizáció fogalma, valamint az egyház szerepe a mai társadalomban. A róla szóló megemlékező ülésen fontosnak tartjuk az ezen a két területen megfogalmazott legjelentősebb gondolatainak szisztematikus áttekintését. Különösen lényegesnek tűnik ez annak fényében, hogy Tomka Miklós írott munkáinak jelentős része nem magyar nyelven jelent meg, így sok forrás még a szűkebb szakmai közvélemény számára is nehezen hozzáférhető és kevésbé ismert. Előadásunkban két feladatra vállalkozunk: 1. Az igen gazdag munkásságot áttekintve mindkét témával kapcsolatban rendszerezetten összefoglaljuk Tomka Miklós legfontosabb gondolatait. Mindeközben 2. kísérletet teszünk arra, hogy kimutassuk a két területtel kapcsolatos nézetvilág fejlődését. Mindezt a két terület kapcsolódási pontjai mentén, a vallási változás és az egyházi szerepváltozás integrált megközelítésében tervezzük megvalósítani.

Secularization and the role of church in the lifework of Miklós Tomka

The concept of secularisation and the role of the church in the modern societies are two central elements of the academic work of Miklós Tomka. We think that the systematic summary of the most important thoughts of Miklós Tomka in these fields is a very important goal of this section, dedicated to his memory. The importance of it is underlined by the fact that a significant part of the writings of Miklós Tomka was published in foreign languages, thus many sources are less known and can be hardly reached even by the professionals. In our presentation we aim at 1. the systematic summary of the most important thoughts of Miklós Tomka in both subjects by reviewing the very reach lifework and 2. the presentation of the development of the views of Miklós Tomka connected to these fields. We plan to realize our goal by an integrated approach of the two subjects along their thematic linkages.

Földvári Sándor, MSc (6. Interetnikus viszonyok)

email: jerome13@windowslive.com

tudományos munkatárs, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Interetnikus konfliktuskezelés a Baltikumban

A jelenlegi generáció már nem ismeri a szovjet korszak éles nemzeti konfliktusait, ugyanakkor más interkulturális problémákkal néz szembe. Tartui kollégáim szociálpszichológiai vizsgálatai szerint a baltikumi orosz unoka már nehezen érti meg a szentpétervári nagymamáját, mivel mind a beszélt orosz nyelve más, mind a mentalitása különböző. Ugyanakkor megnőtték a baltikumi országok közti különbségek, az utóbbi húsz év a korábban geopolitikailag egységesnek látszó Baltikum divergenciáit erősítette. Helyszíni utazásaim és kutatásaim alapján is az a tapasztalatom, hogy a baltikumi államok eltérően kezelik az interetnikus konfliktusokat, mert eltérőek a konfliktuskezelő társadalmi hagyományaik is. Az előadás a sajátosan balti jellegű, s az ezekben észlelhető általános konfliktuskezelő jelenségeket vázolja fel az interetnikus konfliktusok vonatkozásában. Összehasonlításra kerülnek a svédországi észt emigráció harmadik generációja s az észtországi orosz ajkú népesség harmadik generációja körében végzett identitáskutató vizsgálatok.

Managing Interethnic Conflicts in The Baltic States

The recent generation was born in the independent Baltic states, is already not familiar with the questions have raised up in the Soviet time, however, it has to face new problems of the intercultural communication. According to the investigations made by colleagues of the Dept of Social Psychology at the Tartu University, Estonia, a typical Russian grand-child can hardly understand his/her grandparents in Sankt-Petersburg, with differences in the spoken Russian language and mentality, too. At the same time, the three Baltic countries, seemed earlier to shape a geopolitical unity, face some problems of divergences in the development during the last two decades. In a consequence of my scholarships I have been to the Baltic States on, I try to demonstrate that the ways of the conflict managing in the Baltic States are different, due to the different social traditions, too. The special Baltic phenomena and their relations to the general ways of the conflict managing is to be presented in the paper, focusing on the interethnic conflicts. Surveys, made on the identity, among the third-generation Estonians living in Sweden and the third-generation Russian inhabitants of Estonia, are compared in the paper, too.

Furmanné Pankucsi Márta (6. Interetnikus viszonyok)

email: pankucsimarta@gmail.com
egyetemi oktató, Miskolci Egyetem

A megnevezés hatalmának érvényesülése a miskolci "gettó" ügytől a "fészekrakó" programig

A megnevezés hatalmának érvényesülése a miskolci "gettó" ügytől a "fészekrakó" programig Az elmúlt 25 évben a Miskolcon élő cigányok helyzete nem lett jobb, a cigányok és nem cigányok közötti feszültségek tovább nőttek. A helyzet javítására, a konfliktusok megoldására tett kísérletek sorsa alapvetően azon múlt, hogy a helyzet leírására szolgáló nyelvi lehetőségek közül melyik megnevezést sikerült legitimé tenni, a nyilvánossággal elfogadtatni. 1988-ban a helyi hatalom arról beszélt, hogy "a lakáshelyzet javítása érdekében csökkentett komfortfokozatú lakótelepet építenek". A roma aktivisták és nem roma társaik ugyanezt úgy írták le, hogy "gettóba akarják zárni a miskolci cigányokat" és megalakították a Gettó Ellenes Bizottságot. Sikerült a nyilvánosság segítségével elérniük, hogy az ő megnevezésük váljon legitimé. Ezzel a helyi hatalmat meghátrálásra, egy hónappal korábbi döntésük visszavonására kényszerítették. A "Fészekrakó program" hivatalos célja, hogy állami garancia vállalásával segítsék a rossz szociális helyzetű családok lakáshoz jutását. Ennek a támogatásnak a felhasználásával több száz cigány család költözött Miskolc egyik lakótelepére, mely folyamatot sokan úgy írnak le, hogy "gettósították" az Avast. Ezeknek és más hasonló eseteknek az elemzésére kerül sor az előadásban.

The power of justice in the name of Miskolc

The power of selecting words from Miskolc "ghetto" case to so called "nesting" projects The situation of Gipsyes living in Miskolc was not good or even satisfying over the last 25 years, actually it got worse during this period, tension between Gypsies and non-Gipsyes deepened. While the situation is getting worse, one can see that in the past the success of attempts to resolve these conflicts mainly depended on whose linguistic description of the situation became the legitimate entitlement and therefore was accepted by the public. In 1988 the local authority announced that "in order to improve housing of poor people new houses with a reduced level of comfort will be built". Romani activists as well as non-Roma supporters interpreted this statement this way: "they want to build ghettos where Roma will be segregated", and the "Anti-ghetto Committee" was set up. By means of mass media and wider publicity they made their interpretation and usage of words accepted. The local authority was forced to withdraw its decision a month later. In the case of the "nesting" projects the official intent was again to guarantee public help to poor families. The moving in of hundreds of Roma families to the Avas district again was interpreted as establishing a ghetto in this part of the city. The lecture is about the analysis of the above mentioned and similar cases and through this the power of entitlement.

Gereben Ferenc, CSc (15. Emlékezés Tomka Miklósról)

email: gereben.ferenc@chello.hu

egyetemi docens, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar Szociológiai Intézet

Súly alatt nő (vagy roppan meg?) a pálma. (Szubjektív töprengések Tomka Miklós váratlanul lezárult pályája fölött)

Tomka Miklóssal gimnáziumi diáktársak voltunk. Szubjektív jellegű előadásomban szeretném felidézni pályájának azon szakaszait, amelyekre közvetlen rálátásom volt, eme életszakaszok társadalmi-történelmi háttérével együtt.

Under Weight Grows (or Cracks) the Palm Tree - Subjective Thoughts on the sudden ending of Miklós Tomka's career

I was Miklós Tomka's fellow student in high school. In my presentation I would like to call back those parts of his career and their social and historical background which I knew directly.

Gerő Márton - Kopper Ákos, PhD (3. Határhelyzetek elméleti és módszertani

kérdései)

email: szablebe@gmail.com

email: akoskopper@gmail.com

Álcivilek, pártcivilek és a függetlenség

A prezentációban néhány olyan jelenségre hívjuk fel a figyelmet, amely a politikai és civil társadalom szféra kapcsolatában a civil társadalom alacsony fokú autonómiáját, gyengeségét erősíti és tartja fenn. A politikai pártok felé megnyilvánuló bizalmatlanság indíthatja arra a pártokat, politikai csoportokat, hogy céljaik elérésének támogatására a politikától függetlennek tűnnek, miközben folyamatos erőfeszítéseket tesznek arra, hogy a másik oldal hasonló szervezetit leleplezzék. Ez a szélsőséges politikai polarizációval összhangban - oda vezet, hogy minden függetlennek tűnő szervezet mögött "rejtett politikai hálózatokat" sejtenek. Az előadásban ahelyett, hogy ennek valóságtartalmát vizsgálánk, azt mutatjuk be, hogyan vezet mindez a civil társadalom függetlenségéről alkotott kép olyan módon történő konstrukciójához, amely mindenképpen konfliktusba kerül a valósággal. Így a politikai és civil társadalom függetlenségének és kapcsolatának, az ezeket alkotó szervezetek hálózatának néhány ellentmondó jelenségét mutatjuk be az Arató András és Jean L. Cohen által kidolgozott elméleti keretet felhasználva sajtóelemzés segítségével.

Fake-grassroots, astroturfing and the autonomy

In our presentation we focus on the question of system differentiation between civil and political society. We argue that the lack of adequate differentiation between these two weakens civil society by undermining its autonomy and chipping away its credibility. In order flesh out this problem, we concentrate on the problem of creating of fake civil organizations. In the past decade it became general practice of political actors to create pseudo civil organizations, as the result of which questions about the authenticity of civic organizations became a central theme of public discourse. The discursive response to astroturfing was its denunciation, which created a deepening conflict between reality - as political practice - and the constructive ideal conveyed by the discourse about the firm differentiation between civil and political society. This led to problems concerning the differentiation between civil and political society, which we believe greatly contributed to the weakening of civil society. Our empirical work relies on the analysis of public discourse as represented in the press media, while our theoretical framework is borrowed from Andrew Arato and Jean L. Cohen.

Gordon Győri János, PhD - Németh Szilvia - Borsfay

Krisztina (7. Integrációs nehézségek)

email: gyori.janos@ppk.elte.hu

habil. egyetemi docens, Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kara
Interkulturális Pszichológiai és Pedagógiai Központ

Interetnikus iskolai konfliktusokra és azok megoldásaira vonatkozó tanári nézetek és tapasztalatok

A tömegoktatás lényegét tekintve magában hordozza a tanulói sokféleséget. E sokféleség maga is sokféle lehet aszerint, hogy az oktatásban részt vevők hivatalosan és/vagy informálisan miként konstruálják meg a másság fogalmát, pl. képességbeli, nemi, vallási, életkori, szocio-kulturális háttér szerinti, nyelvi, etnikai vagy más viszonylatokban. Az OTKA K-79143 keretében zajló kutatásunkban magyarországi tanárok interkulturális nézeteit igyekszünk feltárni, és ezek hatását az osztálytermi munkára. A kutatás részeként fókuszcsoportos beszélgetéseken 16 iskola 50 pedagógusát kérdeztük a tanulói, így többek között az etnikai különbségek mentén értelmezhető iskolai és személyes tapasztalataikról, a mássághoz kapcsolódó konfliktusokról, valamint ezek megoldásmódjairól. A pedagógusok egészen más fogalmi rendszerben helyezték el a roma tanulókkal és szüleikkel, valamint a roma pedagógusokkal kapcsolatos interetnikus konfliktusokat, mint például a kelet-ázsiai bevándorló tanulókkal kapcsolatosakat vagy a két csoport közöttieket, s ennek megfelelően számoltak be e konfliktusok különféle kezelésmódjairól is.

Teachers' views on interethnic conflicts and their solutions in school

Mass education per se is the education of diverse student populations. This 'diversity' in itself can be of different kinds, depending on the ways otherness is officially or informally constructed by the participants of education: e.g. diversity in the students' abilities, gender, religion, age, SES, language, ethnicity and so on. The aim of our research (OTKA K-79143) is to explore the teachers' intercultural beliefs and their impact on tuition in the classroom. As part of this research, we arranged focus group meetings with 50 teachers from 16 schools and we asked them about their experiences on their ethnically diverse students' school conflicts and on the ways these conflicts were solved. Teachers put their descriptions into radically different theoretical contexts when they mentioned school conflicts with Gypsy students and parents - even with their Gypsy teacher colleagues -, or when they were talking, for example, about East-Asian immigrant students and their parents, or interethnic conflicts among these minority groups. Also, they used different methods in solving these different types of conflicts in education.

Gyetvai Gellért, MA (8. Fogymatékosságyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés)

email: gyetvaig@caesar.elte.hu

Szent Lázár Alapítvány

Árnyéksereg

A megváltozott munkaképességűek helyzete a '90-es évektől kezdődően egyre inkább határhelyzet. A neoliberális gazdasági logika ma szinte kizárólag gazdasági aspektusból igyekszik meghatározni őket (pl. megváltozott munkaképességű!). Ennek pedig negatív következményei vannak: redukcionista szemléletmód, értelmezhetetlen integrációs foglalkoztatási modellek, és legfőképpen a piaci szféra gazdasági logikájának az adaptáció nélküli átültetési kísérlete a "csökkent munkaképességűek" foglalkoztatásába. A hibás logikára épített modellek túlhomogenizálnak egy olyan, kb. 400-700 000 főt magában foglaló populációt, amely munka szempontjából a legheterogénebb csoportját képezik a társadalomnak. A nyomásra persze a szféra ellennyomással reagál: a liberális erő ellenében kialakul a néma forradalom, a félelem a piaci szektortól, és a távolmaradás. A megoldás: a két terület, a piaci és a szociális szféra összebékítése. Az előadás röviden vázolja a jelenlegi megközelítések összeférhetetlenségét, ellentmondásosságát, és röviden bemutatja, milyen elvek megjelenésével integrálható az "árnyéksereg" - hogyan jeleníthető meg egyszerre a szociális és gazdasági érdek az érintett populációban.

Shadow-Army

The situation of disabled persons is increasingly a border situation from the years of '90. The neoliberal economic logic seeks to define them nowadays almost exclusively on economic aspect (for instance disabled). This has negative consequences: reductionist approach, uninterpretable integration models, and most importantly, the transposing of the economic logic of the market sector into the handicapped employment without adaptation. The faulty logic builds models which homogenizes too much an approx. 400 to 700,000 population - which is the most heterogeneous group of the society as a working group. Because of the pressure, the group responds with repressure - against the liberal logic they emergence with a silent revolution: with fearing of the market sector, and absenting from working. The solution: we have to reconcile the two areas, the social and economic spheres. The presentation will briefly outline the anachronistic way of current approaches, and briefly describes which principles can integrate the "shadow-army" - how to integrate both the social and economic interests of the affected population.

Gyukits György - Márkus Anna (9. Települési hátrányok)

email: gyukits@freemail.hu

egyetemi adjunktus, Miskolci Egyetem Szociológiai Intézet

email: marpank@hotmail.com

szociológus, Miskolci Egyetem

Felszámolni vagy felújítani?

A budapesti Dzsumbuj és Bihari telep példáján mutatjuk be a telepfelszámolás és rehabilitáció dilemmáit. A kutatás során strukturált interjúkat készítettünk a telepeken lakókkal illetve a Dzsumbujból elköltözöttekkel. Az interjúk alapján az alábbi következtetések vonhatók le: A Dzsumbujból elköltözött családok esetében azok helyzete rendeződött megnyugtatóan, amelyekben legalább egy kereső van. Azok a családok ellenben amelyekben nincs kereső, új lakóhelyükön is egyre nagyobb (közüzemi) adósságot halmoznak fel és ennek következtében lakhatásuk veszélybe kerül. A megkérdezett lakók nagyon igazságtalannak tartották az új lakóhelyhez jutás folyamatát: arra hivatkoztak, hogy előbb kaptak a Dzsumbujban olyanok lakást, akiknek tisztázatlanok voltak a lakhatási körülményei szemben azokkal, akiknek nem. A Bihari úti telepet ezzel szemben teljesen felújította a kerületi önkormányzat (komoly összegeket költött az épületek hőszigetelésére, olyan villanyórákat szerelt fel, ahol előre kell fizetni stb.) Azonban még itt is az a legfontosabb kérdés, hogy az itt lakók tudják-e finanszírozni lakhatásuk költségeit? Összefoglalva nincs ideális megoldás, minden egyes esetben családonként kellene mérlegelni a lehetőségeket. A Dzsumbuj felszámolása esetében a főváros körülbelül háromezer ember (például hajléktalanok) számára ugyan nagyon rossz, de az utcánál azért mégis jobb lakóhely lehetőségét veszíti el, akkor amikor a hajléktalanok ügyének megnyugtató rendezésére vajmi kevés az esély.

Demolish or restore?

We are describing the dilemmas of demolishing a slum through the examples of the Dzsumbuj and Buhari slums in Budapest. In the research we made structured interviews with the residents of these slums and with those who had moved out. Based on the interviews, the following conclusions can be drawn: Considering the families which moved out of Dzsumbuj, their circumstances have become settled favourably if at least one of their members is employed somewhere. However, families with no members being employed accumulate growing debts (for public utilities) even at their new homes and, as a result, they face an increasing risk of being evicted. The interviewed respondents found the authorities' procedures of granting new homes for the residents very unjust: they claimed that people with unclear rental circumstances were granted new flats earlier than those whose legal conditions were fair. On the other hand, the Bihari Street slum was completely restored by the local government (they invested great amounts into the insulation of the buildings, they also installed special electricity meters where the users must pay in advance for consumption, etc.). Still, the most important question even at that place is whether the residents can

finance the related expenditures. To sum up, there is no ideal solution: the possibilities should be considered distinctly for each family. By demolishing the Dzsumbuj slum, the metropolitan government loses potential residential places - although sub-standard, but still better than the street itself - for three thousand persons (e.g. homeless people), at a time when there is very little chance for settling the problems of homeless people effectively.

Hajdu Gábor, PhD hallgató - Hajdu Tamás, PhD hallgató

(13. Attitűdök változása Magyarországon és Európában)

email: hajdu@socio.mta.hu

tudományos segédmunkatárs, Magyar Tudományok Akadémia Szociológiai Kutatóintézet,
ELTE TÁTK Szociológiai Doktori Iskola

email: hajdutamas@uni-corvinus.hu

BCE Közgazdaságtani Doktori Iskola

A migránsok elégedettségének kulturális meghatározottsága

Előadásunkban a European Social Survey négy hullámának adatait használva arra keresünk választ, hogy olyan speciális élethelyzetű csoportok elégedettségét, mint a migránsok, befolyásolja-e eltérő tényező a többségi társadalom elégedettségét meghatározó tényezőkhöz képest; létezik-e olyan kulturális hatás, ami az anyaország lakosaihoz hasonlóvá teszi az életük értékelését. A közgazdaságtani kutatásokban egyre gyakrabban használt módszert alkalmazva megvizsgáljuk, hogy az első- és másodgenerációs migránsok elégedettsége (számos releváns tényezőre kontrollálva) összefüggésben áll-e az anyaország lakosainak elégedettségével, azaz a "pesszimista" országokból származók új lakóhelyükön is elégedetlenebbek-e, mint az "optimista" országokból migrálók.

Cultural effects on the satisfaction of immigrants

Using data from the four waves of the European Social Survey, we examine if satisfaction of a special group, such as immigrants, is determined by factors other than the factors influencing the satisfaction of the majority of society they are living in; is there a cultural effect on well-being that makes their well-being similar to the residents of their country of origin. We use a method that has been used more and more frequently in the literature of economics. We analyze whether the satisfaction of immigrants is related to the rate of satisfaction of their birth country, controlling for individual characteristics and country-of-residence fixed effects.

Hajdu Tamás, PhD hallgató - Hajdu Gábor, PhD hallgató

(13. Attitűdök változása Magyarországon és Európában)

email: tamas.hajdu@uni-corvinus.hu

BCE Közgazdaságtani Doktori Iskola

email: hajdu@socio.mta.hu

tudományos segédmunkatárs, MTA Szociológiai Kutatóintézet, ELTE TÁTK Szociológiai Doktori Iskola

Relatív jövedelem és szubjektív jól-lét a rendszerváltás előtt és után

A kelet-európai rendszerváltások jelentős társadalmi, gazdasági átrendeződéssel jártak. A politikai átalakulás előtt a társadalmi környezet kevésbé volt változékony, a rendszerváltás után pedig a társadalmi környezet radikálisan megváltozott. Csökkenő GDP, emelkedő munkanélküliség valamint a jövő kiszámíthatatlanságának növekedése jellemezte ezt az időszakot. A változás jelentőségét az elégedettség és a másokhoz viszonyított jövedelem kapcsolatának megváltozása is jelzi. A referenciacsoport jövedelmének emelkedése kétféleképpen hathat az elégedettségre. A társadalmi státusz csökkenése miatt az elégedettség alacsonyabb lesz (státuszhatás), ugyanakkor egy kiszámíthatatlan, változó környezetben a referenciacsoport jövedelmének növekedése információt szolgáltat az egyén jövőbeni kilátásairól, így növelheti az elégedettséget (információs hatás). A rendszerváltás traumatikus voltát mutatja, hogy hatására dominánssá vált az információs hatás. Az empirikus elemzés kelet-európai országok keresztmetszeti adatbázisain alapul.

Relative income and subjective well-being: Evidence from transition countries

The Eastern European transitions resulted in significant economic and social transformation. Before the political change the social conditions were more stable, but after the transition the circumstances changed radically. This process resulted in lower GDP, rising unemployment and significant uncertainty about the future. The importance of this process is indicated by the change of the relationship between satisfaction and reference group's income. The increase of the reference group's income has a twofold impact on well-being. Because of the decrease of the social status satisfaction is lower (status effect), on the other hand in an unpredictable, volatile environment an increase in the income of the reference group provides information about the prospect of the future earnings, so it increases satisfaction (signal effect). The dominance of the signal effect after 1990 shows the traumatic character of the Eastern European transition. The empirical analysis is based on cross-sectional datasets of Eastern European countries.

Havasi Virág, PhD (10. Munkaerőpiaci hátrányok)

email: virinyo@gmail.com

adjunktus, Miskolci Egyetem, Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Doktori Iskola

Szociális gazdaság- fából vaskarika

A világunk változóban van, mely változást sokféleképp ragadják meg a különböző szerzők, pl. a modernizmusból a posztmodernizmusba való átmenetként (Beck, 1992, Beck, Giddens, Lash 1994, Inglehart, 1997) vagy a fordizmus korából a poszt- esetleg after-fordizmusba való transzformációként (Amin, 1994), az információs társadalom kialakulásaként (Castells, 1997, Dillman, 1991) ragadnak meg. Párhuzamosan zajlik egy értékrend-változás és azzal összefüggésben a gazdasági és társadalmi rend változása, mely utóbbit inkább az "intézményes keresés" (Peck -Tickell, 1995) állapota írja le jól. A formálódóban levő új jelenségek egyike a szociális gazdaság megszületése. A kifejezés pontos definiálása nehézségekbe ütközik, részben amiatt, hogy különböző országokban eltérő a szociális gazdaságba tartozó különböző szervezetek elterjedtsége és szabályozásuk (Borzaga- Tortia, 2007), illetve amiatt is, hogy nehéz elkülöníteni a szociális gazdaság kifejezést, a nonprofit és a harmadik szektor kifejezésektől. Lloyd úgy fogalmazza meg a helyzetet, hogy mivel a szociális gazdaság kifejezést egy sor eltérő kontextusra, témára használják, inkább érezzük, hogy mit jelent, mintsem tudjuk. (Lloyd, 2007) Zavar és vita tárgya e szférák szerepe és gazdasági potenciálja is (Borzaga- Tortia, 2007) Az előadásban ezeket az említett kérdéseket tisztázzuk.

Social economy

Our world is in a constant change, and this change is captured by different thinkers in different ways. Some think that we experience a transition from the modern era to the postmodern one (Beck: 1992, Beck, Giddens, Lash :1994, Inglehart:1997), others state that fordism is replaced by post-fordism or after-fordism (Amin: 1994), and it is also a widespread belief that the information age is coming (Castells:1997, Dillman: 1991). Furthermore, there is a considerable change going on in the system of values parallel with the changes of the economic and social structures. This latter phenomenon can be described best by the expression "searching for a new institutional fix" (Peck -Tickell: 1995). Social economy is one of the new phenomena which is evolving rapidly . Defining this notion poses some difficulties, partly because there are different forms of it with different regulations in different countries (Borzaga- Tortia: 2007), and partly because it is not easy to distinguish social economy, the non-profit and the third sector. Lloyd states that the expression "social economy" is used in very different contexts, therefore we can rather feel the meaning of it than define it precisely. The role and economic potential of this sector is also hotly debated. (Borzaga- Tortia: 2007)

Hegedűs Rita, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósról)

email: hegerita@gmail.com

egyetemi docens, Budapesti Corvinus Egyetem

Tomka Miklós a vallás és a társadalmi rétegződés kapcsolatáról

Tomka Miklós emléke előtt tisztelegve előadásomban áttekintem a vallás és a társadalmi rétegződés kapcsolatáról írott műveit, illetve a munkáiban megjelenő álláspontját. Ez az álláspont az idők folyamán változott, illetve finomodott, ahogy a kapcsolat kimutatására szolgáló módszerek is.

Miklós Tomka about the association of religion and social stratification

This paper would like to be a remembrance of Miklós Tomka. I will give a review on Tomka's writings about the association of religion and social stratification. His view changed by the time, and so changed the methods he used.

Janky Béla, PhD (7. Integrációs nehézségek)

email: janky@eik.bme.hu

docens, Budapest Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Mélyszegénység, etnicitás és társadalompolitikai preferenciák

A tanulmány az etnikai megosztottság jóléti rendszerre gyakorolt hatásával foglalkozik. Vizsgálatunk fókuszában a segélyezési politikák iránti attitűdök etnicizálódása áll. Az attribúciós elmélet és a "rászorultság" fogalmának segítségével modellezzük a középosztály-beli szavazók véleményalkotási folyamatát. Alapvető feltevésünk, hogy az átlagszavazó bizonytalan, sztereotípiákból és felszínes információkból építi társadalompolitikai álláspontját. A mélyszegénység ambivalens szignálokat küld a középosztálybeli társadalom irányába: egyszerre jelezheti a kiemelt rászorultságot és - az átlagszavazó szemében - az elvárható erőfeszítések hiányát. Ez a bizonytalanság nyitja meg az utat az előzetes sztereotípiák befolyása előtt, és így válik érzékennyé a közvélemény a stigmatizált etnikai kisebbségek legszegényebbek körében érzékelt arányára. Az elméleti gondolatmenetet egyetemi hallgatók körében végzett vignette-típusú kérdőíves vizsgálatok eredményei egészítik ki. Fontos következtetésünk, hogy a legszegényebbek növekvő leszakadása a mélyszegénység etnicizálódásával együtt olyan ördögi kört teremthet, amelyben a politikai támogatás növekvő hiánya miatt apadnak el a lecsúszás megállítását szolgáló intézmények és intézkedések forrásai.

Colored Suspicions and Color-blind Evidence on the Poverty Scene: Inequality, Ethnicity and Welfare Attitudes

The relationship between ethnic heterogeneity and welfare provision has become subject to intensive research in the past fifteen years. This paper addresses the issue by developing a model of public preferences on the assistance for the poor. We draw on attribution theory and point to "deservingness" as a key concept in voters' minds. We suggest that income is an important information shortcut on deservingness, and highlight the role of income inequalities in the ethnicization of welfare attitudes. We show, first, that negative stereotypes and individualistic poverty attributions may give rise to a kind of „poverty-assistance paradox”: the poorer the recipient is, the fewer transfer he will deserve according to middle-class voters. Second, the analysis reveals that the impact of ethnic stereotypes on welfare preferences diminishes as the income of the target population approaches the middle class standards. The paper also presents findings of a vignette study on a random split sample of college students. Respondents were asked to propose the levels of charity donations to fictitious applicants of varying socio-economic and ethnic background. The results reinforce the hypothesis on status-specific ethnic discrimination in judgements. We argue that the role of income inequalities should be taken into account in inquiries into the heterogeneity-solidarity relationship in advanced welfare states.

Jelenfi Gábor - Rosta Gergely, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósrá)

email: jelenfi@gmail.com

ELTE TÁTK Peripato Társadalmi Dinamika Kutatóközpont / Forsense Kft.

email: rosta.gergely.laszlo@gmail.com

tudományos munkatárs, Münsteri Egyetem (Németország), BCE Szociológia Doktori Iskola

A vallásosság és a társadalmi bizalom viszonyának változása Közép- és Kelet-Európában

Már több mint húsz éve, hogy kezdetét vette a demokratikus átmenet a kelet-európai posztszocialista országokban. Ez a húsz év elég hosszú időszak ahhoz, hogy lehetővé tegye a változások vizsgálatát ezekben a társadalmakban. A politikai kultúrával foglalkozó kutatások a politikai rendszerek egyik legfontosabb tényezőjének tekintik a társadalmi bizalmat. (Pickel/Pickel 2006) Épp ezért különösen fontos az a tény, hogy a demokratikus átalakulás a társadalmi bizalom szintjének csökkenésével járt együtt Kelet- és Közép-Európában. Az új demokráciák szisztematikusan alacsonyabb bizalomszinttel jellemezhetőek, mint a nyugat-európaiak. Előadásunkban a vallásnak, mint a társadalmi bizalomban mutatkozó különbségek egyik magyarázó tényezőjének a szerepére koncentrálnak. A vallás és bizalom általános kapcsolatára vonatkozó különböző elméletek áttekintése után a bizalomra gyakorolt vallási hatás változó tendenciáit ismertetjük. Arra a kérdésre is választ keresünk, hogy a vallás és bizalom kapcsolatának változása tekintetében a vizsgált országok között mutatkozó különbségek mennyiben magyarázhatók a vallásosság országonként változó trendjeivel. Empirikus elemzésünk az EVS felmérésein alapul.

The changing relationship between religiosity and social confidence in Central and Eastern Europe

It has been more than twenty years since the beginnings of the democratic transition in Eastern European post-socialist countries. These twenty years make a time span allowing for examining the changes in these societies. Social confidence is widely considered by the study of the political culture as a key element of the evaluation of the political system. Therefore it is of great importance, that a general decline of trust came along with the democratic transition in Central and Eastern Europe. The young democracies tend to show systematically lower levels of confidence than their Western European counterparts. In our presentation we focus on religiosity as one of the explanatory factors of the differences regarding social confidence. After an overview of the diverse theoretical positions concerning the general connection between religiosity and confidence we'll present the changing tendencies of the religious impact on trust. We'll also try to answer the question whether cross-country differences in the changing interconnection of religiosity and social confidence can be linked to the country-specific trends of changing religiosity. Our empirical analysis is based on data from EVS

Kanczler Balázs, MA (12. Életformák, életmódok)

email: kanczlerbalazs@gmail.com

szociológus, szabadúszó

Egy romungro cigány család intergenerációs társadalmi és földrajzi mobilitása Kisartól Kapuvárig

A konferencia többek között "a főáramon kívüli, a „tipikustól” eltérő társadalmi valóságot" dolgozza fel témaként, ezért egy pozitív, minden cigány ember számára követendő példát szeretnék bemutatni előadásomban. Adott egy romungro cigány család Kelet-Magyarországon, s ők nem akarnak többet, mint beilleszkedni a többségi társadalomba úgy, hogy közben őseik szokásait megtartsák az adott lehetőségek maximális kihasználásával. A család nő tagja már a párválasztásával felborítja az életközösségükben elfogadott normarendszert, ugyanis nem a szülei által kiválasztott helybéli fiúhoz megy hozzá, hanem egy tatabányai mutaványos cigány család sarjához, aki nagyszülői örökségként rövid időn belül egy céllövölde tulajdonosa lesz. Így feladják mindketten a kialakulóban lévő gyári munkás identitásukat, s az év felében (májustól-októberig) visszatérnek őseik vándorló életmódjához, mutaványosként járvák az országot. Az év másik felében pedig vasat gyűjtenek és használt műszaki cikkekkel kereskednek. Három évtizednyi vándorló életmód után Nyugat-Magyarországon telepednek le, s az ausztriai lomtalanítást és színesfém-gyűjtés helyezik tevékenységük középpontjába.

Intergenerational social and geographical mobility of a romungro gipsy family from Kisar to Kapuvár

The conference deals, among others, with the topic "social reality outside the mainstream, differing from the 'typical'" and therefore I want to present in my lecture a positive example that every gipsy should follow. There is a romungro gipsy family in East Hungary which strives to integrate into the majority community while preserving the customs of their ancestors, by the maximal utilization of the given opportunities. The female member of the family overthrows the norm system accepted in their community even by her partner choice because she marries not the local boy chosen by her parents but rather the offspring of a gipsy family of Tatabánya engaged in the amusement business. In short time he becomes the owner of a shooting gallery as a grandparental inheritance and therefore they abandon their nascent identity as factory workers and in the half of the year (from May to October) they return to the wandering lifestyle of their ancestors and they travel the country as showpeople. In the other half of the year they collect iron and trade with used technical items. After a wandering lifestyle of three decades they settle in West Hungary and their activity concentrates on clear-outs in Austria and collection of non-ferrous metal.

Kapitány Ágnes - Kapitány Gábor, DSc (5. Túlélési stratégiák: traumák és utóéletük)

email: kapitany@socio.mta.hu

tudományos tanácsadó, MTA Szociológiai Kutatóintézet

Túlélési stratégiák, társadalmi adaptációs módok

A szerzők "Túlélési stratégiák" című könyvük (Kapitány-Kapitány, 2007, Kossuth, Bp.) és az annak alapjául szolgáló kutatásaik eredményeire támaszkodva bemutatják a különböző történelmi és személyes válsághelyzetekre adott egyéni válasz-stratégiák főbb típusait. 160 mélyinterjú alapján elemzik a társadalmi adaptáció főbb fajtáit és röviden összegzik a társadalmi adaptáció mechanizmusának meghatározó összetevőit és rendszerét (a természeti környezet szerepétől a különböző kultúrákra való differenciálódáson és e különböző kultúrák találkozásán, a társadalom rétegződésén át a lokális közösségek, az intézmények-szervezetek, a különböző tevékenységformák, a hagyományok, az ideológiák, elméletek, a kommunikációs csatornák, a lázadások és integrációs mechanizmusok és főleg a különböző történelmi korszakok sajátos hozzájárulásának szerepéig). Kimutatják az életkor, a lakóhely, a kulturális-műveltségi típus, a képzettség, a vallás, a társadalmi helyzet, az etnokulturális sajátosságok, a társadalmi rendszerek és korszakok meghatározó szerepét a társadalmi adaptációs stratégiák személyes különbségeinek kialakulásában.

Social adaptation systems

The authors present by the results of their research (Social adaptation systems) -- published in their book (Túlélési stratégiák, Bp. Kossuth, 2007) -- different strategies for surviving different historical and personal crises. They analyze the main types of social adaptation (on the basis of 160 in-depth interviews), and they shortly summarize components and system of social adaptation mechanism: the role of the ecological environment, meeting of different cultures, role of the activity forms, local communities, institutions, traditions, ideologies, theories, channels of the communication, role of rebels and integration, stratification, etc. and mainly the achievements of different historical periods in the processes of adaptation. They set out the role of the following components in the formation of personal differences of adaptation strategies: age, habitation, cultural style, qualification, religion, social position, ethno-cultural specialities, the specialities of the social system and the specialities of the epoch, etc..

Katona Vanda, PhD hallgató (8. Fogyatékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés)

email: vandakatona87@gmail.com

tudományos munkatárs, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Általános
Gyógypedagógia Tanszék, ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola Gyógypedagógia
Program

Testi fogyatékossgal élő emberek a gyermek és a felnőtt lét határain - avagy permanens posztadoleszcencia?

Kutatásom során a testi fogyatékossgal élő emberek szerepkészletének egy szeletét vettem nagyító alá, mégpedig egy újfajta megközelítésből vizsgálva. Feltételezésem szerint körükben kimutatható egy olyanfajta elvárt viselkedés, amelynek eredményeképpen nem tudják a társadalmi felnőttég kritériumait teljesíteni. Ezért úgy gondolom, hogy ez a fajta szerep leginkább a posztadoleszcens korúak szerepével hozható párhuzamba, akik szintén több dimenzióban maradnak le a felnőtt lét tekintetében. Ennek ellenőrzéséhez olyan gyermekkoruktól testi fogyatékossgal élő személyekkel készítettem interjút, akik már túlléptek a posztadoleszcens koron, vagyis elviükben már minden dimenzióban felnőttnek kellene lenniük. Az interjúk elemzése után bebizonyítottam, hogy a testi fogyatékossgal élő emberek egy részének életében nem teljesülnek maradéktalanul a felnőttég kritériumai, vagyis egyfajta posztadoleszcens szerepben élnek. Másrészt pedig feltételeztem, hogy ehhez a sajátos szerephez meghatározott szülői stratégiák vezetnek, és a család hozzáállása a szocializáció során befolyásolhatja, hogy a fogyatékossgal élő ember a társadalmi integráció milyen fokára lép. Jelenleg pedig tovább kutatom a testi fogyatékossgal élő emberek társadalmi szerepeit különböző szülői nevelési stratégiák tükrében.

Physical disabled people on the limites of childhood and adulthood - or permanent postadolescence?

In my research I have studied a section of physical disabled people's roles, namely with a new approach. Second to in my presumption, in once group of this persons, ditactable a kind of expected behavior, and result of this role disabled people couldn't accomplish the criteria of social adulthood. Because of this I think that this role could draw a parallel with the role of postadolescence persons, who also drop behind in the dimensions of adult entity. Controlling this situation I have made interviews with people who live with physical disability since them childhood and who have overstepped on the postadolescence age, so ideally they could have to be adult in all of dimension. On the other hand I presumed that determinated parental pedagogical strategies eventuate this special role and the attitude of the family in process of socialization influence the degree of the social integration of disabled people. Now I'm exploring further the physical disabled people's role in the mirror of different parental pedagogical strategies.

Katona Vanda, PhD hallgató - Zászkaliczky Péter, PhD - Kereki Judit, PhD hallgató

(8. Fogyatékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés)

email: vandesz87@gmail.com

tudományos munkatárs, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Általános Gyógypedagógia Tanszék, ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola Gyógypedagógia Program

email: czky@barczy.elte.hu

főiskolai tanár, tanszékvezető, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Általános Gyógypedagógia Tanszék, ELTE Neveléstudományi Doktori Iskola

email: judit.kereki@freemail.hu

tanársegéd, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Általános Gyógypedagógia Tanszék, ELTE Neveléstudományi Doktori Iskola

A társadalmi inklúzió feltételrendszere és korlátai: a fogyatékoság társadalomtörténeti aspektusai különös tekintettel az ellátórendszer kirekesztő mechanizmusaira

A fogyatékosággal élő emberek egyes csoportjai a döntően szegregált ellátásokat nyújtó intézményrendszerben tartósan kirekesztődnek azokból a tanulási lehetőségekből, amelyek biztosíthatnák a társadalmi integrációt. Hipotézisünk szerint az értelmi és halmozottan fogyatékos emberek bentlakásos intézményrendszerében nem történt "rendszerváltás", az elméleti és törvényi szinten átvett európai esélyegyenlőségi normák és inklúziós célkitűzések árnyékában a gyakorlatban fennmaradt, esetenként még erősödött is a múlt szegregált intézményrendszere. Célkitűzésünk a Magyarországon lévő szociális intézményrendszer feltérképezése, és az értelmi fogyatékosággal élő emberek e rendszerben lévő helyzetének és mozgásának vizsgálata. A kutatás kvantitatív részében 147 intézménybe küldtünk ki egy kérdőívet a szociális intézményrendszer működésbeli sajátosságaira koncentrálni, amely 60%-ban érkezett vissza. Kvalitatív oldalról pedig felnőtt értelmi fogyatékosággal élő emberek életútjának letapogatására kerül sor az érintett és a hozzá kapcsolódó kardinális személyek bevonásával. Ez alapján különböző narratív és biográfiai módszerek alkalmazásával fokozatosan rajzolódik ki egy-egy fogyatékos személy életrajza. A különböző nézőpontok figyelembevétele pedig lehetőséget teremthet az intézményrendszer és szereplőinek mélyebb megismerésére.

The casemaps and barriers of social inclusion: the social-historical aspects of disability in special consideration of excluded mechanism of provider system

Several groups of disabled people have excluded durative from the learning possibilities in the mainly segregated institution system which could ensure the social integration. Second to our hypothesis in the live-in institutions of people with intellectual and multiply disabilities there haven't been system change, and in the shadow of European equal opportunity norms and goals of inclusion, in the practice the segregated

institution system has already maintained, even in case it has become stronger. Our objective is mapping of the Hungarian social institutions and the examination of the situation and mobility of intellectual disabled people in this system. In the quantitative part of the research we have delivered questionnaire to 147 institutions concentrated to the properties of functioning that have returned from 60% of the institutions. On the qualitative side come to scanning walks of life of adult intellectual disabled people interviewing with the disabled individuals and their cardinal persons in life. Adopting different narrative and biography methods the autobiography of disabled persons stand out gradually. Respect of different views make possibility the richer cognition of the institution system and its actors.

Kecskés Ádám (8. Fogytékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés)

email: keadam@t-online.hu

főorvos, Oculo-Cor Szemészeti és Kardiológiai Járóbeteg Szabrendelés

Veszni hagyjuk a jövő szellemi és gazdasági értékeit?

Mi lesz a részképesség zavarokkal küszködőkkel? Egy, a diszlexia kialakulását és kezelését 10 éve kutató csoport orvosaként tapasztaltam, hogy Magyarországon eddig nem történtek konkrét vizsgálatok, számítások a perifériára sodródott (bűnöző, börtönlakó, drog, vagy egyéb függőségben szenvedő) diszlexiások számáról, a rájuk kényszerűen fordított, biztosan meg nem térülő költségekről. Ismertetni kívánom a vonatkozó nemzetközi szakirodalom adatait, rámutatva a hatalmas anyagi, szellemi, társadalmi és egyéni veszteségekre. Ezek alapján szükségesnek mutatkozik a hazai adatok pontos felmérése a szociológia és epidemiológia módszereivel, a diszlexiáról szerzett korszerű tudományos ismeretek alkalmazása a rehabilitációban. Az eredmény a társadalom számára a kényszerű veszteségek csökkenése, a kreatív, hatékony szakemberek számának növekedése, az egyén számára pedig a korrekt életút lehetősége.

Let it be lost to future economic and mentality values?

What will be happen with the part capable persons? As a physician of a group researching the medical origin and treatment of the dyslexia, I finded that in Hungary there was not performed any investigation about the number of dyslexics existing in extreme situations (e.g.prison, drog dependency) and about the cost on it without getting back. I like to review the data on this topic of the international literature, pointing out the financial, intellectual, social and personal loss. On this base it is necessary to investige Hungarian dates correctly with the methods of sociology and epidemiology and the use of the modern scientific knowledge in the rehabilitation. The effect of this for the society is the reduction of the losses, increasing number of the creative, effective workers, and a correct career for the individual.

Kerülő Judit, CSc (7. Integrációs nehézségek)

email: keruloj@gmail.com

főiskolai tanár, Nyíregyházi Főiskola

Nyíregyházi tapasztalatok az iskolai esélyegyenlőség és inklúzió gyakorlatának méréséről

Az elmúlt években az Egyesült Királyságban egy olyan ellenőrző listát dolgoztak ki, amely segítséget ad az iskolák esélyegyenlőségi gyakorlatának méréséhez, továbbá jelenlegi interkulturális és inklúziós praxisának értékeléséhez, a szükséges prioritások meghatározásához. Azokban az intézményekben, ahol súlyos problémát jelent ennek megvalósítása, ez az önértékelési lista egyben a hiányosságok felismerését is segítheti. A Brit Nagykövetség közreműködésével a kérdőívet szlovákra, cseh nyelvre és magyarra is lefordították és ennek használatát javasolják. A kérdőíveket első körben - 2011 márciusában - olyan magyar települések iskoláinak igazgatóival ismertették meg, ahova főként hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek járnak. Nyíregyháza is idetartozik. 2011 áprilisában Nyíregyháza önkormányzati iskoláiban történt meg a felmérés, ennek eredményeit ismertetem referátumomban. Az önértékelő lap az iskolák diszkrimináció ellenes tevékenységét, monitoring vizsgálatának eredményeit, tanulói teljesítményértékelését, szellemiségét, az inklúzió érdekében bevezetett tantervi változásokat vizsgálja.

The Nyíregyháza's experience of securing race equality and inclusion

Experience of Nyíregyháza in the measuring of the practice of inclusion and equal opportunities at school (The Nyíregyháza Securing's experience of race equality and inclusion) In the recent years the United Kingdom have developed a checklist to help schools measure their practice of equal opportunities as well as evaluate their intercultural practice of inclusion in order to be able to set the necessary priorities. In those institutions where there is a major problem with this implementation, this list can also identify the gaps in self-assessment. With the assistance of the British Embassy, the questionnaire was translated to Slovak, Czech and Hungarian and its use is proposed. The first round of questionnaires - in March, 2011 - was introduced to principals of schools which were attended by mainly disadvantaged and multiply disadvantaged children. Nyíregyháza is also included. The survey was carried out in the municipality-run schools of Nyíregyháza in April, 2011. The results are introduced in this review. The sheet of self-evaluation examines the anti-discrimination activities, the results of monitoring, students' performance, the changes to the curriculum.

Keszei András, PhD (4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben)

email: keszei.andras@btk.ppke.hu

egyetemi adjunktus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Szociológia Intézet, ELTE BTK társadalomtörténet

Mihez kezdhet az emlékezet a traumatikus élménnyel?

Mihez kezdhet az emlékezet a traumatikus élménnyel? Az egyéntől a közösségig. A 20. század a sérelmek, törések, tragédiák évszázada volt. Alig van olyan család, társadalmi csoport, amely ne szenvedett volna maradandó sérüléseket. Vajon az egykori megrázó élmények azonnal traumatikus élményként rögzülnek, vagy csak idővel válnak azzá? S ha igen, akkor talán vissza is fordítható a folyamat? Az erőszak évszázada után az utóbbi időben a trauma évtizedeit éljük. A metaforikus használat veszélyeit figyelembe véve és tartózkodva a különböző sérelmek összemosásától nem tekinthetünk el a tényről, hogy a trauma egy szociokulturális közegben zajló folyamat eredménye, az adott kultúra hagyományaiból is táplálkozó afféle konstrukció, nagyon is valós következményekkel, akár komoly fizikai tünetekkel. A traumatikus élmény sorsa szempontjából kulcsfontosságú tényező az emlékezet működése. A trauma lélektani magyarázatai alapján az egykori sérülés tartós emléknymódként rögzül az emlékezetben, mely mintegy önálló életre kelve rohanja meg időről-időre az emlék hordozóját. Milyen eséllyel indulnak el a különböző sérelmek és elszenvedőik a traumafolyamat, az esetleges feldolgozás útján? Mi történik a traumatikus emlékekkel a kollektív emlékezet szintjén (emlékezés-felejtés-megbocsátás)?

What memory can do with traumatic experience.

What memory can do with traumatic experiences. From the individual to the collective level. The 20-th century was full of tragedies. We can hardly find any families or social groups without enduring traumatic experiences. After the century of violence we are now living into the era of traumas. Taking into account the potential dangers of excessive metaphoric usage and refraining from considering every case as equally traumatic we cannot deny the fact that traumas are the result of a process unfolding in a specific sociocultural context. Despite being a kind of construction traumas can have real consequences, even with serious somatic symptoms. The workings of memory is a crucial factor from the point of view of the fate of traumatic experiences. Drawing on psychological interpretations of trauma we can define it as a result of a firmly encoded enduring memory trace which can live its own life attacking the owner of the traumatic memory unexpectedly. What is the probability for sufferers and sufferers of going through the traumatic sequence? Can they recover from their trauma? What happens to traumatic memories on the level of collective memory (remembering-forgetting-forgiving)?

Király Gábor, PhD - Paksi Veronika, PhD hallgató (13. Attitűdök

változása Magyarországon és Európában)

email: gabkiraly@gmail.com

főiskolai docens, Budapesti Gazdasági Főiskola

email: paksiv@socio.mta.hu

tudományos segédmunkatárs, MTA Szociológiai Kutatóintézet, Budapesti Corvinus Egyetem

Bizonytalanság és kockázat az egyéni életutakban

Előadásunkban két különböző elméletet mutatunk be, amelyek magyarázzák a magánéleti döntések, valamint ennek következményeképpen az életút folyamatának változásait. Beck individualizációs elmélete szorosan kapcsolódik a kockázattársadalom tematikájához, amely az egyéni szinten jelentkező strukturális kockázatok szerepére hívja fel a figyelmet. Értelmezésében a magánéleti döntések változásainak fő oka a társadalmi normák és kényszerek visszaszorulása és ezzel párhuzamosan az egyéni döntési tér és felelősségvállalás térnyerése. Mindez együtt jár az egyéni kockázatok növekedésével, azzal a jelenséggel, hogy a döntések következményeivel az egyénnek egyedül kell szembenéznie. Blossfeld a globalizáció okozta bizonytalanság szerepét emeli ki és ennek a bizonytalanságnak a hatását a magánéleti döntésekre. Megközelítésében kiemelt szerepet kapnak a nemzeti sajátosságok (jóléti, foglalkoztatási, oktatási és családi rendszerek), amelyek erősen meghatározzák, hogy a globalizáció hatásai kit és milyen mértékben érintenek. A döntések tekintetében Blossfeld és munkatársai fő kérdése, hogy milyen mértékben és módon tudnak racionális döntést hozni a különböző szereplők a folytonos bizonytalanság állapotában. Mindkét szerző elmélete érinti tehát a döntési tartomány és a döntéshozatali folyamat megváltozását az ezredforduló után, valamint ennek a változásnak a magánéletre és életútra gyakorolt hatását. Előadásunk ezen két elmélet bemutatásán keresztül három témára reflektál: Egyrészt megvizsgálja a két elmélet hasonlóságait, bemutatva a közös elméleti kiindulópontokat, amelyek a bizonytalanság és a kockázat fogalmainak rokon voltából erednek. Másrészt bemutatja, hogy a két szerző hasonló kiindulópontja ellenére milyen különbségek mutatkoznak a következtetéseikben a fő veszélyeztetett csoportokat tekintve. Harmadrészt, a European Social Survey 4. hullámának gyermekvállalásra és párkapcsolatra vonatkozó adatait felhasználva megvizsgáljuk, hogy mennyiben alkalmazhatóak az ismertett elméleti keretek a magyar viszonyokra.

Uncertainty and risk in individual life-courses

In our paper we introduce to different theories explaining changes in decisions of private life and, in relation with this, changes in the life course process. The individualisation theory of Beck is closely connected to the theoretical frame of risk society which emphasise the structural risks manifest at the individual level. In his approach, the changes underlying private life decisions can be traced back to the dwindling effect of social norms and constraints and, in relation to this, to expansion of the individual decision making space and of individual responsibility. All these

processes together cause an intensification of individual risks, in other words, the phenomenon that individuals have to face with the consequences of their decisions on their own. Blossfeld highlight the role of uncertainty due to globalisation and how this uncertainty affects private life decisions. In his approach, the national characteristics (welfare regimes, employment relations, education and family systems) are of critical importance since they strongly determine who and how deeply is affected by the effects of globalisation. As for the decisions, the main question of Blossfeld and his colleagues is that to what extent and how the different actors can make decisions in a rational way in the context of permanent uncertainty. All in all, both author touch upon issues of changes in individual decision making and process after the in the 2000s. Moreover, they also analyse how these changes affect private life and life courses. Our paper, through introducing these theories, touch upon three issues: Firstly, it examines the similarities of the two theories showing the commonalities in the theoretical basis which stem from the close connection between notions of risk and uncertainty. Secondly, it illustrates that despite the similar theoretical background their analysis of risk groups are not the same. Thirdly, using the data of the 4th wave of European Social Survey on partnership relations and child bearing we attempt to answer the question whether any of these theories can be used to interpret the Hungarian situation.

Kiss Tamás (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája)

email: t_kiss77@yahoo.com

Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár

A Kárpát medencei magyar népesedés összehasonlító elemzése

Előadásomban a négy legnagyobb magyar kisebbségi közösség, az erdélyi, szlovákiai, kárpátaljai és a vajdasági demográfiai folyamatait vizsgálom. (1) Az előadás az 1989 utáni népesedési folyamatokra összpontosít. (2) Elsősorban a természetes népmozgalmi folyamatokat mutatom be, de a migrációs folyamatok következményeit is érintene fogom, ha nem is olyan terjedelemben mint az előbbieket. Az etnikumközi viszonyok és az asszimilációs folyamatok a kisebbségi népességek reprodukciójára gyakorolt hatásának a migrációnál nagyobb teret szentelek. (3) A legfontosabb cél a négy kisebbségi magyar népesség összehasonlítása, ugyanakkor kifejezetten törekszem arra, hogy az egyes közösségek demográfiai folyamatait azon ország politikai, gazdasági és társadalmi kontextusán belül mutassam be, amelyhez tartoznak.

A comparative study of demographic processes of Hungarian populations from Carpathian Basin

My presentation examines the demographic processes of the four largest Hungarian populations outside the borders of the Hungarian state: those from Romania (Transylvania) and Slovakia, Ukraine and Serbia. (1) I will focus on the processes after 1989. (2) The presentation focuses primarily on the natural dynamics of the analyzed populations, but the migration processes will be also presented (to a narrower extent). I analyze in more detail the inter-ethnic relations and the assimilatory processes which affect in a decisive way the demographic prospects of any minority population. (3) My main aim is the comparison of the four Hungarian populations, but I also try to analyze the demographic processes of these minorities in the demographic, socio-economic and political context of the societies which they belong to (Romania, Slovakia, Ukraine, Serbia).

Kmetty Zoltán, phd hallgató (3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései)

email: zkmetty@yahoo.com

tanársegéd, Károli Gáspár Református Egyetem, ELTE - TÁTK, szociológia

Politikai diskurzus, civil aktivitás és részvételi esélyek a társadalom peremén

Szociológia közhely, hogy a társadalom peremén egyensúlyozó rétegek esetében (munkanélküliek, segélyből élők, stb..) az érdekérvényesítési képesség nagyon alacsony. A társadalom magjához képest alacsonyabb integráltsági szint, indikátorok sokaságában kiütözik. A különböző tőkefajtához való hozzáférés alacsony szintje egymást erősítve juttatja egyre inkább leszakadó helyzetbe ezeket a rétegeket. Az alacsony gazdasági és kulturális tőke gyakran alacsony társadalmi tőke eléréssel is párosul (alacsony civil szervezeti tagság, szűkebb networkok), lezárva azokat a csatornákat, ami a felfele mobilitás gyakran egyetlen lehetőségét jelentené. A politikai diskurzusba mind országos és lokális szinten (választási részvétel), mind szűk körben (politikai iránti érdeklődés, politikáról való beszélgetés) szintén kevésbé folynak bele ezeknek a rétegeknek a tagjai. Az oktatás mellett a társadalmi integráltságot erősítő másik tényező a munka - amelynek elvesztése nem csak a gazdasági lehetőségeit szűkíti be az embernek, hanem a kapcsolatok egy részének elvesztését is jelentheti, és növeli az anomikus élethelyzetek előfordulásnak valószínűségét. Előadásomban a dolgozó és nem dolgozó (bár munkaképes) csoportot állítom szembe, és kísérletet teszek annak bemutatására, hogy a politikai és társadalmi tőke különböző indikátorai mennyiben különböznek a törésvonal két oldalán.

Political discourse, civil activity and participation chances on the fringe of society

It's a sociological truism that in the case of those strata which are try to keep balance on the fringe of society (unemployed persons, those who live from aid etc.) the ability for lobbying is extremely low. The integration level is low compare to the central part of the society and it is existing in many indicators of them. The low access level of the different capitals strengthen each other and causes that this classes are more and more lagging behind. Low economic and cultural capital are often completed with low social capital access (low membership in civil organizations, narrower networks), closing those channels which would mean the only opportunity for upward mobility. The members of these stratas are less take part in the political discourse at national and local levels as well (election participation), and also in privately (interest in policy, talking about policy). Beside the education the other factor which helps the social integrity is work - losing a job is not only constricting the economical opportunities also can mean losing connections and increases the probability of anomic life-situations. In my lecture I compare the working and non-working (however have the ability to get work) groups and I try to present that the political and social capital's indicators how different from each other in the two coast of this fracture line.

Kolozsvári Csaba, doktorandusz - Csibi Monika, PhD - Csibi Sándor, doktorandusz - Klement Mariann, doktorandusz (12. Életformák, életmódok)

email: kolozsvaricsaba@yahoo.com

tanársegéd, Eszterházy Károly Főiskola, Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar,
Szociálpedagógia Tanszék, Eger, Szociológia Doktori Iskola

email: csibimonika@yahoo.com

tudományos munkatárs, Marosvásárhelyi Református Kollégium

email: csibi.sandor@yahoo.com

tanársegéd, Babes-Bolyai Tudományegyetem, Szociológia és Szociális Munka Kar,
Szociológia Doktori Iskola

email: mariann@ektf.hu

tanársegéd, Eszterházy Károly Főiskola, Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar,
Szociálpedagógia Tanszék, Eger, Szociológia Doktori Iskola

Az egészséget veszélyeztető életmód összehasonlító vizsgálata kulturális különbségeket mutató fiatalok körében

A fiatalok és kulturális közösségeik életében egyre nagyobb hangsúlyt kapnak az egészségmegőrző, elsősorban életmódbeli tevékenységek. A kutatás célja azon viselkedési stratégiáknak feltérképezése, amelyek az egészség megőrzését teszik lehetővé, valamint a társadalom és a környezet által hajlamosító kockázati magatartásformák megismerése. Az alkalmazott kérdőív demográfiai, életmódbeli, családi és iskolai környezetre, valamint kockázati tényezőkre vonatkozó kérdéseket tartalmaz. A vizsgálat résztvevői 280 fiatal Marosvásárhely és Eger tanintézeteinek XI-XII évfolyamairól. A vizsgálatot 2011 februárjában végeztük, rétegzett mintán, önkitöltős kérdőíves módszerrel. Eredményeink a földrajzi elhelyezkedés függvényében a két csoport között szignifikáns különbségeket mutattak az étellel való elégedettséget, az alkoholfogyasztás gyakoriságát illetően, de a családi támasz, az iskolai elfogadás és a tanárok tanuló iránti attitűdje szerint is. A nemek szerint különbözik az egészség önértékelése, a szubjektív testkép, a testtömeg-kontrollálása, az alkoholfogyasztás gyakorisága és mennyisége, ugyanakkor az iskolai attitűd, az együttléti idő a barátokkal és a tanulók elfogadása a tanárok felől.

Comparative analysis of health risk lifestyle's among culturally different young

In young's and surrounding cultural community's lives it is increasingly emphasized the health protective, especially lifestyles determining activities. Our research goal is to analyze those behavioral strategies which allow health protection, and the predisposing behavioral models by society and environment. The applied instrument was a questionnaire containing demographic, school and familial environmental, lifestyle and risk behavior oriented questions. The participants to study were 280

young located in Eger and Marosvásárhely, attending to school classes in XI-XII degree. The survey was realized in February 2011, on stratified population, with self-conveying questionnaire method. Our results shows significant differences between the groups according to their geographical location related to life satisfaction, occurrence of alcohol consuming, the familial support, and school acceptance, teachers attitude toward students. We found gender differences along variables like appreciation of health, subjective body image, weight control, frequency and amount of consumed alcohol and school attitude, peer time, student's acceptance by teachers in their perception.

Kovács Klára, PhD (11. A szocializáció peremvidéke)

email: kovacs.klarika87@gmail.com

PhD-hallgató, Debreceni Egyetem Nevelés-és Művelődéstudományi Doktori Program,
Nevelés-és Művelődéstudományi Doktori Program

Szabaidő és sport a debreceni egyetemisták életében

Dolgozatunk célja, hogy bemutassuk a debreceni egyetemisták szabadidő-eltöltési szokásait, különös hangsúlyt fektetve a sportolás helyének és szerepének az időstruktúrában, illetve kíváncsiak voltunk arra, hogy milyen szocio-kulturális tényezők befolyásolják azt, hogy ki hogyan tölti szabadidejét. Ennek jelentősége abban rejlik, hogy ezáltal közelebbről megismerhetjük a hallgatók időfelhasználását, a legkedveltebb tevékenységeket és helyeket, ahol szabadidejüket töltik. Ehhez a Campus-lét kutatás online felméréséből származó adatbázis szabadidővel kapcsolatos kérdésblokkját használtuk fel, amelyben külön megnéztük a helyszínek, események látogatását és a tevékenységeket. Faktorelemzés segítségével kilenc szabadidő-eltöltési preferenciát különítettünk el: bulizó, elitkultúrát preferáló, társasági, kocsmázó, fitness/wellness-orientált, digitális kultúra fogyasztói, individuális, fizikai aktivitást preferáló típusok. Ezek alapján három hallgatói csoportos hoztunk létre: bezárkózóak, szórakozás/fogyasztás-orientáltak, sportosak/társaság-kedvelők csoportja. A szülők iskolai végzettsége (mint kulturális tőke), a településtípus, ahonnan a hallgatók érkeznek az egyetemre, a család anyagi helyzete, a havi rendelkezésre álló pénzösszeg mennyisége (mint gazdasági tőke), és a kar, amelyen tanulnak, hatással van arra, hogy ki melyik szabadidős eltöltési formát választ, s ezáltal melyik csoportba tartozik. Hozzá kell tennünk, hogy ez a hatás leginkább csak a harmadik, sportosak/társaságkedvelők csoportjában figyelemre méltó, a másik két csoportban kevésbé. Ebből következik, hogy a sport és az ehhez kapcsolódó társas tevékenységek inkább a magasabb társadalmi státusszal rendelkezők kedvelt szabadidő -eltöltési preferenciái közé tartoznak, és magasabb gazdasági és kulturális tőkét feltételeznek.

Leisure and sport in the students' lives at the University of Debrecen

This paper aims to present the students' leisure habits at the University of Debrecen, with particular emphasis on the place and role of sport in the structure of time. We are curious how the socio-cultural factors influence the way students spend their leisure time. The significance of it is a better understanding of students' time management, the most popular activities and the places where leisure time is filled. We have used the database of an online survey made by the framework of Campus-life research. We have analyzed the places, events visited by and the activities done by the students. With the help of factor analysis nine free-time preferences were identified: preferring parties, preferring high culture, social, fitness/wellness-oriented, digital culture consumer, individual, preferring physical activity. Based on the time preferences three student groups were created: closed in themselves, entertainment/consumption-oriented, sporty/sociable group. Parents' educational level (as a cultural capital), the extent of the settlement from which students come to

college, the family's financial situation, the monthly amount of funds available (as economic capital), and the faculty at which they study, affect students' preference of leisure time activities, and thus which group they belong to. It is important to remark that this effect is only notable in the sporty/sociable group. As a result it might be seen that sport and social activities are related to higher social status and thus assume greater economic and cultural capital.

Kovai Melinda, PhD (2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése)
email: kovai.melinda@gmail.com
adjunktus, Károli Gáspár Református Egyetem

Az államszocializmus és pszichiátriai kórrajzai - avagy mire jó a pszichiátriatörténet?

Az egykori OPNI pszichiátriai kórrajzai sajátos perspektívából mutatják be a Rákosi- és Kádár nevével fémjelzett korszakok közötti átmenet időszakát. Azt vizsgáltam, hogy a kórrajzokon lejegyzett politikai tartalom (például 1956, állambiztonsági megfigyelés, egyházpolitika, koncepciók perek, Párthoz, hivatalos ideológiához fűződő lojalitás-konfliktusok stb.) miképpen válik a felek - az orvos és a páciens - között a "normalitásról" való egyeztetés tétjévé. A legtöbb elemzett esetben a pszichiátria egy olyan tér, ahol megjeleníthetők a korszak ellentmondásos politikai tartalmai, összeegyeztethetetlen szerepei, ki nem mondottságukban működő, rossz kompromisszumai - mindaz, ami kikezdi a normalitás konszenzuális kritériumait. A kórrajzokon dokumentált orvos-beteg kapcsolatok elemzéséből láthatóvá vált, mely területek azok, ahol a valóság, igazság, morál törvényei az ötvenes és a hatvanas évek fordulóján rendre kérdésessé válnak, mi az, ami a Rákosi- és a Kádár-korszak normatív és morális legitimációs elveit alkotja és kikezdi. A politikai hatalom és a "pszichiátriai hatalom" találkozásának csupán egyik dokumentuma a pszichiátriai kórrajz. A kórrajzok a pszichiátriai tudás és intézmény produktumai, amely maga is, mint a korszak bármely egyéb szakmai közege, átpolitizált.

The state-socialism and its psychiatric records - or what is the history of psychiatry good for?

The documents of the erstwhile National Psychiatric and Neurological Institute present from a particular perspective the period of transition between the Rákosi and the Kádár eras. My focus was the way this political content (the revolution of 1956, the activity of secret agents, loyalty and/or resistance toward the Party and official ideology) became the stake of compliance and agreement over "normality" in the interactions between the two parties, the doctor and the patient. In most case-studies, psychiatry is shown as a space where various and contradictory political contents can appear, contradictory roles and bad compromises - elements, which question the consensual criteria of "normality". In the analyses of the doctor-patient relationships documented on the diagnoses, those domains were accentuated where at the turn of the fifties and the sixties, the laws of reality, truth and morality became ambiguous, those that constitute and question at the same time the moral legitimating principles of the Rákosi and the Kádár eras. The psychiatric diagnosis is only one document that concerns the link between political power and psychiatric power. Diagnoses are the products of psychiatric knowledge and institution, which, such as all other scientific institutions, are politically and ideologically over-determined.

Krémer Balázs, CSc - Ábrahám Katalin, Farkas Éva, Prókai Orsolya (7. Integrációs nehézségek)

email: kremerb@mail.datanet.hu

egyetemi docens, Debreceni Egyetem, BTK, Szociológia és Szociálpolitikai Tanszék,
Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola

Városi legendák, politikai és szociológiai folklór arról, hogy hogyan élnek az alacsony végzettségű emberek

A magyar társadalomtudományban - és innen eredeztethetően a hazai politikai és közgondolkodásban - számos téveszme, legenda él arról, hogy miképpen élnek (élnek meg?) az alacsony arányban foglalkoztatott alacsony végzettségű emberek. Az előadás a társadalomtudományok folklórban és városi legendákban élő hiteket igyekszik saját és mások kutatási eredményeire alapozva megcáfolni - a munkanélküliség hosszáról, - a munkanélküliségre szocializálódó gyerekekről, - a második gazdaságról - ami nincsen, - és a második gazdaságról - ami van. Az adatok tükrében az előadás megkísérli áttekinteni az alacsony végzettségű emberek legfontosabb szociológiai és munkaerőpiaci sajátosságait, illetve, felvet néhány szempontot arról, hogy mennyiben oka az alacsony foglalkoztatottságnak az alacsony végzettség, avagy, mennyiben kell máshol keresni az alacsony foglalkoztatottság okait. Végül, az előadás némely következtetést von le arról, hogy a társadalomtudományok folklórja - értsd, empirikusan nem alátámasztott vélekedése - mennyiben jelent veszélyt arra a csoportra, amelyet gyakran tesznek meg a társadalmi bajok bűnbakjainak - miközben ők a társadalmi problémák egyik legsúlyosabb áldozatai.

Urban Legends, Folklore of Sociology on How low Educated People Live?

Many colleagues in social sciences shares folkloristic urban legends about how low educated and rarely employed people live (get by?), and rooted in scientific believes more people share same legends in political and public life. The lecture attempts to analyze and to confute those vivid legends, based on own and other research data and evidences, especially on - Duration of unemployment, the interruptions of labor carriers. - Second generation unemployed children are socialized to unemployment, - "Second economy" - that does not exist any more, - And on second economy that exist very fundamentally. In the mirror of research data the presentation attempts to overview most dominant sociological and labor market character of low employed, low qualified people's status as well, as highlights some aspects on how fare low education results (causes) low employment, or, how far other aspects must be seen, as more relevant causes of low employment rate of low skilled persons. Finally, the lecture tries to conclude about the responsibility of social sciences: what are the impacts of social science folklore (empirically not funded believes, opinions) as risks for the most vulnerable groups in an era, where major political views attempt to create again "scapegoats" of major economic and social problems from social victims.

Krémer Balázs, CSc - Boi K. - Koltai J. - Kurucz E. - Nagy Z. É. - Mód P. - Ottucsák M. - Pál Zs. (6. Interetnikus viszonyok)

email: kremerb@bpcinform.hu

egyetemi docens, Debreceni Egyetem, BTK, Szociológiai és Szociálpolitikai Tanszék

A megnevezések hatalmáról - cigányok/romák és fogyatékosok/akadályozottak

Michel Foucault nyelvészociológiai alapvetése az, hogy a megnevezés nem csupán információt közöl, hanem kinyilatkoztat, az érvényes tudás elfoglalásának az eszköze, társadalmi helyet és helyzetet jelöl ki. E tézis másik oldala az, hogy a megnevezések tisztázatlansága mellett a nevek önkényesen, a nyers hatalmi erők, indulatok és dühök szerint értelmeződnek társadalmi helyek kijelöléseként. Az előadás azt mutatja be, hogy a különféle módon (pl. rasszként vagy identitásként) értelmezett cigány/roma kifejezés különböző társadalmi helyzeteket jelöl ki; illetve, hogy a tartósan fennálló egészségi problémákra használt differenciált nyelvi-fogalmi készlet különféle szociológiai jelentései és tartalmai reflektálatlanul is szintén jelentős szociológiai eltéréseket takarhatnak. A nyelvi kategóriák által lefedett/elfedett szociológiai tartalmak tisztázatlanságai tehát nem csupán a ködösen értelmezett csoportok szociológiai sajátosságainak tisztázatlanságait, hanem a társadalmi problémák mibenlétének tisztázatlanságait is magukban hordozzák. Ennyiben, a kategóriák különböző értelmezései és jelentéssel való felruházásai társadalmi feszültségek, válságok forrásai is. Azaz, felvethető az a kérdés

Power of naming - Roma/Gipsy; disabled/experiencing barriers in daily life

One of the corner stone of Michel Foucault's linguistic sociology is that naming is not only a tool of exchanging information, but it is also a "statement", a tool to occupy the relevant definitions, also by defining social space and situation. The other side of the same coin is that unclear definitions can be utilized by oppressive ways following rude angers or power ambitions to prescribe social characters and statuses of others. The lecture presents how different social character could cover the single term of Roma/Gipsy (e.g. if it refers to race or ethnicity/identity); or, elements of differentiated set of terms referring to long-term health problems might name basically different social statuses, even if the social meanings of different terms are not reflected in use of language. The unclear use of different categories (that might also express and also hide different meanings) is not only foundation of hazy sociological concept, but this can be seen as hazy concepts of unclear social and political concerns, as well. In this regard, unclear use of categories, hazy social and political concepts are partly roots of social conflicts and crisis, too. By other words, according to unclear sociological and social naming there occurs the question: how far contribute these unclear categories to social crises of social groups in hardships, named by hazy categories?

Kroó Adrienn, MA (4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben)

email: adriennkroo@gmail.com

PhD hallgató, Pécsi Tudományegyetem, Cordelia Alapítvány a Szervezett Erőszak Áldozataiért, PTE, Pszichológia Doktori Iskola, Elméleti Pszichoanalízis Program

Identitás és élettörténet kínzást túlélő menekültek körében

A kínzás trauma irodalma hosszú múltra tekint vissza. A huszadik század borzalmai új lendületet adtak a kutatásoknak, az első és második világháború eseményeinek hatására filozófusok, írók, társadalomtudósok, és nem utolsósorban pszichoanalitikusok mélyültek el a masszív, elhúzódó trauma és következményeinek témájában. A kínzás extrém interperszonális trauma, amelyet emberi lény okoz embertársának, szándékosan, szisztematikusan, gyakran előre eltervezett módon. A kínzás és egyéb interperszonális traumák (gyerekbántalmazás, fogság, szexuális erőszak) radikálisan módosítják az áldozat pszichoszociális identitását; károsítják a személy legjelentősebb interperszonális kapcsolatait, és az önmagáról és a világról alkotott reprezentációit. Számos kutatás bizonyítja, hogy traumatikus élményt követően egy összefüggő narratívum kidolgozása segít az értelem, a folyamatosság és a koherens én-identitás visszaállításában és újraalakításában. Az előadás kínzást túlélő menekültek trauma-narratíváit elemzi, melyeket a szerző magyarországi menekülttáborokban végzett terápiás munkája révén gyűjtött össze. A narratívák fókuszában a kínzás, és a kínzásnak az identitásra, szexualitásra, emberi kapcsolatokra és kötődésre gyakorolt hatása áll.

Identity and life narratives among tortured refugees

The literature of torture dates back to ancient times. The horrific events of the 20th century have led a great number of diverse professionals, including social scientists, philosophers and psychoanalysts to turn their attention to the phenomenon of massive, chronic traumatization and its consequences. Torture is an extreme interpersonal trauma, which one human inflicts on a fellow human, intentionally and systematically. This interpersonal and systematic characteristic of torture has great impact on the personality changes following torture trauma; interpersonal traumas radically alter the psychosocial identity of the survivor, destroy their most valuable relationships, and shatter their self- and world beliefs. A great deal of research studies demonstrate that the development of a consistent narrative following traumatic experiences help the restoration and re-organization of meaning, continuity, and coherent self-identity. The presentation analyzes the trauma-narratives of refugee torture survivors, based on therapeutic work of the author in Hungarian refugee camps. The analysis focuses on torture and its impact on the survivors' identity, sexuality, interpersonal relations, and attachment.

Kunt Gergely, PhD hallgató (4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben)

email: kunt.gergely@gmail.com

tanársegéd

A megszelídített trauma

„Engem ez az év [1944] élesen levágott és most valami egészen más van és más vagyok én is. Bizonyára Te ugyanígy vagy?” - írta Kassai Margit munkaszolgálatos férjének 1945 márciusában, beszámolója bevezetőjében, amelyben a holokausztról szóló hasonló ismert forrásokkal ellentétben, nem szenvedéstörténetként jelenik meg a zsidóüldözés. Ennek kapcsán arra fókuszálunk az elemzésben, hogy a trauma verbalizálása során konstruált szövegben milyen narratív pszichés védekezési stratégiák jelennek meg, s ezek miként vezettek az „átlagostól” eltérő félig memoár-félig napló születéséhez. A sorseseemény által megtört identitás helyreállításában, milyen szerepet tölt be a visszaemlékezés, mint műfaj s miképpen szelektál a memoárrészben a múlt eseményei között? Külön kérdés, hogy a teljességre törekvő memoárrész és a fragmentált naplórész narratívalkotási technikái között milyen eltérések vannak? S mi a funkciója ezeknek a trauma enyhítésében?

The Narrative Techniques of Mitigation of the Trauma

„This year (1944) sharply cut me off and now there is something totally different and I am different as well. Probably you feel the same.” Margit Kassai wrote these words to her husband during his labour service in March of 1945. The quotation can be found in the introduction of her report which is not showing the Jewish persecution as a passion like other similar, well-known sources do. During the analysis I will focus on the psychological self-defending strategies in the text. We also examine how these strategies lead to the born of that half memoir-half diary. Which is the role of the memoir as a genre in restoring the broken identity? Another question: what are the different between the holistic memoir-part and the fragmented diary-part from the point of view of the narrative techniques ?

Lipcsei László, BA - Balogh Nóra - Fényes Hajnalka (11. A

szocializáció peremvidéke)

email: kuopiobike@gmail.com

Master hallgató

Önkéntesség a Debreceni Egyetem hallgatói táborában

Az önkéntesség a posztindusztriális társadalmakban nemcsak változik, hanem fragmentálódik is, így nemcsak a klasszikus értelemben vett önkéntes tevékenységekről beszélhetünk; megjelent az önkéntesség új típusa, mely sokkal inkább befektetésként, ugródeszkeként funkcionál. Négyezer fős online kérdőíves lekérdezés adatait, valamint kutatócsoportunk által készített fókuszcsoportos interjúkat elemezve vizsgáljuk a fenti hipotézist a Debreceni Egyetem hallgatói táborában. Továbbá vizsgáljuk az önkéntes tevékenység csoportképző hatását, különböző önkéntes munkák során keletkezett közösségek integritást. A kvantitatív adatok szerint az önkéntes tevékenység ugyan növekvő tendenciát mutat, ám a mégis alacsony részvételt feltételezéseink szerint az önkéntességgel kapcsolatos információáramlás akadályozottsága okozza, nem - illetve nem csupán - állampolgári magatartásbeli sajátosságok. A kutatás további célja a hallgatók önkéntességgel kapcsolatos attitűdjeinek, véleményeinek feltárása, illetve a motivációk sokszínűségének vizsgálata.

Voluntary activities among the students of the University of Debrecen

The voluntary activities have been not only changing, but also have fragmented in the post industrialised societies. Besides the traditional voluntary activities, a so-called new type of voluntary work has appeared which is similar to an investment, comparing to the traditional type. Our database consists of the quantitative data gathered through an Internet based research among four thousand university students and from the qualitative data from focus group interviews. Furthermore, we focus on the groups, which have been developed during voluntary work, moreover we observe how these groups work, how strong or how weak the integration is. In spite of the fact that quantitative data show growing volunteer numbers this rate is still low. According to our hypothesis this lower rate is not only caused by certain civic attitudes, but mostly likely by the obstructed flow of information. Further aims of the research are to describe the attitudes, opinions of the students in connection with the voluntary activities and to analyse the different motivations.

Makó Ágnes, PhD hallgató (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?)

email: mako_agnes@yahoo.com

elemző, MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet, Budapesti Corvinus Egyetem, Szociológia Doktori Iskola

A háztartási munkamegosztás gyermekvállalásra gyakorolt hatása Magyarországon

Tervezett kutatásom motivációja az európai társadalmak csökkenő születésszáma. Ennek kapcsán a gyermekvállalásra vonatkozó döntéseket a szülők munkaerő-piaci részvételének és háztartási munkamegosztásának összefüggésében vizsgálom. A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy ma Európában a magas női foglalkoztatottsággal jellemezhető országokban magasabb a termékenység is. A fizetett munkában való növekvő szerepvállalás mellett azonban jelentős a magyar nők házimunka általi túlterheltsége. A romló demográfiai adatok és a család átalakulása következtében egyre nagyobb figyelmet kap a férfiak háztartásban és gyermeknevelésben való részvétele. A férfiak családban betöltött szerepe napjainkban jelentős változáson megy át: a magas iskolai végzettségűek és a fiatalok körében terjed a kiegyensúlyozott munkamegosztás gyakorlata. Kutatásomban a háztartási munkamegosztás gyermekvállalásra gyakorolt hatását vizsgálom magyarországi adatok segítségével. Fő hipotézisem szerint a fokozott háztartási munkamegosztás elősegíti a nők esetében a gyermekvállalás és a munkaerő-piaci részvétel összeegyeztetését, így pozitív hatást gyakorol a gyermekvállalási hajlandóságra.

The effect of division of housework on childbearing in Hungary

The motivation of my research plan is the decreasing nativity throughout the societies in Europe. On that occasion I would examine the decisions on childbearing in association with the parents' labour market participation and their division of housework. According to international experiences, fertility levels are higher in European countries with a raised employment rate of women. However, the increasing participation of Hungarian women in paid work is accompanied by a remarkable overburden of housework. As a consequence of deteriorative demographical tendencies and of the transformation of the family, men's participation in housework and childrearing get more and more attention. Men's role in the family is going through a significant change: among groups with higher educational attainment and young people a balanced division of housework is spreading. In my research I would examine the effect of division of housework on childbearing on Hungarian data. My main hypothesis states that an increased division of housework facilitates the reconciliation of childbearing and labour market participation for women, thus it has a positive effect on childbearing intentions.

Máté-Tóth András, PhD, Habil (15. Emlékezés Tomka Miklósról)

email: matetoth@rel.u-szeged.hu

egyetemi tanár, Szegedi Tudományegyetem

A "keresztény társadalom" diskurzusa

Az MSZT vallásszociológiai szakosztályában Tomka Miklós halála előtt néhány héttel "A keresztény társadalom vége" címmel tartott előadást. Tézise szerint az európai társadalomfejlődés folyamata többek között a keresztény társadalom felbomlásának folyamataként is értelmezhető. A jelen előadás ezt a tézist vizsgálja, melyben a "keresztény társadalom" fogalmát normatív fogalomnak állítja.

Discourse of "Christendom"

Miklós Tomka presented one paper--"The end of "Christendom"--in the section of sociology of religion some weeks before he died. In my paper I would like to discuss his approach post mortem. Tomka's thesis was, that the European history can be interpreted as collapse of the European Christianity. In my paper I would like to argue that "Christendom" is more one normative notion.

Mód Péter (10. Munkaerőpiaci hátrányok)

email: peter.mod@ncsszi.hu

tanácsadó, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet

Romák a munkaerőpiacon és azon kívül. Kétséges lehatárolások - kétségtelen elhatárolások

téma: Az előadásban empirikus adatfelvételek alapján kívánom bemutatni a társadalmi kirekesztés által különösen veszélyeztetett roma népesség társadalmi helyzetét, alapvetően meghatározó foglalkoztatási, munkaerő-piaci körülményeit. Az adatfelvétel során alkalmazott kétmintás adatfelvétel lehetővé teszi a roma/cigány népesség korántsem egyértelmű körülírásából, definiálásából adódó különbségek, eltérések bemutatását. Az előadás a cigány identitás sokrétű dimenzióinak figyelembe vételével mutatja be a kisebbség élethelyezeteit. A kirekesztettség alapvető bemutatásán túl hangsúlyosan kezeli a munkával, képzettséggel, szociális fogyasztással kapcsolatos kérdéseket. adatfelvétel: A kutatást a TÁMOP-5.4.1. sz. kiemelt projekt keretében a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet megbízásából a Marketing Centrum OPK Kft. és a BCE IKN Kft. végezte el. Az elvégzett adatfelvételek célja a roma kisebbséghez tartozók életkörülményeinek és véleményeinek felmérése volt. Az adatfelvétel 2010. decembertől 2011. januárig zajlott, 2 x 2000 fős, roma/cigány háztartási mintán. kulcsszavak: roma/cigány népesség, munkaerő-piaci helyzet, jövedelmi helyzet, szociális fogyasztás,

Romany people in and out of the labour-market

In my presentation I analyse the labour-force situation of the Romany population, which fundamentally influences their deprived economic and social situation. My study is based on a recently conducted empirical research that aimed to explore the social and economic situation of the Hungarian Roma. The applied two-sample-survey allows us to analyse the differences in their social and economic status that stems from definition and identification discrepancies. As regards the multiple dimensions of the Roma identity I analyse their living circumstances taking into consideration that there are many different layers of the Romany ethnic groups which results in different living standards. Besides presenting their social exclusion I lay emphasis on issues related to their employment opportunities, qualification, social consumption, etc. The research was conducted by the Marketing Centrum OPK Kft. and the BCE IKN Kft. and was ordered by the National Institute for Family and Social Policy, in the framework of a TAMOP 5.4.1. project that aimed at modernizing social services in Hungary and improving decisionmaking process in social policy. The project had a research pillar that aimed to explore and describe the plight and deprived situation of Romany population. The surveys were carried out with the participation of 2*2000 Romany households between December 2010 and January 2011. Keywords: Romany/Tzigane population; positions at the labour-force; financial situation; social consumption

Molnár Eleonóra, doktorjelölt (15. Emlékezés Tomka Miklósrá)

email: eleonora@kmf.uz.ua

főiskolai tanár, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, DE Humán Tudományok
Doktori Iskola Nevelés- és Művelődéstudományi Program

Felekezeti bentlakásos iskolák mint a kárpátaljai kisebbség érdekérvényesítésének eszköze

Kutatási témám a "Felekezeti bentlakásos iskolák mint a kárpátaljai kisebbség érdekérvényesítésének eszköze". E téma a rendszerváltás után született, amikor lehetőség nyílt Ukrajnában arra, hogy - a jogi hézagokat kihasználva - a kárpátaljai magyarok olyan oktatási intézményeket hozzanak létre, ami kiküszöböli az állami középiskolák oktatási színvonalának hiányosságait, illetve megállítja a tanulók külföldre áramlását. A történelmi egyházak, így a református egyház három, a görög katolikus és a római katolikus egyház egy-egy bentlakásos oktatási intézményt hozott létre a századfordulón. Ezen intézmények népszerűsége 2000-2005 között volt a legnagyobb. Mára - alig két évtizedes működés után - teljes átalakulásra kényszerülnek, a működéshez szükséges anyagi feltételek hiányoznak, valamint strukturális átalakításra kényszerülnek az Ukrajnában az elmúlt években hozott költségvetési és oktatási törvények miatt.

Church boarding schools as a means of enforcing the interests of the Transcarpathian minority

The theme of my research is "Church boarding schools as a means of enforcing the interests of the Transcarpathian minority". This theme arose after the political transformation, when there was a possibility in Ukraine - by using legal loopholes - for the Transcarpathian Hungarians to establish educational establishments that would avoid the deficiencies in the educational level of the state comprehensive schools, thus stopping the flow of students from going abroad to conduct their studies. The historical churches established boarding schools at the turn of the centuries: the Reformed Church - 3, the Byzantine-rite Catholic Church - 1, and the Roman Catholic Church - 1. The popularity of these institutions was the greatest in the period from 2000 to 2005. Today, just after twenty years of functioning, they are forced to undergo complete restructuring, there are no financial sources to maintain its work, moreover, the budget and educational laws passed in recent years make it necessary to perform structural changes as well.

Morvai Tünde (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája)
email: morvaitunde@gmail.com

Hiánytól a többletig. A szlovákiai magyar pedagógusképzés fejlődéstörténete

Tanulmányom célja bemutatni a szlovákiai magyar pedagógusképzés fejlődési folyamatát, az első világháborút követő időszaktól napjainkig. Témám aktualitását az adja, hogy 90 évig a szlovákiai magyar közoktatás állandó pedagógushiánnyal küzdött, melyre korszakonként különböző megoldások, gyakran kényszermegoldások születtek. A két világháború között a tanítóképző tanfolyamok jelentették a megoldást. Miután az általános iskolák alsó tagozatos pedagógusképzése kötelezően felsőfokúvá vált, a Nyitrai Pedagógia Főiskola magyar tagozata, majd a magyarországi tanítóképző karok szlovákiai kihelyezett tagozatai biztosították a magyar nyelvű pedagógusképzést. 2004-ben az önálló magyar nyelvű felsőoktatási intézmény, a Selye János Egyetem Tanárképző Karának valamint a nyitrai Konstantin Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karának megalakulásával új fejezet kezdődött a szlovákiai magyar pedagógusképzés történetében. A pedagógusképzésben résztvevő hallgatók számának nagymértékű növekedésével eljutottunk arra a pontra, hogy a szlovákiai magyar pedagógusokból közgazdasági szóval élve többletet termel a szlovákiai magyar felsőoktatás. A szlovákiai magyar társadalom demográfiai csökkenésének egyik következménye a magyar iskolák számának fokozatos leépítése, melyből egyenes következik a magyar nyelvű pedagógusok iránti kisebb kereslet. Ennek ellenére a magyar nyelven tanuló szlovákiai magyar egyetemisták több mint fele pedagógus pályára készül, lévén a szlovákiai magyar felsőoktatás ezt kínálja.

Murányi István, PhD (13. Attitűdök változása Magyarországon és Európában)

email: muranyi@chello.hu

egyetemi docens, Debreceni Egyetem

Új tekintélyelvűség?

Az ELTE Társadalmi Konfliktuskutató Központja és a Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszékének 2010 őszén indult Új tekintélyelvűség projektjének témája napjaink magyar társadalmában jelen lévő tekintélyelvűség empirikus vizsgálata. A témakörben korábban végzett magyarországi szociológiai és szociálpszichológiai kutatások kizárólag a többségi társadalom tekintélyelvűségét vizsgálták. Az Új tekintélyelvűség projektnek - az országos reprezentatív lakossági adatfelvétel mellett - része volt egy kelet-magyarországon működő nemzeti-radikális félkatonai szervezet tagjainak körében készült kérdőíves vizsgálat. A kutatás lehetőséget nyújtott arra, hogy olyan csoportban vizsgáljuk a tekintélyelvűséget és a kapcsolódó területeket (nemzettudat, csoportközi előítélet), amelynek tagjai nyíltan azonosulnak a nemzeti radikalizmussal és (feltehetően) a többségi társadalomtól extrém módon eltérő nemzeti identitás jellemzi őket. Az összehasonlításhoz szükséges kontrollminta (szervezet) kiválasztásának legfőbb szempontja az volt, hogy a szervezet ne kötődjön nemzeti - politikai ideológiához, ugyanakkor a nemzeti-radikálisokkal közel azonos életkorú szervezeti tagok hasonló lakóhelyi környezetben éljenek. A kontroll minta kritériumának egy természet- és környezetvédő civil szervezet felelt meg leginkább. A nemzeti radikálisok és környezetvédők körében végzett adatfelvétel kérdőíve többek között a társadalmi dominancia elmélethez kapcsolódó SDO (szociális dominancia orientáció) skálát is tartalmazta. Az előadás során a következő kérdésekre válaszolunk a nemzeti radikális (és civil környezetvédő) szervezetekben végzett kutatás adatai alapján: 1. Milyen SDO jellemzi a csoportokat? 2. A csoportok hogyan jellemezhetők a szociális dominancia elmélethez (és a szociális dominancia orientációhoz) kapcsolódó dogmatizmus, diszkrimináció és nemzeti attitűdök alapján? 3. A két almintát külön-külön vizsgálva, milyen kapcsolat van az SDO és a dogmatizmus, diszkrimináció és nemzeti attitűdök között?

New Authoritarianism?

Started in autumn 2010 by the Institute of Conflict Research at ELTE and the Sociology and Sociopolitical Department at the University of Debrecen, the topic of the New Authoritarianism project is an empirical study of authoritarianism in Hungarian society. Previous sociological and socio-psychological studies conducted in Hungary only examined authoritarianism in the majority population. Part of the New Authoritarianism project was a questionnaire study conducted in a national-radical paramilitary organization, as well as a representative, country-wide data collection. Through the study it was possible to examine authoritarianism and the fields connected to it (national consciousness, intergroup prejudice) within a group whose members are openly identified with national radicalism and who are (presumably) characterized by a national identity that is extremely different from the majority population. The main viewpoint while collecting the necessary control sample

(organization) for the comparison was that the organization should not be connected to any national-political ideology, but the members at the same age as the national-radicals should live in a similar living environment as them. The best match for the sample criterion was a nature and environment protection civic organization. The data collecting questionnaire that was given to the national radicals and the environmentalists had several question blocks about various themes (socialization, values, religion, prejudice, national identity, social, political and ideological attitudes). One of these was Social Dominance Orientation (SDO), which is connected to social dominance theory. During the presentation the following research questions will be answered, based on research data from national radical (and environmentalist civic) organizations: 1.. What is the SDO of organizations? 2. How can groups be described based on dogmatism, prejudice and national attitudes, which are connected to social dominance theory (and social dominance orientation)? 3. What is the connection between SDO and dogmatism, prejudice and national attitudes, which are connected to social dominance orientation?

Nagy Beáta, CSc - Vicsek Lilla, PhD (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?)

email: beata.nagy@uni-corvinus.hu
Budapesti Corvinus Egyetem

email: lilla.vicsek@uni-corvinus.hu
egyetemi adjunktus, Budapesti Corvinus Egyetem

A nemek szempontjainak megjelenése egy Budapest környéki multinacionális nagyvállalatnál

2004-2005 között kutatást végeztünk egy önkormányzatnál, hogy feltárjuk a nemek társadalmi esélyegyenlőségével kapcsolatos helyzetet és véleményeket. 2010-ben indult újabb kutatásunk célja a korábbi vizsgálat egyes témaköreinek továbbfejlesztése. A korábbi kutatás során keletkezett tapasztalatainkat felhasználva próbáljuk más szervezetekben is megvizsgálni a társadalmi nemi szempontok jelentkezését. Azt várjuk, hogy új eredményeink árnyalják korábbi kutatásaink megállapításait, még gazdagabb képet kapunk a „nemek kultúrájának” különféle megjelenési módjairól. Az előadáson egy multinacionális vállalatnál végzett fókuszcsoporthoz tartozó vizsgálat eredményeire térünk ki. A vállalat érdekességét az adja, hogy számos olyan női középvezető dolgozik a cégnél, aki fél évvel a gyermekszülés után visszament dolgozni, ami ritkaságnak számít Magyarországon. Az a kérdés foglalkoztatott minket, hogy hogyan ítélik meg a női vezetőket a cégnél? A vezetők megítélése hogyan kapcsolódik a helyesnek vélt férfi és női szerepekhez? Hogyan vélekednek arról, hogy milyen hatással van a családok életére a szülők munkavállalása? A kutatás előzetes eredményi a következő helyen olvashatók: TNTeF, Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat (<http://www2.arts.u-szeged.hu/ieas/gender/tntef.html#legujabb>)

Gender aspects at a multinational company near Budapest

In 2004-2005 we conducted a research at a local municipality to investigate the situation and opinions with respect to gender equality. The purpose of our new research which started in 2010 is the further development of the thematic of the earlier research. Building on the experiences we gained in our previous research we investigate gender aspects, gender culture at other organizations. We expect that the new results will give us an even more rich portrayal of the different manifestations of “gender culture”. In the lecture we will talk about a focus group research we conducted at a multinational company. A number of female managers work at the investigated company, who went back to work half a year after giving birth - which counts as a rarity in Hungary. We were interested: how were these and the other female managers regarded at the company? How was their evaluation embedded in opinions on the proper role of women and men? What opinions emerged on the effect of paternal working on the life of families? The first results can be read in Hungarian in the on-line journal TNTeF, Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat (<http://www2.arts.u-szeged.hu/ieas/gender/tntef.html#legujabb>)

Neumann Eszter - Kovai Melinda - Oblath Márton (11. A

szocializáció peremvidéke)

email: neumann.eszter@gmail.com

AnBlok Egyesület

email: kovai.melinda@gmail.com

AnBlok Egyesület

email: oblath@gmail.com

AnBlok Egyesület

Ellenpedagógia a tóparton: alkotmányos monarchia a "puha" diktatúrában

Előadásunkban az intézményes tudományosság falain kívül megkezdett, egyetemi hallgatók aktív részvételére alapozó kutatásunk első részeredményeiről számolunk be. A narratív élettörténeti interjú módszerét alkalmazó kutatásunkban az 1930-as és 1970-es évek közt működő bánki magánnyaraltatás emlékezetének feltérképezésére vállalkozunk; elsőként a hatvanas évek táborozóit kérjük meg, hogy elevenítsék fel bánki emlékeiket. Hogyan mesélik el a jelenből visszatekintve interjúalanyaink Bánkot, milyen jelentéseket kap a tábor az élettörténeti elbeszélésekben? Tekinthetjük-e a bánki "alkotmányos monarchiát" a szocializmus ellenében megfogalmazott alternatív pedagógiai kísérletnek és utópiának, vagy a tabusítás politikáját választó Kádár-rendszer féligazságait megbontó szocializációs közegnek? Miként válhatott a későbbi rendszerváltó értelmiség meghatározó közös tapasztalatává? Hogyan kínálhatott teret a holokauszt utáni zsidó családi emlékezet elfojtott traumáinak közös feldolgozására? Megfogalmazhatta-e Bánk a maga szimbolikus nyelvén a "puha" diktatúra kritikáját, mennyiben volt maga is a korszak terméke? Előadásunkban az első interjúk tapasztalatai nyomán foglalkozunk a fenti kérdésekkel.

Counter-pedagogy at the Lakeside: Constitutional monarchy in the "soft" dictatorship

Our lecture presents the primary results of an ongoing research carried out outside the academia with the active participation of university students. Using narrative life-history interviewing as methodology, we investigate the social memory of a private summer camp held between the 1930's and 1970's. Initially, the campers of the 1960's are asked to share their memories. How do they construct their memories, what meanings do they attach to the camps in their life story narrative? Can we understand the "constitutional monarchy" of Bánk as alternative pedagogy experiment and utopia; or perhaps as a socialisation space that found ways to deconstruct the half-truths of tabooing State socialism? How could it become the informal socialisation space and powerful shared experience of the intellectual circles of the regime-change? How could it offer the shared experience of trauma-recovery for the children coming from Jewish families, silent survivors of the Holocaust? In its peculiar, symbolic language, was the Bánk camp in itself a criticism of the dictatorship, or was it rather the

genuine product of the regime?Based on the first interviews, the lecture will discuss the above questions.

Nyüsti Szilvia, BA (11. A szocializáció peremvidéke)

email: nyusti.szilvia@gmail.com

MA hallgató

Állampolgárság a felsőoktatásban - a hallgatók HÖK-kel kapcsolatos attitűdjei

A politikai szocializáció egész életen át tartó folyamatának egyik kiemelt ágense az iskola, melynek hatásairól a középiskolával bezárólag sok kutatás készült. Az elemzések feltárták: hazánk fiataljai lényegében "politikai újszülöttként" lépnek ki a közoktatásból. Mivel mára e korcsoport közel fele a felsőoktatás társadalmának tagjává válik, politikai és állampolgári formálódásukat ebben a közegben is érdemes vizsgálnunk. A hallgatók törvényes érdekképviselőjét ellátó, soraikból demokratikusan választott formális csoportja a Hallgatói Önkormányzat. A HÖK a hallgatói életet érintő számtalan ügyben mind intézményi, mind országos szinten komoly jogokkal, valamint jelentős döntési kompetenciával rendelkezik. Így e csoport jelentős nyomot hagyhat az egyetemisták politikai szocializációján és állampolgári kultúráján. Elemzésünkben a debreceni egyetemisták HÖK-kel kapcsolatos attitűdjeit kvantitatív és kvalitatív technikák ötvöztetésével vizsgáljuk. A körükben lekérdezett HÖK-kel kapcsolatos kérdésblokkok elemzése mellett fókuszcsoportos interjúkban tárjuk fel a HÖK-kel, annak tagjaival és tevékenységével kapcsolatos ismereteket, értékeléseket, és a velük kapcsolatos cselekvési mintákat.

Citizenship in higher education - students' attitude about Students Union

The school is an emphasized agent of the life-long political socialization, which was studied by many research, but these did not study the youth after the secondary school. These analysis explored that after leaving the high school, youth are still "political newborns". Since half of them become a member of the higher education's society, their political and civic shaping worth investigating in this environment too. The statutory Students Union (SU) is a democratically elected formal organization which represents the interests of students. The SU has important rights and deciding competency which influence several aspects of the students' life both institutional and national level. Due to these facts this group might have a great influence in the political socialization and civic culture of students. We examine the students' of University of Debrecen attitude about their SU with both quantitative and qualitative methods. In side with the analysis of the questionnaire about SU which was filled in by the students of the university, we use focus group interviews in which we ask about students' knowledge, evaluation, and action pattern about the SU, its members, and its activities.

Papp Richárd, PhD

(2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése)

email: pappriki@gmail.com

adjunktus, Eötvös Loránd Tudományegyetem,

Kohn és az oroszlanok. Személyes és közösségi emlékezet egy budapesti zsinagógai közösség humorában

Előadásom több éves kulturális antropológiai kutatáson alapul. Kutatásom többek között a humor szituatív megjelenését és a humorban megjelenő kulturális jelentéseket vizsgálja. Kutatásom egyik kérdésköre a többségi társadalommal és ettől elválaszthatatlanul a huszadik századi traumákkal és az ezekhez kapcsolódó tabukkal, elhallgatott, kibeszéletlen történelmi eseményekkel kapcsolatos viccek, tréfálkozások. Milyen korszakok, események különíthetők el egy zsinagógai közösség élő humorában? Vannak-e olyan történések, amelyek tabunak számítanak a humor területén, illetve vannak-e olyan korszakok, amelyeket előszeretettel idéz fel a humor? Oldja-e vagy konzerválja a traumákat, a feszültségeket a humor? Hogyan jelenik meg a humor a személyes és a közösségi emlékezetben? Előadásomban többek között ezekre a kérdésekre keresem a válaszlehetőségeket.

Personal and collective memory in humor of a Jewish synagogue community in Budapest

My presentation is based on several-years long cultural anthropological research. My research deals with the appearance of situational humor and with type of humor which presents cultural meanings. One of the issues of my research focuses on the majority of society, and on trauma and taboo, historical events in twentieth century living with us without discussion. What kind of eras, events can be separated in living humor concerning a synagogue community? Are there any events which are considered taboo in the field of humor, or are there any eras, which are preferred in field of humor? Does humor solve or perpetuate the trauma and tension? How humor appears in personal and collective memory? My presentation with these issues is looking for possible answers.

Papp Z. Attila, PhD (7. Integrációs nehézségek)

email: pappza@yahoo.com

docens, Miskolci Egyetem, BTK, Szociológiai Intézet, ELTE

A roma többségű iskolák szociológiai jellemzői

Magyarországon 2001 őszén kezdődtek az ún. Országos kompetenciamérések, amelyek a 2007/2008-as tanévvel kezdődően a 6., 8. és 10. évfolyamos tanulók teljes körét érinti. Egy korábbi elemzésünkben megállapítottuk, hogy a 2009-es kompetenciamérés telephelyi kérdőíveinek feldolgozása alapján 13 százalékosra tehető a romák aránya a magyar általános iskolákban. A feltárulkozó további kép (mint például a romák községi, falusi kisiskolákba való koncentrációja, bizonyos térségek elromásodása, az iskolák közötti korai szelekció, a roma többségű iskolák infrastrukturális gondjai stb.) a téma iránt érdeklődők számára lehet, nem mutat gyökeresen új eredményeket. Azonban, ha a kompetenciamérésekre úgy tekintünk, mint egy olyan teljes körű szociológiai felmérésre, ahol telephelyi szintre lebontva információink vannak a roma tanulók arányára vonatkozóan, az erre épülő állítások sokkal megbízhatóbbak lesznek, mint a korábbi évtizedek célzott (roma populációt vagy roma iskolákat megcélzó) kutatásaiból kibontakozó állapotrajzok. Ráadásul mivel e felmérések teljes körűek, az iskolák minden egyes elemét lehetőség van összehasonlító kontextusba helyezni. Megjegyzendő, hogy ha csak a magas (50 százalék

Sociological characteristics of schools with a majority of Roma students

Papp Z. Attila (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája)

email: pappza@yahoo.com

docens, Miskolci Egyetem, BTK, Szociológiai Intézet, ELTE

A kisebbségi (felső)oktatás értelmezési lehetőségei

Az előadásban kísérletet teszek a kisebbségi felsőoktatás újszerű értelmezésére: a modell két, a maga szakirodalmában klasszikusnak számító háromszög egybeillesztésére épül. A nacionalizmuskutatásban, kisebbségkutatásban ismeretes az ún. Brubaker-háromszög, amely azt szemlélteti, hogy egy kisebbségi csoport helyzetét három fontos szereplő interakciójaként érthetjük meg: a többségi állam, a külső anyaország (external homeland) és a saját (érdekképviselői, civil stb.) csoportok kölcsönös nexusai termelik ki egy kisebbségi csoport aktuális helyzetét. A felsőoktatás szakirodalmából pedig jól ismert a Clark-féle háromszög, amely az akadémiai oligarchia, piac és állam kontextusába helyezi a felsőoktatási modelleket. E két modell egyfajta szintézise azt gondolom, jó keretet adhat a kisebbségi felsőoktatás aktuális kihívásainak megértésére, értelmezésére.

Pári András (14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?)

email: andraspari@gmail.com

társadalomstatistikus, Központi Statisztikai Hivatal, -

Ikerszületések Magyarországon

Az iker- és többes (IT) születések aránya (ezer élveszületésre számítva) Európában a hetvenes években elkezdett megemelkedni. Ennek oka összefügg a baby-boom korszak végével és a gyermekvállalási szokások megváltozásával, melyet a fogamzásgátló és segítő módszerek mind alakítottak. Hazánkban a nyolcvanas évek közepétől egy lassabb, a kilencvenes évek közepétől pedig egy gyorsabb IT növekedési folyamat indult el. A IT születési arányok emelkedésének főbb okai a következők: - "idősebb" korban vállalnak gyermeket a nők (életkori tényező) - mesterséges megtermékenyítéssel járó beavatkozások következményeként emelkedik az ikerszületések száma (családtervezési szokások változása) - a magzatvédő vitaminok szedése következtében az amúgy természetes úton felszívódó iker-magzatok megmaradnak - utóbbi évtizedekben megváltozott életmód és életvitel és az ehhez kapcsolódó egyéb tényezők

Kutatási kérdéseim: 1. Milyen tényezők állnak a megemelkedett ikerszületések hátterében? Mesterséges vagy természetes? Mennyiben alakítják ezek az ikerszületések számát? 2. Hol születik a legtöbb ikerpár hazánkban? Van-e területi vonatkozása az ikerszületéseknek? 3. Az életkornak, jövedelemnek, iskolai végzettségnek, családi állapotnak van-e hatása az ikerszületésekre? Ha van, akkor milyen mértékben?

Kérdésekre kapott válaszok: 1. Megemelkedett ikerszületések oka: természetes + mesterséges tényezők. A mesterséges tényezők (magzatvédő vitaminok, asszisztált reprodukciós eljárás) hatása érezhető, de továbbra is a természetes tényezők hatása dominál (pl. anya életkora a gyermek születésekor, genetikai hajlam) 2. Szám szerint Budapesten születik a legtöbb ikerpár, arányok tekintetében azonban Nyugat-Dunántúl egyes kistérségeiben és Budapest agglomerációjában (pl. Budaörsi kistérség). 3. Az életkor és az ikerszületési arányszámok között az összefüggés gyenge, de erősebb, mint a jövedelem és ikerszületési arányszámok között. Iskolai végzettség emelkedésével emelkedik az ikeresülés esélye ↓ életkor közvetlen hatása

Családi állapot: 1990-es évek óta a házasságok körében magasabb az ikerszületési arány - házassági szokások változása (magasabb életkorban kötnek házasságot) A kutatásom a KSH demográfiai adataira támaszkodva készült. Az elemzés 1970-től kezdődő évtizedekben vizsgált különbségekre tér ki. Két átfogó cikk jelent meg ebben a témában, az egyik 1928-ban, a másik pedig 1970-ben. Azóta nem is születtek a témában statisztikai kutatások. Egyes megyék között kevésbé, míg a kistérségek között annál inkább látszik az IT születési arányok közötti különbség.

Twin and multiple births in Hungary

The number of twin and multiple (TAM) birth's rate has been rising since the last three decades - depends on which country - in the European continent. The end of baby-

boom era and the change of childbearing also has a great effect regarding the increase of TAM birth's rate which are especially the contraceptives and supporting method's for conception. A "slower" increase can be seen from the mid eighties and a "quicker" increase from the mid nighties in Hungary in the TAM births. The reason for the increased ratio of TAM births are: - large number of "older" women give a life for a baby (age factor); - more couples are planning to have a baby with assisted reproductive technology (change of family planning); - maternal and foetal vitamins support and strengthen both (each) embryo (number of so called phantom twins are reduced by these vitamins) - the way of live has been changed and that has also an effect on the TAM births. My research are based on HCSO demographic database focusing on the 1970-2010 period. Two significant article had been publish in this topic in the last century; in 1928 and in 1970. Since then this demographic issue had no researches and no publications in Hungary.

Pászka Imre, kandidátus (3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései)

email: paszka.imre@gmail.com

Szegedi Tudományegyetem Szociológia Tanszék

Együtthatás reprezentációk. Antropogén - természeti tényezők szociológiai megközelítése

A társadalom és természeti környezet kölcsönhatásának vizsgálatát szinte a kezdetektől a szociológia átengedte a természettudományoknak, a társadalmon belüli perspektívákat részesítette előnyben. A kutatott tárgy/téma függvényében, kiegészíthetjük a beállítódásának ezt a módját, ha feltételezzük, hogy a társadalmak/közösségek/egyének életgyakorlatának változásait, az esetleges görbe pályákra terelődését nemcsak a társadalmon belül ható erők, tényezők válthatják ki, hanem mindebben társadalmon kívüli, vagy pedig a társadalom belüli és kívüli tényezők együtthatása is közrejátszhat. Előfeltevésünk konkretizálása határátlépéseket igényelt, ami lehetővé tette a történeti ökológia (Environmental History), éghajlattörténet stb., és a szociológia közötti azonosságok és különbségek rögzítését, illetve a szociológiai nézőpontot érvényesítő adatok, fogalmak, elméleti megfontolások bevezetését. Következésképpen a szociológia feladata lehet: azoknak a narratív történeti forrásoknak a bevonása a kutatásba, - esetünkben az erdélyi 17. és 18. századi emlék-és históriaírók munkái, - amelyek, a természeti (éghajlati, biológiai) anomáliák, extremitások leírása mellett beszámolnak azok demográfiai, társadalmi következményeiről. Az adatbázisnak ez kiegészítése, illetve ezzel párhuzamosan az ember okozta (antropogén) szándékolt vagy nem szándékolt események, történések bevonása a kutatásainkba, indokolta a több tényező összejátszása következményeinek, az együtthatás fogalmába vonását. Az együtthatás fogalmának bevezetése, kettős megfontolásból történt. Egyrészt, a narratív adatbázis rendezőelv funkcióját látta el (tipológia). Másrészt lehetővé tette, hogy előtérbe állítsuk a megfigyelő környezete elemei (tárgyak, események, történések) észlelési, érzékelési perspektíváinak ábrázolását, ebben közrejátszó érintettség, közvetett/közvetlen tapasztalás, a társadalmi térben való elhelyezkedés, a szocializáció, az eseményekről, történésekről azok következményeiről alkotott tudásminták szerepét (reprezentáció). Kísérleti jellegű próbálkozásunk a témában rejlő történet- és tudásszociológiai lehetőségek iránti figyelemfelkeltés célját szolgálta.

Representations of Coeffects. Sociological Approach to Anthropogenic and Natural Factors

Since the beginning sociology ceded the study of the interaction of society and its natural environment to the natural sciences, and preferred the perspectives inside the society itself. Depending on the research focus one can complement this mode, if it is presupposed that the changes in the life-praxis of societies/communities/ individuals, the occasional detourings to crooked trajectories are triggered not just by intra societal factors, but these can be affected by nonsocietal factors, or by factors in- and outside society. Elaborating these assumptions demanded some boundary crossings, which led to the explication of the similarities and differences between environmental

history, climate history etc., and sociology. This also led to the introduction of data, concepts and theoretical considerations requiring the sociological perspective. Consequently the followings can be the tasks of sociological inquiry: the inclusion of narrative historical sources into research - in this case Transylvanian memoirs from the 17th and 18th centuries - which are beside the description of natural (climatical, biological) anomalies, extremities, reporting on their demographical and social consequences. The complementation of the dataset and the parallel inclusion of the anthropogenic intentional and unintentional effects and events into research justify the introduction of the notion of coeffect for the confluence of multiple factors. The introduction of the concept of coeffect was motivated by two considerations. On the one hand it was the principle for systemizing the narrative dataset (typology). On the other hand it made able the portrayal of the perceptual perspective of the observers' environment (objects, events, occurrences), the joint concern, immediate/intermediate experience, the position in social space, socialization, the role of knowledge patterns regarding events, occurrences and their consequences (representation). This tentative study aims to attract attention for the emerging research opportunities on the fields of historical sociology and the sociology of knowledge that emerge from this perspective.

Prazsák Gergő, PhD - Miletics Marcell - Hazay Zsófia (7.

Integrációs nehézségek)

email: prazsak@gmail.com

ELTE Társadalomtudományi Kar, Interdiszciplináris Társadalomkutatások Doktori Program

email: marcell@baptistasegely.hu

Szociális igazgató, Baptista Szeretetszolgálat, ELTE TáTK Interdiszciplináris
Társadalomkutatások Doktori Program

email: hazay.zsofi@gmail.com

egyetemi hallgató

Határhelyzet és szociális dominancia

A társadalom tagjai különböző mértékben igénylik a társadalom vertikális rétegződését. Vannak, akik úgy vélik, hogy a különböző társadalmi csoportok között kívánatosak az alá-fölé rendelő viszonyok, míg mások kifejezetten ellenzik az ilyen típusú hatalmi szerkezeteket. Kutatásunkban arra voltunk kíváncsiak, hogy a társadalom peremére szorult hajléktalanok esetében a Sidanius és Pratto (2005) által megalkotott és továbbfejlesztett szociális dominancia orientáció támogatása hogyan alakul. A hajléktalan lét leírása során eddig kevésbé vizsgált jellemzők felmérését több mint száz budapesti hajléktalannal készített interjú kapcsán mutatjuk be, összefüggésben az általuk fontosnak tartott értékekkel, cselekvéseik motivációival (Schwartz 2003). Az eredményeket országos reprezentatív mintán végzett kutatás eredményeivel vetjük össze (Csepeli és Prazsák 2011).

Marginality and social dominance

People vary how eagerly they acknowledge the vertical hierarchy in society. Some people are against hierarchy between social groups while other people are for such hierarchy. The paper presents results of a research that was carried out in order to explore the attitudes toward hierarchy between social groups among homelessness people. Attitudes toward hierarchy between social groups measured by the scale of Sidanus and Pratto (2005) will be analyzed simultaneously with the value orientations operationalized by S. Schwartz (2003). Results of the investigation will be compared with the results of a recent investigation carried out in a national representative sample (Csepeli, Prazsák, 2011).

Pusztai Gabriella, Ph.D. (15. Emlékezés Tomka Miklósról)

email: gabriela.pusztai@gmail.com

egyetemi docens, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola
Neveléstudományi Program

Vallásosság mentén kialakuló hallgatói értelmező közösségek

A felsőoktatás átstrukturálódása nyomán különösen a perifériális régiók és egyes képzéstípusok hallgatótársadalmában meghatározó tényezővé váltak a korábbihoz képest alacsonyabb státusú, jellegzetesen eltérő kultúrájú ún. nemtradicionális hallgatók, s ezzel a hallgatói szocializáció sajátosan újszerű mintázatai jöttek létre. Mivel elsősorban a hallgatók körében dől el, milyen hallgatói szerepértelmezést és eredményesség-felfogást közvetít egy intézmény, a kapcsolatok hálójában létrejövő vélekedés és magatartás egy-egy kontextusa erősebben formálja mind az újoncok nézeteit, mint bármilyen merész felsőoktatási koncepció vagy pedagógiai módszer, érdemes odafigyelni arra, hogy az oktatáspolitikusok szemszögéből egységesnek tűnő hallgatói kultúra helyét az intézményekben különféle értelmező közösségek valóságkonstrukcióinak néha egymást keresztező irányú terjedése vette át. Végzős alapképzéses (2008, N=1399) és mesterképzést kezdő hallgatóik (2010, N=602) körében végzett kérdőíves vizsgálat eredményeire támaszkodva elmondható, hogy a vizsgált, három országra kiterjedő határmenti felsőoktatási térségben a vallásosság mentén szerveződő hallgatói értelmező közösségek bizonyultak az egyik legbefolyásosabbnak ezen a téren.

Religious interpretative communities of students in higher education

Following of the restructuring of the higher education mainly in student society of the peripheral regions and certain types of training students from the lower strata became determined factor. The so called nontraditional students have divergent/different culture compared to the students composition in former "elit" period of the higher education, and the process and main agents of student socialization seems to be essentially changed. As the role- concept and the interpretation of norms and views about desirable learning outcomes depend on the students' context. Since it is more effective than any curriculum or pedagogical methods in higher education, it is worth highlighting on the interpretative communities and the diffusions of different reality constructions among student society at/on the single campuses. We gathered our data among finals in bachelor (2008, N=1399) and freshmen of master cycle in the crossborder area in the Hungarian-speaking tertiary level institutions of the three countries. The interpretative communities along the religious communities proved one of the most influential agent to transmit higher educational values.

Rajki Zoltán, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósról)

email: rzoltan42@tvnetwork.hu

egyetemi docens, Pannon Egyetem

Az "egyháziasítás" hatása az újprotestáns entitások életére az 1950-es és 1960-as években

Az állam az 1950-es évek elejétől adminisztratív eszközökkel az újprotestáns entitások hitéleti kereteinek szűkítésére, illetve ellenőrzésére törekedett. Közülük több az "egyháziasításuk", illetve intézményesedésük irányába hatott. A folyamat 1958 után felgyorsult, mivel az Állami Egyházügyi Hivatal már politikai eszközökkel is befolyásolta tevékenységüket. Ebben segítségükre volt több az ötvenes végén, illetve a hatvanas években indirekt állami segítséggel megválasztott egyházi vezető. A "hitéleti túlzásokat" (engedély nélküli prédikátorok szereplése, ellenőrizhetetlen istentiszteletek tartása, csendesnapok, konferenciák, nyugati sajtótermékek behozatala, eksztatikus jelenségek) esetükben is tiltották. Szerveződésüket és működésüket igyekeztek úgy befolyásolni, hogy minél több elemében a történelmi egyházak szervezetére hasonlítson, gyengébb vagy erősebb hierarchia kiépülésével kívülről hatékonyabban ellenőrizhető és irányítható legyen. A hagyományos egyházi formákat elutasító közösségek szempontjából ezt a törekvést nevezhetjük egyháziasításnak. Az állam politikája az újprotestáns entitások társadalomhoz, kultúrához, valamint más egyházakhoz való viszonyulásukat is befolyásolta.

The Effect of "Clericalisation" on New Protestant Entities in 1950s and 1960s

The state strived to tighten and control frameworks of the religious life of new protestant entities with administrative measures from the beginning of the 1950s. Many of them were effected by "clericalisation" or institutionalisation. The process accelerated after 1958, because from this time on the State Office for Church Affairs (SOCA) influenced their activities with political measures. Many church leaders who were elected with indirect state assistance at the end of 1950s or 1960s helped the SOCA to achieve its purposes. "Religious excesses" (unlicensed pastors' preaching, unsupervised church services, conferences, etc.) were also forbidden. The SOCA tried to influence and control their organizations and activities and attempted to make them more similar to the already established churches. Furthermore, these entities could be controlled and directed with the development of a weaker or stronger hierarchy. This endeavour can be termed as "clericalisation" from the aspect of those religious entities who rejected traditional ecclesiastical forms. The politics of the state also influenced attitudes of new protestant entities towards society, culture and other churches.

Salat Levente , PhD

(16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája)

email: lsalat@edrc.ro

Babes-Bolyai Tudományegyetem, Politikatudományi Intézet

Nemzeti kisebbségek a felsőoktatásban. Egy OECD vizsgálat tanulságai a romániai magyar felsőoktatás jövőjét illetően

Az erdélyi magyar felsőoktatás helyzete látványosan alakult az elmúlt bő évtized során: a magyarnyelvű felsőoktatási programok iránt érdeklődőknek gazdag választék áll a rendelkezésére mind a szakkínálat, mind az intézményi forma, illetve a regionális lefedettség tekintetében. Az előadás azokra a kihívásokra próbálja felhívni a figyelmet, amelyekkel az erdélyi magyar felsőoktatás szereplőinek, illetve a további fejlesztésekben illetékeseknek kell számolniuk, egy 2008-ban közreadott OECD vizsgálat tanulságai alapján.

National minorities in the tertiary education. The moral of an OECD study concerning the future of the Hungarian language tertiary education in Romania

The tertiary education in Hungarian language has recorded considerable progress over the past decade in Romania: the educational offer has become remarkably diverse, not only in terms of the variety of degrees which can be earned in programs provided in Hungarian language, but also as far as the number of educational institutions and the regional distribution of those are concerned. The presentation will address the issue of the main challenges which actors of the Hungarian language education and agents interested in further developments will have to face, based on some of the messages of an OECD study published in 2008.

Sőrés Anett, PhD hallgató (11. A szocializáció peremvidéke)

email: sanett88@gmail.com

BCE Szociológia Doktori Iskola

Szélsőjobboldali hallgatói csoportok szerveződése és értékvilága

Tervezett előadásomban a címben megjelölt témában készített kutatásom eredményeit szeretném bemutatni. Az ifjúsági csoportok és csoportkultúrák szerveződési kritériumainak feltárása során a politikai ideológia egyedi - elsősorban a virtuális tereken megfigyelhető - reprezentációjára helyeztem a hangsúlyt. Munkám során mind a kínálati, mind a keresleti oldal szegmenseit vizsgáltam - előbbi kvalitatív, utóbbit kvantitatív módszerekkel. A kínálati oldal esetében arra fókuszáltam, hogy milyen tartalmakat (témákat, értékeket, viselkedési mintákat, stb.) közvetítenek az egyes radikális honlapok; míg a keresleti oldal tekintetében arra, hogy a debreceni egyetemisták mennyire élnek a szélsőjobboldali internetes oldalak fogyasztásának lehetőségével, valamint hogy ezeknek a portáloknak a látogatása milyen háttérváltozókkal hozható összefüggésbe. Bemutatandó kutatási eredményeim igazolták, hogy az internetes oldalaknak nagy szerepük van a szélsőjobboldalt preferáló fiatalok szerveződésében, illetve hogy e közösségen belül is körülhatárolhatóak tipikus fogyasztói csoportok.

Organization and value-creation of extreme right student groups

In my planned execution I would like to present the results of my research in the theme above. In the course of opening up the organization criteria of the youth groups and subcultures I focused on the special - first of all virtual - representation of the political ideology. I analysed both the supply and the demand side - the former with qualitative, the latter with quantitative methods. At the supply side I concentrate on the contents mediated by the radical homepages, and at the demand side on the consumption habits of the students of the University of Debrecen. The results I will present have argued that these pages on the net play important role in the organization of the youth who prefer the right wing extremism - and that in these groups can be circumscribed consumption types too.

Szabó Máté - dr. Hajas Barnabás, dr. jur. (1. Természeti katasztrófák szociológiája)

email: hajas@obh.hu

egyetemi tanár és egyetemi adjunktus, Országgyűlési Biztos Hivatala

email: hajas@obh.hu

osztályvezető, Országgyűlési Biztos Hivatala

Katasztrófavédelmi intézmény és szabályrendszer ombudsmani vizsgálatának tapasztalatai

Az elmúlt tíz évben az ombudsmanok időről időre visszatérően szembesültek a természeti katasztrófák megelőzésével, előrejelzésével, az emberi és anyagi javak mentésével, valamint a károk elhárításával és a következmények felszámolásával kapcsolatos állami (túlnyomó részt hatósági) tevékenység során felmerülő, valamint közszolgáltatói feladatok ellátásával kapcsolatos visszasságokkal. Ezek orvoslására számos intézkedést (ajánlást, jogalkotási javaslatot) fogalmaztak meg. 2010-ben sajnálatos módon természeti és ipari katasztrófák sora sújtotta az országot. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa több - az egyes katasztrófákkal kapcsolatos - konkrét ügyben indított vizsgálatot. A másfél évtizedes ombudsmani gyakorlat, valamint az elmúlt év tapasztalatai azonban rávilágítottak arra, hogy szükségessé vált a katasztrófákkal kapcsolatos állami feladatok ellátásának új, komplex szemléletű értékelése, az egyes állami szervek katasztrófavédelmi feladataival kapcsolatos együttműködésének egyes alapjogi összefüggéseinek vizsgálata (Ezzel összefüggésben indokolt megjegyezni, hogy - a tapasztalatok szerint - a beavatkozó készenléti szolgálatok tagjainak alapvető jogaival (egyenlő munkáért egyenlő bér, pihenéshez való jog, sőt akár kiképzettségbeli, felszerelésbéli és irányítási/vezetési hiányosságok miatt akár az élethez való joggal) összefüggő visszasságokra utaló körülmények gyanúja sem zárható ki kategorikusan). A következő témaköröket kívánjuk vizsgálataink fókuszpontjába helyezni: 1. a rendészeti szervek katasztrófavédelmi feladataival kapcsolódó pszichológiai ellátása. 2. A Magyar Honvédség részvétele a vörösiszap-katasztrófa utáni kármentesítésben. A vizsgálat eredményéhez képest, és annak tapasztalatainak felhasználásával a Magyar Honvédség, a rendészeti szervek, valamint más állami és önkormányzati szervek az egyes rendkívüli események alatt, továbbá ezt követő együttműködésének vizsgálata is lefolytatható. Ez utóbbi témakör valószínűleg helyszíni vizsgálatokat nem igényel. 3. a katasztrófavédelmi helyzetek esetén a szakszerű irányítás kérdése (Ezt az árvízi helyzetek kapcsán, érintőlegesen már vizsgálta az országgyűlési biztos, utóvizsgálatára a korábbi jelentésre adott válaszok feldolgozását követően döntjük el.) 4. A tűzoltóság irányítása, szervezete, kapcsolata a katasztrófavédelmi szervezettel, polgári védelemmel; továbbá az egyes készenléti szolgálatok beavatkozásának időszükséglete, valamint a beavatkozások gyors és szakszerű végrehajtásához szükséges tárgyi feltételek vizsgálata 5. a katasztrófák megelőzését szolgáló hatósági ellenőrzések, a megelőzést szolgáló szabályrendszer (felül)vizsgálata, illetve e szempontok megjelenése a kiemelt beruházások (így különösen a gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése) tervezése és engedélyezése során. 6. a korábbi átfogó ombudsmani vizsgálatok, így a tűzoltóságokkal, rendőrséggel,

valamint a 2006. augusztus 20-i tűzijáték alatt bekövetkezett katasztrófával összefüggő jelentések utóvizsgálata. Tapasztalataink szerint nem vezet eredményre, ha az ombudsman csupán az egyes hatósági (közigazgatási, rendészeti) eljárásokat és intézkedéseket vizsgálná, ugyanis azok során az állampolgárok nagyobb csoportját érintő alapjogi sérelmeknek mindössze egy - feltehetőleg kisebb - részét tárhatnánk fel. E kérdések pedig különösen az állampolgárok helyzetében a katasztrófa nyomán kialakult súlyos következmények enyhítésével, valamint felszámolásával függenek össze. Erre figyelemmel vizsgáljuk a kármenetesítés, kártalanítás, kárenyhítés gyakorlatát és a mindezekkel összefüggő eljárási garanciákat, továbbá a különféle állami, önkormányzati és civil szervezetek szerepét a kártalanítási, kárenyhítési eljárásokban.

Szalma Ivett, doktorjelölt - Szél Bernadett, Ph.D. - Takács Judit, Ph.D.

(14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?)

email: szalma@socio.mta.hu

kutató, MTA SZKI, BCE Szociológia Doktori Iskola

email: bernadett.szel@uni-corvinus.hu

Budapesti Corvinus Egyetem

email: takacs@socio.mta.hu

Magyar Tudományos Akadémia, Szociológia Kutatóintézet

Társadalmi szerepekkel kapcsolatos attitűdök a válság előtt és után

Társadalmi szerepekkel kapcsolatos attitűdök a 2008-as gazdasági válság előtt és után Magyarországon Korábbi kutatások eredményei alapján (Pongrácz 2009; Tóth 2002; Blaskó 2006) Magyarország azon országok közé tartozik, ahol a nemi szerepek erősen hagyományos mintát követnek; habár a kétkeresős családmódel régóta domináns, a népesség többsége mégis a férfiakat tartja elsődleges kenyérkeresőnek. Jelen kutatásunk azt vizsgálja, hogy a nemi szerepekkel kapcsolatos attitűdök miként változtak a 2008-as gazdasági válság hatására. Feltételezzük, hogy ennek következtében a tradicionális szerepelvárások enyhülnek; kiemelten érvényesnek gondoljuk ezt a nők munkavállalásával kapcsolatos attitűdökre, mivel pénzügyileg érzékeny körülmények között a nők munkába állása képes lehet stabilizálni a családok egzisztenciáját. A gazdasági válság rövidtávú hatásait kutatjuk az European Social Survey (ESS) 2. és 5. hullámának adatbázisát használva, amelyekben rotációs modul fókuszál a család, a munka és a jólét kérdéskörére. Így lehetővé válik, hogy a válság előtti (2005) és utáni (2010) attitűdöket összehasonlítva feltáró elemzéssel, leíró statisztikákkal és magyarázó modellekkel vonjunk le következtetéseket. További tervezett kutatásaink az Európai szintű összehasonlításra is kiterjednek. References: Blaskó, Zs. (2006): Women Nők és férfiak - keresőmunka, házimunka. ISSP 2002. KSH, 115. Pongrácz, Tné (2009): A párkapcsolatok jellegzetességei. In Demográfiai Portré 2009. 9-19. Tóth, O. (2002): Házasság és gyermek: vélekedés és viselkedés. Letöltve: <http://www.c3.hu/scripta/szazadveg/11/toth.htm>. 2010/10/06

Gender role attitudes before and after the crisis

Gender role attitudes before and after the financial crisis of 2008 in Hungary Previous research (Pongrácz 2009; Tóth 2002; Blaskó 2006) shows that Hungarian society has a rather traditional perception when it comes to sharing male and female roles, family values. Although - due to state-socialism - the dual-earner family model has been the dominant one for a long time, in Hungary many people still share the opinion that primarily men should be the main breadwinners within families, which can lead to a secondary labour market status for women. The proposed research will examine

whether this gendered perspective concerning labour market positions has changed due to the economic crisis. We expect the rapid erosion of more traditional gender attitudes, in particular concerning women's obligation to stay at home with small children, and concerning the priority, which should be given to men in periods of job scarcity, while in order to avoid financial difficulties and stabilize the financial situation of families with children female employment is necessary in most Hungarian families. The new period of recession raises important questions about the future implications of these trends. To analyse the short-term effects of the financial crisis on gender role attitudes, the third and the fifth waves of the European Social Survey database will be used. In both waves (2006, 2010) a rotated module is included, focusing on work, family and well-being issues, which will enable us to compare the attitudes before and after the crisis. In order to explore the changes in gender role attitudes in Hungary we will apply descriptive statistics as well as factor analysis. This analysis can also be extended to include data from other European countries when these data will become available. References: Blaskó, Zs. (2006): Women and Men - Paid-work, Housework. [Nők és férfiak - keresőmunka, házimunka] ISSP survey as of 2002 focusing on the family. Hungarian Central Statistical Office, 115. Pongrácz, Tné (2009): Characteristics of Partnerships [A párkapcsolatok jellegzetességei.] In Demográfiai Portré 2009. 9-19. Tóth, O. (2002): Marriage and Child: Opinion and Behaviour [Házasság és gyermek: vélekedés és viselkedés] Downloaded: <http://www.c3.hu/scripta/szazadveg/11/toth.htm>. as of 6/10/2010

Szél Bernadett, PhD - Szalma Ivett, PhD jelölt (14. A család

átalakulása: válság vagy megújulás?)

email: bernadett.szel@uni-corvinus.hu

BCE Szociológia Doktori Iskola

email: iszalma@gmail.com

Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia Doktori Iskola

A háztartáson belüli munkamegosztás és a munkaerő-piaci részvétel hatása a párkapcsolat összetartására

A háztartáson belüli munkamegosztás és a munkaerő-piaci részvétel hatása a párkapcsolat összetartására Korábbi kutatások igazolták, hogy a nők munkapiaci helyzete és gyermekvállalási magatartásuk között erős összefüggés van (Bukodi 2004, Spéder-Kapitány 2009, Szalma 2010), bár ennek iránya még nem tisztázott. Más kutatások azt vizsgálják, hogy a háztartási munka megosztása miként befolyásolja a családok fertilitását (Takács 2008, Szél 2011). Jelen kutatás e két szempont szimultán vizsgálatára törekszik: azt vizsgáljuk, hogy a nők fizetett munkához való hozzáférése valamint a nem fizetett (háztartási) munkavégzés szimmetrikussága miként hat a gyermekvállalásra. Összehasonlító elemzést végzünk hat európai országban; a kutatáshoz a Generation and Gender Survey (GGS) adatait használjuk. Az elemzést az egygyermekes nők körében végezzük el, és azt kutatjuk, hogy a fentiek miként hatnak a második gyermek vállalásának szándékára. A kutatásban sokdimenziós skálázással és magyarázó modellekkel dolgozunk. Hivatkozások: Bukodi Erzsébet [2004] Ki, mikor, kivel (nem) házasodik? Párvalasztás Magyarországon. Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság- Századvég Kiadó, Budapest 2004. Spéder Zolt - Kapitány Balázs [2006] Szülővé válás az ezredforduló után: a strukturális körülmények és a tudati tényezők szerepe az első gyermek vállalásakor. In: Társadalmi Riport 2002. Kolosi T. -Tóth I. Gy. - Vulkovich Gy. (szerk.) TÁRKI, Budapest 2006. Szalma Ivett [2010] Attitűdök a házasságról és a gyermekvállalásról. In Demográfia 2010. LIII. Évf. 1. pp 38-67. Szél Bernadett [2010] A párkapcsolati összetartást segítő minták elemzése. Doktori értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem, Szociológiai Doktori Iskola, Budapest 2010. Idézve: a szerző engedélyével.

Household labor division and labor market patterns supporting partnership cohesion

Household labor division and labor market patterns supporting partnership cohesion Previous researches show that there is strong relationship between the labor market position and fertility behavior of women (Bukodi 2004, Spéder-Kapitány 2009, Szalma 2010), however the direction of this relation is blurred. Other researches focus on how the household labor division patterns influence fertility (Takács 2008, Szél 2011). The current research aims at analyzing these two aspects simultaneously: we look into how the access of women to paid work and the symmetric division of unpaid work (household labor) effect fertility. A comparative analysis will be accomplished among six European countries based on the Gender and Generations Survey (GGS). The

research focuses on women with one child and it will be analyzed how the above circumstances affect the intention of having a second child. The methodology includes multidimensional scaling and causal modeling. References: Bukodi, Erzsébet [2004] Who, when and with whom does marry? (Ki, mikor, kivel (nem) házasodik? Párválasztás Magyarországon Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság- Századvég Kiadó, Budapest 2004. Spéder, Zsolt - Kapitány Balázs [2006] Becoming parents after the millennium (Szülővé válás az ezredforduló után: a strukturális körülmények és a tudati tényezők szerepe az első gyermek vállalásakor.) In: Társadalmi Riport 2002. Kolosi T. -Tóth I. Gy. - Vulkovich Gy. (szerk.) TÁRKI, Budapest 2006. Szalma, Ivett [2010] Attitudes towards marriage and childbearing. (Attitűdök a házasságról és a gyermekvállalásról.) In Demográfia 2010. LIII. Évf. 1. pp 38-67. Szél, Bernadett [2010] Analyzing the patterns supporting partnership cohesion. (A párkapcsolati összetartást segítő minták elemzése) Doktori értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem, Szociológiai Doktori Iskola, Budapest 2010. Idézve: a szerző engedélyével.

Szendrő Zoltán (3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései)

email: szz@mtapti.hu

Miskolci Egyetem Szociológiai Intézet

A válság módszertana, avagy a módszertan válsága

Az empirikus szociológia módszertana számára a legnagyobb kihívást a "tipikustól" eltérő társadalmi csoportok, a válságban átrendeződő rétegek, a társadalom peremén élők megtalálása, azaz a minta kiválasztása jelenti. Noha az elmúlt két évtizedben az elemzési módszerek mellett a kiválasztási technikák fejlődtek leginkább, a ritka, eltűnedező, rejtett populációt célzó mintavétel szinte csak a nem-véletlen kiválasztási módszerekre korlátozódott. Mivel a statisztikai elemzés egyáltalán nem támogatja az ilyen típusú mintákból levont általánosításokat, következtetéseket, a mintavételi technikák fejlesztésében az eddigi lehetőségek mellett a nehezen elérhető, ritka populációk véletlen mintával történő kiválasztása igen fontos lépés. Ezen új módszerek sajnálatos módon egyáltalán nem hasznosulnak idehaza. Kis, véletlen mintás kutatásokról hallani sem lehet, még mindig az országos általános nagy felmérések jellemzőek szemben a koncentrált, problémaorientált kis-mintás felvételekkel. Ezen új módszerek alkalmazása pedig nemcsak elméleti, hanem gyakorlati haszonnal is kecsegtet: hatékony megoldást nyújt a válság idején oly jellemző szűkös források, finanszírozási problémák keretei között.

The Methodology of Crisis vs. Crisis in Methodology

The most challenging for the methodology of empirical sociology is to find atypical social groups, in crisis realigning layers of society, and people living at the periphery of society, i.e. the selection of the sample. However, during the last centuries, like analyzing methods the technique of selection has developed spectacularly, sampling which targets the rare and hidden groups was confined to almost non-random selection methods. Since statistical analysis is not in favour of conclusions and generalizations deduced from the above mentioned samples, it is an important step in the development of sampling methods/techniques to reach rare populations via random sampling. Unfortunately, these new methods are not in use at all in Hungary. We cannot hear about surveys with small and random samples; still the huge and general surveys are characteristic as compared with well-focused surveys with a small sample. These new methods promise not only theoretical, but as well pragmatic advantages: they provide effective solutions in time of crisis when financial support is rather scarce.

Szentesi Balázs, PhD hallgató (6. Interetnikus viszonyok)

email: balazs.szentesi@gmail.com

terapeuta, tudományos tanácsadó, Nap-Kör Mentálhigiénés Alapítvány, PTE BTK
Nyelvtudományi Doktori Iskola

Interkulturális alkudozás - normarendszerek közötti párbeszéd egy cigány gyermeket célzó oktatási kezdeményezés keretein belül

A társadalmi periférián élő cigányságról szóló közbeszéd szociálisan érzékeny oldalán gyakran úgy tekintenek az interkulturális konfliktusokra, mint amelyek elmélyíthetik a többség és a cigányság közötti társadalmi szakadékot, ill. emellett sokszor hiányolják a segítő attitűdöt a hátrányos helyzetű népességre vonatkozó döntésekből, intézkedésekből. Azonban a segítő attitűd nem feltétlenül pozitív hatású, sőt - önreflexió hiányában vagy etnocentrizmussal párosulva - leginkább a fennálló viszonyok megerősítése felé hat. Ugyanakkor vannak olyan interkulturális helyzetek, amelyekben az elkerülhetetlenül megjelenő konfliktusok reflektív felvállalása szükséges a békés és hatékony együttműködés kialakításához. Az előadás egy kelet-magyarországi faluban végzett pilot kutatás eredményeit mutatja be. Beszámol arról, ahogyan egy jó szándékú oktatási kezdeményezés zátonyra fut a magyar nevelők és cigánygyerekek közötti "segítő/megsegített" viszony jellegzetességei miatt, miközben a közös tevékenységek során kialakuló interkulturális konfliktusok sokszor pozitív hatással vannak az eltérő szocio-kulturális háttérű személyek egymáshoz való közeledésére.

Intercultural bargaining: dialogue between different structures of norms in the framework of a tutoring initiative for Hungarian Rom children

There is a sensitive and sympathetic side of the public discourse about marginalized Rom people in Hungary. This side is often concerned about intercultural conflicts, which may widen the gap between the majority and the Rom society even further. They also find many decisions and disposals towards the underprivileged wanting a helpful attitude. Helpful attitudes, however, do not necessarily have a positive outcome. Moreover, they may - when lacking reflectivity or when interlinked with ethnocentrism - effect towards the stabilization of existing circumstances. At the same time there are such intercultural situations, where assuming the inevitable conflicts in a reflective way is a necessary precondition to evolving a peaceful and successful cooperation. This paper will outline the results of a pilot research made in an East-Hungarian village. It will relate, how a well-meaning tutoring initiative proved abortive due to the "supporter/supported" relationship between Rom children and their Hungarian tutors, and how on the other hand intercultural conflicts during collective activities may as well have a positive effect on the orientation of the people involved towards each other.

Szepessy Péter Donát, PhD (5. Túlélési stratégiák: traumák és utóéletük)

email: bolszuti@uni-miskolc.hu

adjunktus, Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar Szociológiai Intézet, ME BTK
Irodalomtudományi Doktori Iskola

A magyar értelmiség válságérzékelése az elmúlt száz évben

Az előadás a következő kérdésekkel kíván foglalkozni. Mi a válság? Mi teszi válsággá a szokásos működési zavarokat, strukturális problémákat? A magyar értelmiség hogyan élte meg, közelítette meg az elmúlt száz évben azt, amit 'válságnak' nevezett. Van-e sajátos magyar válság-érzékelés? Fel lehet-e fedezni valami szabályosságot a 'válság-narratívák' születésében? Mennyiben épülnek egymásra a válság-narratívák? Mennyiben járulnak hozzá a korábbi narratívák a későbbi észlelésekhez, értelmezésekhez? Az előadás nem a válságok egymásutániségének katalógusát szeretné felvázolni, hanem egyfajta próbálkozás a magyar "válságlogika" rekonstrukciójára. A válságok születnek-e egymásból, vagy a válságnarratívák? Van-e ezekben, illetve egyikben vagy másikban, szükségszerűség? A többféle (politika, gazdasági, társadalmi, demográfiai, stb.) válság lehetővé teszi-e egységes válság-leíró nyelvezet kialakulását? A különböző politikai kurzusok mennyiben befolyásolták a nyelvezet alakulását?

The Hungarian intelligentsia's perception of crisis in the last hundred years

The discourse deals with the following questions: What is crisis? What alters normal operational disturbances or structural problems into crisis? In the last hundred years how did the Hungarian intelligentsia experience and approach what it deemed a 'crisis'? Is there a specific Hungarian perception of crisis? Can one discover a regularity in the nascency of crisis narratives? How much do crisis narratives build on each other? What is the contribution of the previous narratives to subsequent perceptions and interpretations? The discourse doesn't want to feature a chronology of crises, but is an attempt to reconstruct Hungarian crisis-logic. Do crises give rise to other crises, and narratives to other narratives? Furthermore, do the crises or crisis narratives give birth to each other? Is there in one or other a necessity? Do the various types of crises (political, economical, social, demographical, etc) allow the development of a single crisis-descriptive language? How much influence did the different political courses have on the evolution of this language?

Szilágyiné dr Szemkeő Judit, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósrá)

email: juditsz2@gmail.com

Szilágyi Tanácsadó Betéti Társaság

Befolyásolja-e a családi és közösségi nevelés és az iskolák eredményességét?

Az ember születésétől fogva interszubjektív lény, aki másokkal való kapcsolatában ismeri meg önmagát, és a világot. Az iskolának - amely a gyermekek életvilágába korai fejlődésük meghatározó szakasza után lép be - közösséggé kell integrálnia a nagyon eltérő családi közösségi kultúrákból (életvilágokból) érkező gyermekeket is. Az iskolának meg kell felelniük egyrészt a heterogén környezeti elvárás-rendszernek, másrészt - eltérő lehetőségek mellett - az állam egységesítési törekvéseinek. Az állam csak az oktató tananyagot szabályozza? Csak a felekezeti iskolák vállaljanak nevelési elveket? Állításom, hogy az életvilágok elméletének adaptálásával az iskolarendszert és az iskolák működését átfogó társadalom-képbe ágyazva a problémák és eredmények értelmezhetőbbé válnak. Az elmélet alkalmazásával belátható a sokszínűség fontossága, ugyanakkor a konszenzus szükségessége, az értékek és közös célok jelentősége. A kommunikatív életvilágok, kiemelten a hiteles közlés elméletének segítségével új megvilágításba kerülnek az oktatási rendszer működésének olyan kérdései, mint a tantervek, a NAT, oktatás eredményessége.

The influence of upbringing on education

We are intersubjective creatures from the time of our birth. We get acquainted with our enclosed world through our contacts with other people surrounding us. The schools must create communities from children having different cultural background, which influenced them during very important early years of their development. This way the schools must meet both the mixed expectations of different lifeworlds and the requirement of the state to create cultural unification. I try to answer some questions. Must the role of the state be limited to curriculum? Only the denominational schools can declare ethical aims connected to education? I state, that the adaptation of the theory of lifeworlds make it possible, to understand the problems and results of education better, as based on the theory, we look at the schools as items enclosed their local society. The most important questions and problems of education (national curricula, effectiveness) get new aspects by the theory of lifeworlds and the communicative actions.

Takács Zoltán, Doktorjelölt (16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája)

email: takac.zoltan@gmail.com

Magyarságkutató Tudományos Társaság, Szabadka

Regionális és határon átívelő felsőoktatási intézménykapcsolatok és együttműködések Észak- Vajdaságban

A konferencia előadás egy nemzetközi kutatási projekt (Integrating (Trans-)National Migrants in Transition States (TRANSMIG) SCOPES Project (2009-2012) eredményeiről számol be. A kutatási projekt támogatója a Svájci Nemzeti Tudományos Alap (SNSF Swiss National Science Foundation), a kutatási projekt koordinátora Prof. Dr. Doris Wastl-Walter, Berni Egyetem, Földrajztudományi Intézet. Szerbiai partner: Magyarságkutató Tudományos Társaság, Szabadka, projektfelelős: Prof. Dr. Gábrity Molnár Irén. A tanulmányban az Észak- vajdasági határrégió felsőoktatása kerül bemutatásra. A régiót két ország (Magyarország - EU) és Szerbia (nem EU-s tagország) között húzódó határ szeli ketté, ahol viszont, a természetes, kulturális (nemzeti - magyar kisebbség), nyelvi és gazdasági kapcsolatok megléte a jellemző. A kutatás során a határrégió intézményi kapacitásai kerülnek bemutatásra, a határrégió társadalmi, nyelvi és kulturális kohéziójának, felzárkózásának lehetőségeit vizsgálva (hangsúlyozva továbbá a határrégió lakosságának folyamatos diverzitását és mobilitását). A két ország között a legjelentősebb együttműködési hálózatot a felsőoktatási és egyéb kulturális intézmények képviselik. Egyéni szinten, az ingázó vajdasági magyar hallgatók karakteres csoportja emelhető ki a határrégióban. A Vajdasági magyar hallgatók tanulmányi célú migrációja a '90-es években kezdődik meg, illetve válik egyre intenzívebbé. A probléma forrása: politikai problémák, háború, gazdasági kilátástalanság, jövőkép hiánya, felsőoktatási (magyar nyelvű, helybeli) képzési lehetőségek szűkösége, nyelvi problémák (szerb nyelv), a hallgatók elégtelen tudományterületi megoszlása, bizonyos profilok alacsony munkaerő-piaci érvényesülése, magyarországi ösztöndíj politika, stb.. A 2010-es évben magyar felsőoktatási intézményekben 1 385 szerbiai állampolgárságú hallgató tanul, míg a Szülőföldön, az Újvidéki Egyetemen (állami karokon és főiskolákon) összesen 3 152 hallgató tanult. Így Magyarország jelentős tanulási célú migráció célpontja. A diploma megszerzésével kevesen térnek haza (becslés: 30%). Így a magyar kisebbség jövője válik kérdésessé a Vajdaságban, ugyanis demográfiai kapacitásaik, létszámuk és részarányuk folyamatosan csökken (1991: 16,9%, 2001: 14,3%). A helyi-regionális elit (kisebbségi - akadémiai és politikai), mint „változásmenedzserek“ kezdeményezésével lehetőség nyílhatna a régió felsőoktatásának felzárkóztatására (pl. multietnikus egyetemalapítás, közös (többnyelvű) képzési programok, határon átívelő tudományos együttműködések). A helyi-regionális elit Magyarország és Szerbia közötti együttműködésekben játszott szerepe, valamint a határrégió felsőoktatási intézményeinek jövőbeli kapacitálhatósága képezi a kutatás tárgyát. (Módszertan: statisztikai adatelemzés, szakirodalmi feldolgozás (magyar és szerb szakirodalom) és empirikus kutatás - 20 intézményvezetői mélyinterjú).

Regional and Cross-border Cooperation in Higher Education of North-Vojvodina

The proposal summarizes the first year research results of the applicant within the project: The Integrating (trans)national migrants in transition states (TRANSMIG) - joint research project in the framework of the co-operation program SCOPES (2009-2012), submitted to the Swiss National Science Foundation (SNSF), coordinated by Prof. Dr. Doris Wastl-Walter (Department of Geography, University of Bern). Serbian Partner: Scientific Association for Hungarology Research, Subotica, coordinated by Prof. Dr. Irén Gábrity-Molnár. The border region "Severna Vojvodina" - Serbia is considered in this proposal. It should be emphasized that this border region is „divided” by two states, EU (Hungary) and not EU members (Serbia), although there are natural, cultural (national - Hungarian minority), linguistic and economic contacts among the closed borders. The institutional cooperating capacities were analyzed according to the question of social, linguistic and cultural cohesion of border region (emphasizing the permanent mobility and diversity of its inhabitants). The most important cooperation-channel is higher education and cultural institutions. The high motive and number of emigrating/commuting Hungarian students towards Hungary began in 1990. In 2010, 1 385 Hungarian students (from Vojvodina) studied in HU, and 3 152 in SRB. There is high concentrated student mobility between HU-SRB. It causes a very low returning rate of educated young elite (relating to some estimates: 30%). So, the future of the Hungarian minority is becoming questionable in Serbia, in the Autonomous Province of Vojvodina, where their percentage within the whole population is remarkably decreasing (1991: 16.9%, 2001: 14.3%). The local-regional (academic and political) elite of minority, as the “changing agents” should initiate educational, cultural, linguistic and economic cooperation in the border region (for example, establishing a multiethnic university, organizing common (multilingual) educational programs, crossing the border and closing up the region). The role of local-regional elite was considered in processes of cooperation between Serbia and Hungary (Methodology: statistical data comparisons in the border region, analyses of literature (Hungarian, Serbian) and empirical research - 20 interviews)

Tardos Róbert, CSc (3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései)

email: tardosr@gmail.com

tudományos főmunkatárs, MTA-ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport, MTA

Lecsúszás, pozícióváltás, konfliktuspotenciál - peremhelyzetek, ambivalens miliók dinamikus szociológiai értelmezései -

Lecsúszás, pozícióváltás, konfliktuspotenciál Az elhúzódó gazdasági válságjelenségek (a korábbi várakozásokhoz képest túlzottan bizonyuló kötelezettségvállalások, egy kedvezőbb periódus talaján született, majd kevésbé realizálódó tanulmányi befektetések) olyan társadalmi csoportokban is egzisztenciális peremszituációt, (nem csupán a szubjektív frusztráció értelmében vett) deprivált helyzeteket eredményezhetnek, amelyek korábban viszonylag mentesek voltak a gazdasági-társadalmi hátrányok különböző jellemzőitől. Jóllehet a szociológiai elméletek különböző irányzatai egyaránt alkalmas megközelítéseket kínálnak fel az ilyen helyzetek, s a nyomukban egyszerre fellépő biztonság- és változás igény, nem egyszer radikális attitűdök értelmezésére, ezeket gyakran háttérbe szorítja a társadalmi hátrány és konfliktuspotenciál közti közvetlen összefüggés statikus tételezése. A prezentáció Blau, Lenski, Bourdieu és Breiger (interszekció-konszolidáció, státuszinkonzisztencia, pályaív és dualitás) koncepciói és az Angelusz Róberttel végvégzett kulturális-interakciós rétegződés vizsgálatok alapján kialakított miliótípológia révén keres választ ezekre a kérdésekre.

Slipping down, shift of position, potential for conflict - dynamic sociological interpretations of marginal situations and milieu ambivalence

Slipping down, shift of position, potential for conflict Prolonged manifestations of economic crisis (with excessive liabilities brought about by earlier expectations or failed educational investments generated by calculations of a more prosperous period) may result in marginal situations in an existential sense, deprived life conditions (taken literally, not only in terms of a subjective frustration) among social groups that had been relatively immune from economic and social handicaps. Though a plurality of sociological reasonings present themselves for the interpretation of such situations and the parallel need of stability and change, with often radical attitudes in their wake, these get frequently pushed to the background by static assumptions concerning the relationship between social disadvantages and the potential for conflict. The presentation wishes to outline these problems on the basis of notions like intersection/consolidation, status inconsistency, trajectory and duality by Blau, Lenski, Bourdieu and Breiger and the findings of a milieu typology based on a series of surveys conducted with Robert Angelusz on domestic cultural and interactional stratification.

Tibori Timea, CSc (12. Életformák, életmódok)

email: tiborit@socio.mta.hu

MTA Szociológiai Kutatóintézet

Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság növekedésének mértéke

A kutatás célja az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság, ill. az egyéni és társadalmi diszkriminációval kapcsolatos tapasztalatok mérése és elemzése volt egy 1000 fős országos reprezentatív minta megkérdezésével, valamint 3x200 fős almintán (fogyatékkal élők, romák, LMBT emberek). Előfeltevésünk az volt, hogy a magyar társadalomban újratermelődtek és elmélyültek a nemek közötti különbségek, a többségi-kisebbségi feszültségek, a munkaerőpiaci kiszolgáltatottság - különösen az aluliskolázottak, a hátrányos helyzetű települések esetében -és felerősödött az eltérő szexuális orientációjúakkal szembeni kirekesztés, stigmatizálás.

Extent of Gaining Knowledge of One's Rights as a Victim of Discrimination

The major objective of the research was to measure the extent of knowledge of one's rights as a victim of discrimination and the different experiences people have related to discrimination on a representative national sample of 1000 respondents, and three sub-samples comprised of people with disabilities, Roma, and LGBT people. This research report is the summary of the first wave results of a two-stage research project. According to our hypothesis, in the recent developments of the Hungarian society gender inequalities have been reproduced resulting in a wider gender gap, tensions among minorities and the majority grew, vulnerability on the labour market affected larger segments of the population, furthermore, exclusion and stigmatisation increased against people of different sexual orientation.

Tornyai Zsuzsa Zsófia, doktorjelölt - Bocsi Veronika, PhD

(15. Emlékezés Tomka Miklósról)

email: tornyizsuzsa@gmail.com

tanársegéd, Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar, Debreceni Egyetem BTK Humán Tudományok Doktori Iskola

email: bocsiveron@gmail.com

adjunktus, Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar, Debreceni Egyetem BTK Humán Tudományok Doktori Iskola

A vallás értékpszichológiai vizsgálata egy regionális elemzés tükrében

A Debreceni Egyetemen 2007-ben a TERD-kutatás keretein belül történő adatfelvétel egyik kérdésblokkja a hallgatók értékpreferenciáit elemezte. Jelen empirikus elemzés alapvető célja ezen adatbázis alapján a "Partium" térség hallgatóinak értékpszichológiai feltérképezése volt, ugyanakkor ennek során vizsgálódásunk homlokterébe egyre inkább a vallás, mint érték került, amely az értékvilágok egyik legmeghatározóbb pontjának mutatkozott. Már elemzésünk első szakaszában, a skálaértékek vizsgálatakor szembesültünk azzal a ténnyel, hogy a vallás kitüntetett szereppel bír az értékpreferenciák vizsgálatakor. Elemzésünk következő szakaszában az értékpreferenciák alapján klaszteranalízis segítségével hallgatói csoportokat alakítottunk ki, és négy csoportból három esetében (ateista, vallásos nyitott, nem vallásos zárt) a vallás "rátelepedett" a hallgatói klaszterekre. Ezen csoportok alaposabb vizsgálata egyrészt a különböző klaszterek szocio-kulturális jellemzőinek megragadására fókuszál, valamint az értékek csoportokon belüli együttjárását is megpróbálta modellezni egy korrelációs elemzés segítségével.

The value sociological examination of the religion in the frame of a regional research

At the University of Debrecen in 2007 one group of the questions of the TERD research examined the students' value preferences. The aim of this empirical research is the value sociological examination of the students' in Partium, though the religion as value became the main aspect of our research which seemed to be one of the most important point of the value preferences. In the first phase of our analysis we had already recognised the fact that the religion had one of the most essential role in value preferences. In the second phase of our analysis we formed groups of students with the help of cluster analysis according to value preferences and in the case of the three groups (atheist, religious - open-minded, non religious - open-minded) out of four the religion determined the clusters. The more thorough examination of these groups focused on the emphasise on the socio-cultural characteristics of clusters it tried to examine the parallel movements of the values with the help of correlation analyse.

Török Péter, PhD (15. Emlékezés Tomka Miklósról)

email: torokp@gmail.com

docens, Semmelweis Egyetem, Mentálhigiéné Intézet

Karizma és közösség - egy mozgalom születése?

Az ezredforduló tájékán elinduló néhány fős csoportból mára többeszes hallgatósággá alakult a Pál Ferenc atya keddi esti "alkalmait" ténylegesen, vagy virtuálisan (www.palferi.hu) hallgatók köre. Az előadások mellett mostanra azonban más tevékenységek is kialakultak (mint például bálók, közös téli és nyári túrák, sporttevékenységek, karitatív megmozdulások, önismereti csoportok, munkakeresők köre, stb.), de ezeket, ahogy magukat az alkalmakat sem Pál Ferenc szervezi, hanem egy körülötte kialakult mag. Adott tehát a Theodore Abel (Why Hitler Came into Power, Harvard 1986) által sikeres társadalmi mozgalom négy feltételként felsorolt (1) karizmatikus vezető(ség), és - legalábbis egy - működő (2) szervezet. Van-e, s ha igen, mi az a (3) társadalmi elégedetlenség (hiány, kereslet), amelyre egy hivatalos vallás (katolicizmus) képviselője tud kínálatot, választ adni? Milyen (4) ideológia, üzenet húzódik meg mindebben? Az alkalmakra járók/hallgatók mennyiben azonosulnak a Pál Ferenc által képviselt hivatalos vallással, vagyis mennyiben vallásosak az "egyház tanítását követve", s mennyiben azok a "maguk módján"? Az előadás ezekre a kérdésekre keres választ az alkalmakra járók, alkalmakat ha

Charisma and Community - The Birth of a Movement?

The number of people physically or virtually (www.palferi.hu) listening to Fr. Ferenc Pál on Tuesday evenings is several thousands, but was only a handful when it began around the second millennium. Apart from the lectures, other activities - for instance balls, winter and summer excursions, sport and charity activities, self-knowledge (psycho- and bibliodrama) groups - have developed. These activities, however, like the Tuesday evening lectures are not organized by Ferenc Pál, rather by a core-group evolved around him. From the four necessary requirements of a successful social movement, as listed by Theodore Abel (Why Hitler Came into Power, Harvard 1986), given are the (1) charismatic leader(ship), and - at least - a functioning (2) organization. Is there, and if there is, what is the (3) social discontent (demand) to which the representative of an official religion (Catholicism) can offer answers? What kind of (4) ideology is in the background? To what extent do the listeners identify with the official religion represented by Fr. Pál, i.e. to what extent are they religious "according to the teaching of the church" and to what extent are they religious "on their own way".

Tóth Gergely, PhD hallgató - Hajnáczy Tamás, MA hallgató

(9. Települési hátrányok)

email: toth.gergo@gmail.com

Phd hallgató, ELTE-TÁTK, Statisztika tanszék, ELTE-TÁTK, Szociológia doktori iskola

email: hajnaczy_tamas@freemail.hu

Telepről telepre? Földbevájt telepről szerepkör nélküli "telep"-ülésre. A tiszabői telepfelszámolás

Az 1961-es MSZMP KB PB határozata célul tűzték ki az ország 2100 cigánytelepének felszámolását, amely szerint a telepek „rendszerint egészségtelen, ősztől tavaszig szinte megközelíthetetlen területen (erdők, mocsarak mentén) vannak, s lakóik emberi lakásra alkalmatlan építményekben, helyenként földbe vájt kunyhókban élnek”. A telepfelszámolás végrehajtásának érdekében kiadták a 2014/1964-es kormányhatározat és a 2/1965-ös EM-PM együttes rendeletet. 1968-at követően létrehozták a Megyei Koordinációs Bizottságokat, és az újonnan létrehozott Szolnok megyei Koordinációs Bizottság Tiszabón lakásvásárlási programot hajtott végre. Előadásunk tárgya ennek a társadalmi kísérletnek, azaz az elszórt telepítés hatásainak a bemutatása, különös tekintettel a belső térbeli tagozódásának a változásaira. Kutatásunk tehát elsősorban az eddig kevésbé vizsgált lakásvásárlási program eredményeire koncentrálna, szociológiai szempontból újszerű elemzési anyagok felhasználása által.

From shanty settlements to shanty villages? The liquidation of the gipsy settlement in Tiszabó

In the year 1961, the central committee of MSZMP made a decision on the liquidation of 2100 gypsy settlements. According to this document, the settlements in question were located “usually in an unhealthy area (in forests or on marshy ground), which made them virtually unapproachable from autumn until spring, and their people lived in buildings unsuitable for human habitation which, in some cases, could be best described as earth dugouts”. In order to implement this decision more Government Decrees were adopted. After 1968, the County Coordination Commissions were established, and the newly set-up Coordination Commission of Szolnok County launched a program in Tiszabó. As part of the “experiment”, in Tiszabó flats were purchased, for the gypsies. The objective of our lecture is to show the effects of this social experiment with a detailed spatial analysis of the dynamics of the social's changes in Tiszabó. Our second goal is to adopt some novel methodological approach in sociology.

Tóth Judit Gabriella, MA (6. Interetnikus viszonyok)

email: toth.judit.gabriella@gmail.com

Külső munkatárs, Miskolci Egyetem

Bükk szlovák települések asszimilációs folyamatai

A szerző 2005 óta kutatja a bükk szlovákok lakta települések identitását, asszimilációs folyamatait, nemzetiségi identitásukkal és annak átörökösítésével foglalkozik, mely a nemzetiségi lét fenntartásához nélkülözhetetlen. Két falut vizsgált résztvevő megfigyeléssel, Répáshutát és Bükkszentkeresztet. Mindkét faluban erőteljes asszimilációs folyamatok indultak be az elmúlt években, melyek az egyén szocializációs színterein láthatóan nyomon követhetők. Problémás a nyelv átörökösítése, melyet az oktatás és a magyar nyelvű egyházi szertartások még tovább fokoznak. Bükkszentkeresztben már végbe ment a nyelvváltás folyamata, míg Répáshután is csupán idő kérdése, hogy mikor következik be. Bükkszentkeresztben most már az is nehezen meghatározható, hogy ki is tartozik a nemzetiségi csoporthoz. A nemzetiségi lét már nem játszik szerepet a fiatal generációk életében és a vegyes házasságok az átmenetet jelentik egyik kultúrából a másikba. Valójában csak az évtizedeken át megtartott és megőrzött kulturális tradíciók azok, amelyek fenntarthatják ezeket a szlovák közösségeket. Az olyan hagyományok, mint a néptánc vagy a szlovák ételek jelentik identitásuk magvát és a csoportkohézió biztosítékai.

The author has been searching the identity, the assimilation processes of Slovakian settlements in The Bükk, dealing with their ethnical identity and its passing down on the persons living there now, which is necessary for maintaining the ethnical existence. She searched two villages called Répáshuta and Bükkszentkereszt with the method of participant observation. Strong assimilation processes have started in both villages for the past years, which can be traced visually on the socialisation scenes of the person. The language's passing down causes some problems which are raised more by the education and the Hungarian language of the liturgies. The process of changing of language has already finished in Bükkszentkereszt, but it is also the question of the time when it is going to happen in Répáshuta as well. It is also difficult to determine who could belong to the ethnicity. The ethnical existence doesn't play any role in the life of the young generations and the mixed marriages mean the transition from one culture to the other one. Indeed only the traditions being observed and preserved are the factors which can maintain these Slovakian communities and mean their group cohesion.

Vass László (2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése)

email: vasslaszlo84@gmail.com

MA diák, Zsigmond Király Főiskola

Kábítószerfogyasztás és a traumák szerepe az egyéni életutakban

Kutatásom során 2009-es, kérdőívre és mélyinterjúkra alapuló kutatásomat ismételttem meg 2011-ben. Kutatásomhoz összeállítottam egy 20 kérdésből álló kérdőívet, amely az alábbi kérdésköröket fogja át: kérdéskört fog át: 1. drogokkal kapcsolatos általános ismeretek, 2.a drogok hatásmechanizmusa az emberre, 3.a társadalomra, 4. kapudrog fogalma, 5.drogprevenció hatása. A kérdéssor felhasználásával, 30 személlyel készítettem mélyinterjút a 20-30 éves korosztály körében. Az első csoport tagjai olyan felsőfokú végzettségű, úgynevezett értelmiségi kategóriába sorolható, illegális szereket nem fogyasztók voltak, akik épp diploma előtt állnak illetve már egy vagy több diploma tulajdonosai. A második csoport tagjai olyan felsőfokú végzettségűek voltak, akik rendszeresen fogyasztanak illegális szereket, sőt van köztük olyan is, aki a hétköznapi értelemben véve kábítószerfüggőnek minősül. A harmadik csoportot, az illegális szereket nem fogyasztó középfokú végzettségűek alkották. A negyedik csoportba soroltam a középfokú végzettségű, illegális drogokat fogyasztókat soroltam. 2011-ben ugyanezeket a szerhasználókat kerestem fel és a konferencia célkitűzéséhez igazodva nemcsak a szerhasználati szokásokról beszéltettem őket, hanem a kollektív és egyéni traumák megéléstörténetére helyeztem a hangsúlyt. Vezérfonalul szolgált elemzésemhez a McAdams-i értelemben vett élettörténeti interjúfeldolgozási módszer. Erikson Kai modelljét követve előadásomban a trauma 3 szintjét, az egyéni, a szociális és a kollektív traumát különböztettem meg. Mind a kérdőívek, mind a mélyinterjúk elemzése alapján állítom, hogy az interjúszituációban azon visszaemlékezők, akiket olyan kollektív trauma ért, mint például kitelepítés, nem nosztalgikusan gondolnak a szocialista időszakra. Azok, akiknek családja nagy társadalmi mobilitást élt meg, a rendszerváltást negatívként ábrázolta az interjú során. A rendszerhez való, alapvetően kétféle viszonyulás befolyásolja szerhasználati szokásaikat, véleményüket a könnyű drogok legalizálásáról.

Drug users and impact of traumas Qualitative interview research with drug addicts

Drug users and impact of traumas Qualitative interview research with drug addicts In my paper I will analyse my research. The first phase based on my questionnaires and qualitative interviews which have been carried out my research in 2009. My topics were: 1. common knowledge about drugs 2. the impact of drugs on people 3. on society, 4. tipology of drugs. I created four groups (1.non-users, high-school-graduated, 2. drug users, high-school-graduated, 3. non-users graduated, 4. users graduated) The second step in my research was in 2011. This year I have collected second interviews with drug users. Connected to this conference topic, in second phase I analyse the impact of traumas in life history narratives as Mc Adams noted. I use model of Erikson Kai: individual, social and collective traumas. My hypothesis is: the drug users habits were in life-story narratives impacted by individual family life stories. In one hand,

the families they cited stories about social mobilities have spoke about the socialist system as good regime. On he other hand, the families, which life collapsed during the socialist period (they lose factories or were relocated) hate the system. The most important impact of traumas is amongst drug users: what kind of drug they use? What is their opinion about legalising of drugs?

Vasvári Louise O., Ph.D., (2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése:

kollektív traumák személyes megélése)

email: lvasvari@pipeline.com

{Full] Professor Emerita, Stony Brook University, NY + New York University,
Univ.ofCalifornia,Berkeley

Női Holokauszt történetek az első és második generációból

Kiknek az emlékezetei érvényesülnek a Holokauszt nyilvános visszaemlékezéseiben és az egyéni történeteiben? A nők ugyan minden kultúrában és minden korszakban hagyományosan mesélők voltak, de a saját(os) hangjuk a mai napig mégis gyakran hiányzik a történelemből. A Holokauszt hagyományosan a közel kizárólagosan férfihangot, tapasztalatot és visszaemlékezést képviselő metanarratívája sem képez kivételt ez alól. Pedig ha társadalomtudósként figyelmen kívül hagyjuk a specifikusan női nemi és társadalmi nemi tapasztalatokat úgy az emlékeztetirásokban, mint az irodalmi reprezentációkban, akkor a nők nem csak továbbra is némák maradnak a hivatalos kulturális Holokauszt diskurzusokban, de újra áldozattá válnak.

Előadásomban ezért egyrészt arról beszélnék, hogy a nők hogyan is mesélnek a Holokausztról (is) másként, mint a férfiak, és hogyan építik fel identitásukat az emlékezéseik feldolgozásán keresztül; másrészt összehasonlítanám az első generációs női túlélők visszaemlékezéseit a második generációs női túlélők virtuális, vagy "post-emlékezeteivel". Példáimat különböző nyelven megjelent visszaemlékezésekből - köztük magyar túlélők emlékirataival - választom. Beszédem a comparative cultura

Women's Holocaust Life Writing from the First and Second Generation

Whose memories are valued in Holocaust commemorations and in history? Although in every culture women have always told stories, their own voices have to this day been largely excised from official histories. This is no less true in Holocaust narrative, where the male voice, male experience and male memory are taken as universal. And yet if we don't take into account women's specific gendered experiences and women's ways of recalling both in memoir writing and in literary representations then then women are reduced to silent victims from official Holocaust discourse. In my presentation I shall discuss how women recall and narrative differently and how they build their post-Holocaust identities through the reworking of their memories. At the same time I shall compare the memoir writing of survivor women with the virtual or "post-memory" writing of their second generation daughters. I take my examples from writings in a number of languages, as well as from Hungarian memoirs. My interdisciplinary methodology is based on comparative cultural studies, micro-history, and critical discourse analysis.

Vidra Zsuzsanna - Bernát Anikó, Fleck Gábor, Kovács Éva, Virág Tünde (9. Települési hátrányok)

email: vidrazsuzsa@gmail.com

MTA Szociológiai Kutatóintézet

Kényszer vagy kivonulás - élet a peremeken

A magyarországi szociológiai kutatásokban a rurális peremeket újabban gyakran tárgyalják etnikai gettókként. A kutatócsoport az OTKA Kint és bent c. kutatásban olyan külterületeket (pusztákat, egykori majorságokat, telepeket) vizsgált, ahol a szegregáció és önszegregáció változó formáit találta, amelyekben az etnicitás csupán az egyik - nem mindig meghatározó - dimenzió a sok közül. Előadásunkban két település peremein keresztül arra keressük a választ, hogy ki miért került ezekbe a terekbe és milyen módon szerveződik e peremek társadalmi élete.

Force or Exit - Everyday life on the peripheries

In the Hungarian sociological researches rural peripheries have been mainly discussed in recent years as ethnic ghettos. In the framework of the OTKA project entitled „Inside and Outside - Three Times” our research group investigated rural peripheries where different forms of segregation and self-segregation are present. In these locations we found that ethnicity is only one dimension among other dimensions and not necessarily the most dominant one. In our presentation we address the question what kind of people coming from what backgrounds live in these locations/situations and how the social life of the peripheries is organized.

Zombory Máté, PhD (2. A személyes és a történelmi idő drámai egybeesése: kollektív traumák személyes megélése)

email: matezombory@yahoo.com

tudományos munkatárs, Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Kutatóintézet, ELTE Szociológia Doktori Iskola

A kísérleti ember. Charles Robert Jenkins: The Reluctant Communist. My Desertion, Court-Martial, and Forty-Year Imprisonment in North Korea

1965-ben a katonai szolgálatot teljesítő Jenkins őrmester elhagyja az Észak- és Dél-Koreát elválasztó demilitarizált övezetet, és a kommunista országba szökik. Elfogják és megkezdik ideológiai átnevelését. Az 1980-ban a mellé rendelt, Japánból elrabolt nővel házasságot köt, két gyermekük van. 2002-ben nagyszabású diplomáciai játszma szereplőjévé válik, miután a japán miniszterelnök közbenjárására felesége hazatérhet Japánba. Végül hatvanhárom évesen Japánba utazik, és feladja magát egy amerikai támaszponton. A hadbíróság 30 nap börtönbüntetésre ítéli dezertálásért és az ellenség segítéseért. Jenkins története az elkövetett tettek igazolási stratégiájának kérdését veti fel: hogyan lehet elszámolni "kommunista múltjával"? Vajon elegendő-e ez a stratégia az egyéni-személyes megszólalás politikájának megteremtésére, a nyilvános tételre? Felvehető-e az áldozati pozíció? Lényeges kérdésként merül fel továbbá állam és egyén, nemzetközi politika és egyén viszonya. Hogyan lehetséges a cselekvőképes és felelős szubjektum reprezentációja egy olyan hosszú és meghatározó élettörténeti periódust követően, amely éppen a személy átalakításáról szól?

The Experimental Man. Charles Robert Jenkins: The Reluctant Communist. My Desertion, Court-Martial, and Forty-Year Imprisonment in North Korea

In 1965 sergeant Jenkins left his squad and from the demilitarized zone between South and North Korea he escaped to the communist country. After being captured, he taught English and "American culture", played in propaganda films and was put together with Japanese women abducted by North Korean agents. He met his future wife this way, the couple has two children. In 2002 Jenkins became an object of an international diplomatic game between North Korea and Japan, after the Japanese prime minister succeeded in taking home formerly abducted Japanese women to North Korea, Jenkins's wife included. Jenkins, who was treated as deserter by the US Army during the whole time, finally reported at an American military base in Japan. Jenkins pled guilty to charges of desertion and aiding the enemy and was sentenced to 30 days' confinement and received a dishonorable discharge. The unusual story of Jenkins raises the question of justifying strategies: how to deal with his "communist past", how to justify his desertion and his far too long residence in North Korea? The autobiography also raises questions beyond that of the strategies of justifying his acts in the past. Most important from these is the representation of the relation between oneself and state, oneself and international politics. How is it possible to represent oneself as an active and autonomous subject after a long life period which was exactly about altering the person?

Zsolt Péter, PhD (1. Természeti katasztrófák szociológiája)

email: zsoltpeter@vnet.hu

tanársegéd, Miskolci Egyetem Szociológia Intézet

Atomerőművek, katasztróforkommunikációk, játékelmélet

Minden atomerőmű baleset után elhangzik az a kommunikáció, hogy az adott baleset alapjaiban változtatja meg az atomerőmű felhasználásának jövőjét. Hallhattuk ezt TMI, Csernobil, Paks, és Fukushima esetében. A megállapításokon nem csodálkozhatunk, annál inkább azon, hogy lényeges szemléletváltozás még sem történik. Előadásomban azzal foglalkozok, hogy mi ennek a magyarázata. A környezetvédelmi kérdések és a fogolydilemma kapcsolata gyakran felmerül. Egészen hasonló dolgokat mondhatunk az atomerőművek építéséről és a fogolydilemma kapcsolatáról is. A közgazdászok, szociológusok, szociálpszichológusok számára használt fogolydilemma komplex módon írja le az emberiség atomenergia felhasználásának problémáját is. Az, hogy az atomenergia veszélyes üzem, s hogy a veszély vállalásáért energiát nyerünk cserébe, még csupán dilemma. Fogolydilemmává azért alakul át, mert a nemzetek egymással versenyben állnak az energia felhasználásában. Az egyéni érdekek követése azonban nem hoz egyetlen atomenergiát használó nemzet számára sem relatív előnyt, viszont az így kialakult kockázat már mindenkié.

Every nuclear power plant accident is followed by the communication that the accident's going to alter fundamentally the future of nuclear power use. It was like this in the case of TMI, Chernobyl, Paks, and in Fukushima. This sort of communication is not surprising but it's all the more surprising that significant change in perception hasn't happened. My presentation deals with the explanations of this phenomenon. The relation between environmental issues and the prisoner's dilemma often arises. Very similar things can be said of the relation between the construction of nuclear power plants and the prisoner's dilemma. The prisoner's dilemma, used by economists, sociologists, social psychologists, describes the use of nuclear energy problem of humanity in a complex manner. The fact that nuclear power plants are dangerous, and that we gain energy in exchange for exposing ourselves to this danger, is still only a dilemma. It is transformed into a prisoner's dilemma, because nations are competing for energy use. Pursuing individual interests, however, does not give relative advantages to the nations using nuclear energy, but the resulting risk is for everyone

Előadások

szekciók szerinti

csoportosításban

Szekcióbontás

1. Természeti katasztrófák szociológiája

(Kvantitatív Társadalmi Dinamika Szakosztály – Szekcióvezető: Fokasz Nikosz)

Időpont: nov. 12. szombat, 09.30 – 12.00

Helyszín: C/2. épület XXXV. előadó

- Bartal Anna Mária (PPKE): A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet árvízi segélyprogramjának hatásvizsgálata Szendrőn
- Ferencz Zoltán (MTA SZKI): Az árvízi sebezhetőség társadalmi indikátorai: esettanulmányok két Felső-Tisza-vidéki területen
- Szabó Máté (OBH) - Hajas Barnabás (OBH): Katasztrófavédelmi intézmény és szabályrendszer ombudsmani vizsgálatának tapasztalatai
- Zsolt Péter (ME): Atomerőművek, katasztrófakommunikációk, játékelmélet

2. A személyes és a történelmi idő drámái egybeesése: kollektív traumák személyes megélése

(Kvalitatív Szakosztály – Szekcióvezető: Kovács Éva)

Időpont: nov. 12. szombat, 09.30 – 12.40

Helyszín: B/2. épület 115. terem

- Baumann Tímea (PTE BTK): A kollektív és egyéni trauma elbeszélése és elhallgatása a kopácsi emlékeztetőközösségben
- Kovai Melinda (KRE): Az államszocializmus és pszichiátriai kórrajzai
- Papp Richárd (ELTE): Kohn és az oroszlanok. Személyes és közösségi emlékezet egy budapesti zsinagógai közösség humorában
- Tóth Eszter Zsófia (MOL) – Rácz József : Társadalmi trauma? Kábítószerfogyasztás a szocialista időkben
- Vass László (ZSKF): Kábítószerfogyasztás és a traumák szerepe az egyéni életutakban
- Vasvári Louise O.: Női Holokauszt-történetek az első és második generációból
- Zombory Máté (MTA SZKI): A kísérleti ember. Charles Robert Jenkins: The Reluctant Communist. My Desertion, Court-Martial, and Forty-Year Imprisonment in North Korea

3. Határhelyzetek elméleti és módszertani kérdései

(Szekcióvezető: Tardos Róbert)

Időpont: nov. 13. vasárnap, 11.00-13.00

Helyszín: C/2. épület XXXV. előadó

- Szendró Zoltán (ME): A válság módszertana, avagy a módszertan válsága
- Pászka Imre (SZTE): Együttetés reprezentációk. Antropogén - természeti tényezők szociológiai megközelítése
- Gerő Márton - Kopper Ákos: Álcivilek, pártcivilek és a függetlenség
- Kmetty Zoltán (KGRE): Politikai diskurzus, civil aktivitás és részvételi esélyek a társadalom peremén
- Tardos Róbert (MTA-ELTE): Lecsúszás, pozícióváltás, konfliktuspotenciál

4. Traumák és határhelyzetek lenyomatai az élettörténetekben

(Szekcióvezető: Erős Ferenc)

Időpont: nov. 12. szombat, 13.30 – 15.10

Helyszín: B/2. épület XXVIII. előadó

Erős Ferenc (MTAPI): Utó-émlékezet
Fenyves Katalin (BKF): A kitelepítettek hangjai
Keszei András (PPKE BTK): Mihez kezdhet az emlékezet a traumatikus élménnyel?
Kroó Adrienn (PTE): Identitás és élettörténet kínzást túléltek menekültek körében
Kunt Gergely (ME): A megszelídített trauma

5. Túlélési stratégiák: traumák és utóéletük

(Szekcióvezető: Valuch Tibor)

Időpont: nov. 11. péntek, 14.20-15.40

Helyszín: B/2. épület 115. terem

Báti Anikó (MTA NKI): Inségételek és az étel, mint büntetés
Kapitány Ágnes (MTA SZKI) - Kapitány Gábor (MTA SZKI): Túlélési stratégiák, társadalmi adaptációs módok
Szepeessy Péter Donát (ME BTK): A magyar értelmiség válságérzékelése az elmúlt száz évben

6. Interetnikus viszonyok

(Szekcióvezető: Szabó-Tóth Kinga)

Időpont: nov. 12. szombat, 12.50-15.10

Helyszín: C/2. épület XXXV. előadó

Fekete Sándor (ME BTK): Mi lesz veled, multikulturalizmus?
Földvári Sándor (DE BTK): Interetnikus konfliktuskezelés a Baltikumban
Furmanné Pankuci Márta: A megnevezés hatalmának érvényesülése a miskolci "gettó" ügytől a "fészekrakó" programig
Krémér Balázs (DE): A megnevezések hatalmáról
Szentesi Balázs (PTE BTK): Interkulturális alkudozás
Tóth Judit Gabriella (ME): Bükk szlovák települések asszimilációs folyamatai
Bernáth Gábor – Messing Vera: Szélre tolva. Roma médiakép 2011.

7. Integrációs nehézségek

(Szekcióvezető: Janky Béla)

Időpont: nov. 11. péntek, 16.40 – 19.50

Helyszín: C/2. épület XXXVI. előadó

Prazsák Gergő (ELTE TÁTK) - Miletics Marcell: Határhelyzet és szociális dominancia
Elekes Györgyi (ELTE TÁTK): Sikeres romák iskolai mobilitása
Papp Z. Attila (ME BTK): A roma többségű iskolák szociológiai jellemzői
Kerülő Judit (NYF): Nyíregyházi tapasztalatok az iskolai esélyegyenlőség és inklúzió gyakorlatának méréséről
Gordon Győri János (ELTE PPK): Interetnikus iskolai konfliktusokra és azok megoldásaira vonatkozó tanári nézetek és tapasztalatok
Krémér Balázs (DE): Városi legendák, politikai és szociológiai folklór arról, hogy hogyan élnek az alacsony végzettségű emberek
Janky Béla (BME): Mélyszegénység, etnicitás és társadalompolitikai preferenciák
Daróczi Gergely (BCE): Hajléktalanok egy képzelte világban

8. Fogyatékosügyek - társadalmi részvétel, kirekesztés, együttélés

(Fogyatékoságtudományi Szakosztály – Szekcióvezető: Balázs János)

Időpont: nov. 13. vasárnap, 11.00 - 13.20

Helyszín: B/2. épület XXVIII. előadó

Balázs János (ELTE BGGYK): Gyógypedagógus értékrend

Gyetvai Gellért (Lazarus): Árnyéksereg

Katona Vanda (ELTE BGGYK): Testi fogyatékossgal élő emberek a gyermek és a felnőtt lét határain - avagy permanens posztadoleszcencia?

Katona Vanda (ELTE BGGYK): A társadalmi inklúzió feltételrendszere és korlátai: a fogyatékossg társadalomtörténeti aspektusai különös tekintettel az ellátórendszer kirekesztő mechanizmusaira

Kecskés Ádám (Oculo-Cor Kft): Veszni hagyjuk a jövő szellemi és gazdasági értékeit?

9. Települési hátrányok

(Tér-Település-Társadalom Szakosztály - Szekcióvezető: Megyesi Boldizsár)

Időpont: nov. 13. vasárnap, 11.00 - 13.00

Helyszín: B/2. épület 115. terem

Filebics Magda (Esélyek Háza): Az eladott falu

Albert Fruzsina (MTA SZKI, KGRE) Dávid Beáta (MTA SZKI, SOTE): Nehéz sorsú asszonyok

Tóth Gergely (ELTE TÁTK) - Hajnóczky Tamás: Telepről telepre? Földbevált telepről szerepkör nélküli "telep"-ülésre. A tiszabői telepfelezszámolás

Virág Tünde (MTA RKK): Mindennapi határhasználat - A "Kint és bent - háromszor" című OTKA-kutatás eredményeiből

Vidra Zsuzsanna (MTA SZKI) – Kovács Éva (MTA SZKI): Kényszer vagy kivonulás - élet a peremeken

Gyukits György (ME): Felszámolni vagy felújítani?

Balogh Péter (SZTE): Kielezett helyzetek: területi hátrányok

10. Munkaerőpiaci hátrányok

(Szekcióvezető: Fényes Hajnalka)

Időpont: nov. 12. szombat, 13.30 - 15.10

Helyszín: B/2. épület 115. terem

Csoba Judit (DE): Az aktív eszközök hatása a munkanélküliek munkaerő-piaci és társadalmi státuszának változására

Mód Péter (NCSSZI): Romák a munkaerőpiacon és azon kívül. Kétséges lehatárolások

Bói Krisztina (NCSSZI): Az akadályozott/megváltozott munkaképességű és az egészségkárosodott emberek munkaerő-piaci pozíciója

Havasi Virág (ME): Szociális gazdaság- fából vaskarika

11. A szocializáció peremvidéke

(Oktatásszociológiai Szakosztály – Szekcióvezető: Szabó Ildikó, Csákó Mihály)

Időpont: nov. 12. szombat, 09.30 – 13.00

Helyszín: B/2. épület XXVIII. előadó

Bocsi Veronika (DE): A szabadidő a campusokon

Bordás Andrea (NE) - Ceglédi Tímea (DE) - Márkus Zsuzsanna (DE): A tanulás közösségformáló ereje vagy a közösség tanulási potenciáljai? A tanuló közösség jellemzői a debreceni szakkollégiumokban

Buzinkay Nóra (DE): Debreceni egyetemisták a fesztiválokon

Ceglédi Tímea (CHERD): A kedvezőtlen családi háttér ellenében
Fényes Hajnalka (DE): Az önkéntesség és az arra ható okok a felsőoktatásban tanuló fiatalok körében
Kovács Klára (DE): Szabadidő és sport a debreceni egyetemisták életében
Lipcsei László: Önkéntesség a Debreceni Egyetem hallgatói táborában
Neumann Eszter - Kovai Melinda - Oblath Márton: Ellenpedagógia a tóparton: alkotmányos monarchia a "puha" diktatúrában
Nyüsti Szilvia: Állampolgárság a felsőoktatásban
Sörös Anett: Szélsőjobboldali hallgatói csoportok szerveződése és értékvilága

12. Életformák, életmódok

(Kultúra-, Művelődés- és Művészetszociológiai Szakosztály – Szekcióvezető: Tibori Tímea)

Időpont: nov. 11. péntek, 15.50 – 17.10

Helyszín: B/2. épület 115. terem

Farkas Judit: A magyar ökofalvak mint alternatív életmódkísérletek
Kanczler Balázs: Egy romungro cigány család intergenerációs társadalmi és földrajzi mobilitása Kisartól Kapuvárig
Kolozsvári Csaba (EKF - TKTK): Az egészséget veszélyeztető életmód összehasonlító vizsgálata kulturális különbségeket mutató fiatalok körében
Tibori Tímea (MTA SZKI): Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság növekedésének mértéke

13. Attitűdök változása Magyarországon és Európában

(Módszertani Szakosztály – Szekcióvezető: Antalóczy Tímea)

Időpont: nov. 11. péntek, 14.20 - 16.20

Helyszín: C/2. épület XXXVI. előadó

Bíró Judit (ELTE TÁTK) – Prazsák Gergő (ELTE TÁTK): A deviáns viselkedés határai
Hajdu Gábor (TÁRKI) – Hajdu Tamás (BCE): A migránsok elégedettségének kulturális meghatározottsága
Hajdu Tamás (BCE) – Hajdu Gábor (TÁRKI): Relatív jövedelem és szubjektív jól-lét a rendszerváltás előtt és után
Király Gábor (BGF) - Paksi Veronika (MTA SZKI): Bizonytalanság és kockázat az egyéni életutakban
Murányi István (DE): Új tekintélyelvűség?

14. A család átalakulása: válság vagy megújulás?

(Családszociológiai Szakosztály – Szekcióvezető: Szalma Ivett, Szél Bernadett)

Időpont: nov. 11. péntek, 17.30-20.00

Helyszín: B/2. épület 115. terem

Nagy Beáta (BCE) - Vicsek Lilla (BCE): Nemek kultúrája és a női vezetők megítélése egy multinacionális nagyvállalatnál
Szalma Ivett (BCE) - Szél Bernadett (BCE) – Takács Judit (MTA SZKI): Társadalmi szerepekkel kapcsolatos attitűdök a válság előtt és után
Drjenovszky Zsófia (KRE): Otthon a gyerekkel, vagy vissza a munkába?
Makó Ágnes (MKIK GVI): A háztartási munkamegosztás gyermekvállalásra gyakorolt hatása Magyarországon
Szél Bernadett (BCE) – Szalma Ivett (BCE): A háztartáson belüli munkamegosztás és a munkaerő-piaci részvétel hatása a párkapcsolat összetartására
Fabó Edit (ELTE EK): Ismerkedési fórumtémák a 19. század végén
Pári András (KSH): Ikorszületések Magyarországon

15. Emlékezés Tomka Miklósr

(Vallásszociológiai Szakosztály – Szekcióvezetők: Török Péter, Pusztai Gabriella)

Időpont: nov. 11. péntek, 14.20 – 19.40

Helyszín: C/2. terem XXXV. előadó

Földvári Mónika (SE) - Rosta Gergely (Münsteri Egyetem): Szekularizáció és az egyház szerepe Tomka Miklós életművében

Gereben Ferenc (PPKE BTK): Súly alatt nő (vagy roppan meg?) a pálma. (Szubjektív töprengések Tomka Miklós váratlanul lezárult pályája fölött)

Hegedűs Rita (BCE): Tomka Miklós a vallás és a társadalmi rétegződés kapcsolatáról

Máté-Tóth András (SZTE): A "keresztény társadalom" diskurzusa

Jelenfi Gábor (Peripato / Forsense) - Rosta Gergely (Münsteri Egyetem): A vallásosság és a társadalmi bizalom viszonyának változása Közép- és Kelet-Európában

Rajki Zoltán (PE): Az "egyháziasítás" hatása az újprotestáns entitások életére az 1950-es és 1960-as években

Török Péter (Mentálhigiéné Intézet): Karizma és közösség - egy mozgalom születése?

Bacskai Katinka: Egyházi iskolák a PISA 2009-ben

Erdei Gábor (DE BTK NI): Kísérlet az egyház andragógiai elemeinek azonosítására

Molnár Eleonóra (II. RF KMF): Felekezeti bentlakásos iskolák mint a kárpátaljai kisebbség érdekérvényesítésének eszköze

Pusztai Gabriella (DE): Vallásosság mentén kialakuló hallgatói értelmező közösségek

Szilágyiné dr. Szemkeő Judit: Befolyásolja-e a családi és közösségi nevelés és az iskolák eredményességét?

Tornyai Zsuzsa Zsófia (DE GyFK) - Bócsi Veronika (DE GyFK): A vallás értékszociológiai vizsgálata egy regionális elemzés tükrében

16. Kisebbségi magyarok. Az Educatio folyóirat vitája

(Szekcióvezető: Papp Z. Attila)

Időpont: nov. 12. szombat, 15.30 – 18.00

Helyszín: C/2. épület XXXV. előadó

Előadások:

Kiss Tamás (NKI): Iskolázottság és demográfiai trendek a Kárpát-medencében

Salat Levente (BBTE): Kisebbségi oktatás nemzetközi szinten, az EU-ban

Ferenc Viktória (PTE): Nyelvi jogok, nyelvpolitika a kisebbségi felsőoktatásban

Takács Zoltán (MTT): Kisebbségi felsőoktatás és regionalitás

Morvai Tünde (WJLF): Hiánytól a többletig. A szlovákiai magyar pedagógusképzés fejlődéstörténete

Papp Z. Attila (ME – MTA NKI): A kisebbségi oktatás értelmezési lehetőségei

Kerekasztal, filmvetítés, tereplátogatás, kiállítás

17. Konfliktuskezelés és diszkrimináció. A Társadalompolitikai Párbeszéd Műhely kerekasztala

(Szekcióvezető: Talyigás Katalin)

Időpont: nov. 11. péntek, 13.30 – 18.30

Helyszín: B/2. épület XXVIII. előadó

- Hol tartunk ma a foglalkoztatás kérdésében: helyzetkép, európai trendek, megoldások a munkanélküliség csökkentésére és a foglalkoztatás növelésére.

Résztvevők: Herczog László, Várkonyi Júlia, Juhász Pál, Laki Mihály

- A szociálpolitika és a szociális munka kapcsolatának alakulása az elmúlt húsz évben; trendek Európában, várható változások következményei.

Résztvevők: Hegyesi Gábor, Kozma Judit, Pataki Éva, Nyilas Mihály, Simonyi Ágnes

- Egészségügyi változások és az alakuló új politika következményei.

Résztvevők: Falus Ferenc, Füzesi Zsuzsa, Sólyom Enikő

- A konfliktuskezelés komplexitása, a diszkrimináció elleni küzdelem nemzetközi és hazai módszerei.

Résztvevők: Sipos András, Deák Éva, Kövér Ágnes, Fellegi Borbála.

18. Ifjúságpolitika és tudományos háttér. Az Ifjúságszociológiai Szakosztály kerekasztala

Időpont: nov. 12. szombat, 16.00 -17.30

Helyszín: B/2. épület XXVIII. előadó

Moderátor: Murányi István (szakosztály elnök, DE)

Résztvevők: Bauer Béla (NCSSZI) és Domokos Tamás (Echo Survey, SZKI)

19. Határok, határátlépések. Film, esztétika, szociológia

Időpont: nov. 12. szombat, 15.30 – 18.00

Helyszín: B/2. épület 115. terem

Filmvetítéssel egybekötött klub a szociológia határainak és határtalanságainak bemutatására.

A beszélgetést vezeti: Szepessy Péter (ME BTK Szociológiai Intézet).

20. Tereplátogatások

Időpont: nov. 12. szombat, 15.30 – 18.00

Helyszínek: Miskolci Vasgár, Bükkaranyos (Nagy-ferenczi tanya)

Városi szociofotó-verseny:

Kihirdetése: nov. 11., péntek 11.30 (dr. Kriza Ákos, Miskolc polgármestere)

Eredményhirdetés: nov. 13. vasárnap, 13.30 (Takács Gábor, miskolci polgármesteri hivatal, társadalmi felzárkózási referens)

3-5 szociofotót készítenek a csapatok Miskolc vonatkozásában november 11. és 13. között.

21. „Utat tévesztettek, erdő sűrűjében”. Hajléktalan sorsok.

Gyukits György és Márkus Anna kiállítása

Időpont: a konferencia ideje alatt megtekinthető

Megnyitó: nov. 11. péntek 13.15 óra (Szabó-Tóth Kinga)

Helyszín: C/2. épület Aula

MAGYAR SZOCIOLÓGIAI TÁRSASÁG
BUDAPEST · 2011

www.szociologia.hu